

ZÁPAS

O DUŠI 100

**Půjčuj, rozmnožuj,
rozšiřuj!**

Duben 2009

*Sola Scriptura - Jedině Písmo
Solus Christus - Jedině Kristus
Soli Deo Gloria - Jedině Bohu Sláva*

*Sola Gratia - Jedině milostí
Sola Fide - Jedině vírou*

OBSAH

Povinnosti rodičů	1
Rodinná bohoslužba	2
Co je to víra	3
Tou cestou jdoucí ani nejhloupější nezbloudí	9
Adopce	12
Rodinná politika	16
Křesťan na hromádce	
Pohlavní rovnost	19
Můj pastýř	23
Vždycky za všechno děkujte Bohu	23
Písmo, které četl Ježíš	31
Výkladové kázání - má vůbec nějaké opodstatnění	34
Rádio 7	41
Zmrzlina, dojná kráva a volby	47

POVINNOSTI RODIČŮ

◆ *Zasvěť už chlapce do jeho cesty, ne-
odchýlí se od ní, ani když zestárne.
(Př 22:6)*

Předpokládám, že tento verš je většině křesťanů dobře známý. Možná zní vašim uším povědomě jako stará známá melodie. Nejspíš jste ho nespočetněkrát slyšeli, četli, mluvili o něm nebo ho citovali.

Je tomu tak?

Ale jak málo si vážíme jeho poselství! Učení, které

obsahuje, se zdá

být mezi lidmi téměř neznámé, a povinnost, kterou nám ukládá, bývá jen zřídka kdy poctivě plněna. Mám pravdu, čtenáři?

Nelze říci, že je to nové téma. Svět je starý a my máme ku pomoci zkušenosti předchozích téměř šesti tisíc let. Žijeme v časech, kdy se na každém rohu horlivě prosazuje vzdělání. Slýcháváme o nových školách vyrůstajících na všech stranách. Lidé vyprávějí o nových vzdělávacích systémech a nových knihách pro mládež, knihách všeho druhu a z různých odvětví. A přes to všechno není většina dětí zjevně zasvěcena do cesty, po které by měly jít, protože když vyrostou, neumí chodit s Bohem.

Čemu máme přičíst takový stav? Prostá pravda je, že neposloucháme Pánova příkázání obsažená v tomto

**ZVLÁŠTNÍ PŘÍLOHA: KDYŽ VÁS
OSLOVÍ SVĚDKOVÉ JEHOVOVI**

<http://zod.reformace.cz> nebo <http://www.hcjb.cz>

2 ZÁPAS O DUŠI

verši, a tudíž se v našich životech nenaplnuje ani jeho zaslíbení.

Takové věci si jistě zaslouží pečlivé prozkoumání. Strpte tedy několik slov napomenutí týkajících se správné výchovy dětí. Věřte mi, toto téma je z takových, jež by měla zaklepat na dveře každého svědomí a každého přinutit položit si otázku: „Dělám v této věci vše, co mohu?“

Je to téma, které se týká skoro všech. Stěží existuje domácnost, jíž se nedotýká. Rodiče, chůvy, učitelé, kmotři, kmotry, strýcové, tety, bratři i sestry, ti všichni by se o něj měli zajímat. Myslím, že bychom našli jen hrstku lidí, kteří nemohou nijak ovlivnit nějaké rodiče při spravování jejich rodiny nebo přispět k výchově nějakého dítěte radou či doporučením. Každý z nás tu může něco udělat, ať už přímo nebo nepřímo – a chtěl bych vás všechny povzbudit, abyste na to pamatovali.

Také je to téma, u kterého jsou všichni, jichž se týká, ve velkém nebezpečí, že nedostojí své povinnosti. Právě zde lidé často vidí především chyby svých sousedů, ba dokážou je vidět mnohem ostřeji než své vlastní. Často vychovávají své dítě tím samým způsobem, který v rodině svých přátel odsoudili jako příliš nebezpečný. Vidí třísku v rodinách jiných lidí a přehlížejí trám ve své vlastní. Budou ostřížím zrakem sledovat chyby jinde a k prohřeškům, které se denně dějí u nich doma, zůstanou slepí jako netopýři. V domě svého bratra budou moudří, ale jak jde o vlastní tělo a krev, chovají se bláznivě. Pokud někde, tak právě zde musíme svůj úsudek vždy podezřívát z předpojatosti. Bude dobré, když si i toto dobře zapamatujete.

Jako služebník musím také poznamenat, že je stěží nějaká jiná záležitost, v níž lidé bývají tak tvrdošíjní, jako když se to týká jejich dětí. Někdy mne překvapuje, jak těžko a neochotně citliví

křesťanští rodiče připouští, že jejich děti udělaly chybu, nebo si zaslouží pokárání. Není málo lidí, se kterými bych daleko raději mluvil o jejich vlastních hříších, než abych jim říkal, že jejich děti udělaly něco zlého.

Dovolu mi tedy předložit vám několik rad ohledně správné výchovy. Ať je požehná Bůh Otec, Syn i Duch Svatý a ať jsou to pro vás slova v pravý čas. Neodmívejte je jen proto, že jsou strohá a prostá; nepohrdejte jimi, protože neobsahují nic nového. Buďte si jisti, že pokud chcete vychovat děti pro nebeské království, pak jsou to doporučení, která byste neměli jen tak odložit stranou.

– John Charles Ryle –

Úvodní kapitola knihy o výchově – kniha je k dispozici na www.studnice.org

RODINNÁ BOHOSLUŽBA

◆ *„Vylí hněv svůj na ty národy, kteříž tebe neznají, a na rodiny, kteréž jména tvého nevzývají; nebo zžírají Jákoba.“ (Jer 10:25 - kral. překlad)*

Zajímalo by mě, kolik mých čtenářů se vážně zamyslelo nad těmito slovy vzbuzujícími bázeň! Všimněte si, jak hrůzyplně hrozby jsou vyřčeny proti těm, kdo zanedbávají rodinnou bohoslužbu! Když vidíme, že rodiny, které se nemodlí, jsou zde spojeny s pohany, kteří neuznávají Boha, je to nevýslovně vážné.

Jak hlasitě by k nám tato slova měla promlouvat! Nestačí, když se modlíme jako jednotlivci. Máme uctívat Boha také jako rodina. Každý den by se celá domácnost měla shromáždit, aby se poklonila před Pánem – vyznala hříchy, poděkovala za Boží milosrdenství, hledala Jeho pomoc a požehnaní. Ničemu nesmíme dovolit, aby se to pletlo do této povinnosti. Musíme jí podřídit všechny ostatní plány. Bohoslužbu má vést hlava rodiny. V případě absence, vážné nemoci nebo v případě, že je to

nevěřící muž, by vedení měla převzít manželka. Ale v žádném případě by neměla rodinná bohoslužba chybět. Pokud jako rodina chceme zažívat Boží požehnání, ať se její členové denně sejdou k chvále a modlitbě.

◆ „Ty, kdo mě ctí, poctím“ (1 S 2:30), to je Jeho slib.

Všechna naše domácí potěšení a pozemská milosrdenství pocházejí z Pánovy laskavosti. Společně vyznání Jeho dobroty k nám jako k rodině je to nejmenší, co můžeme udělat. Výmluvy jsou v případě této svaté povinnosti plané a bezcenné! Až budeme vydávat počet ze správy našich rodin, k čemu nám bude, když budeme tvrdit, že jsme neměli žádný čas? Čím naléhavější jsou naše světské povinnosti, tím více potřebujeme hledat Boží pomoc. A žádný křesťan také nemůže tvrdit, že k tomu není způsobilý - dary a nadání se rozvíjejí jejich používáním, a ne zanedbáváním.

Rodinná bohoslužba by měla být vedena uctivě, vážně a prostě. Při ní děti získají první dojmy a utvoří si prvotní představy o Pánu Bohu. Je třeba dávat velký pozor, abychom jim nepředali falešné porozumění Božím vlastnostem.

Výhody a požehnání rodinné bohoslužby jsou nevyčísitelné! Rodinná bohoslužba předejde mnohému hříchu. Každodenní modlitba doma je požehnaným prostředkem milosti, který uklidní ty nešťastné vášně, které jsou nám přirozené. Uvádí duši v bázeň, přináší vědomí Boží vznešenosti a moci a staví vážné pravdy před lidskou mysl. Jak mohou ti, kdo zanedbávají uctívání Boha v rodině, hledat v rodině pokoj a útěchu?

Osobní zbožnost doma je tím nevlivnějším prostředkem od Boha, jak ukázat zbožnost dětem. Děti jsou stvoření, která převážně napodobují. Děti rády opakují, co vidí u ostatních.

A na závěr, rodinná modlitba nám přináší Pánovu přítomnost a Jeho po-

žehnání. Existuje zaslíbení, které platí obzvláště pro tuto povinnost:

◆ „*Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.*“ (Mt 18:20 – K)

Mnozí při rodinné bohoslužbě našli pomoc a obecenství s Bohem, které s menším úspěchem hledali v soukromé modlitbě.

– Arthur Pink (přeložil P. Papež) –

CO JE TO VÍRA?

Je víra dar?

Mnohokrát jsem se setkal v řadách věřících s nejistotou a otázkami ohledně víry. Jedni tvrdí, že víra je dar, jiní zase, že víra je naše osobní odpověď Bohu na Jeho volání... Je zřejmé a jisté, že ani tento článek spor nevyřeší. Kdyby vyřešil, podařilo by se mi něco, co se ještě nikomu nepodařilo – názorově smířit arministy a kalvinisty, ať už se jim historicky během posledních 2000 let říkalo jakkoliv. Spor v podstatě sleduje dělicí čáru mezi oběma soustavami. O arminismu a kalvinismu jsme v ZODu již napsali mnoho, obzvláště v číslech 60-66. Oba pohledy souhlasí, že smíření s Bohem a vykoupení z hříchu žijícím Kristem na kříži není všeobecné, protože všichni lidé nebudou věčnost trávit ve společnosti Boha. Proto jak arministé, tak kalvinisté věří pouze v omezené vykoupení hříšníků. Rozdíl vězí v zásadě v tomto:

Arminista věří, že se člověk rozhodne uvěřit evangeliu ze své svobodné vůle. Přirozený člověk má po duchovním pádu stále dost duchovní soudnosti. V případech, že se nerozhodne, Bůh pro něho nemůže nic udělat a nemůže mu ani přičíst odpuštění v Kristu, přestože za něj zemřel. Víra není dar, je to lidská odpověď Bohu. Koneckonců, je to člověk, který si svobodně zvolí, s kým nebo kde bude trávit věčnost (antropocentrismus).

4 ZÁPAS O DUŠI

Kalvinista věří, že se rozhodne uvěřit evangeliu z vůle Boží. Přirozený člověk je po duchovním pádu duchovně mrtvý a nemá žádnou duchovní soudnost k přijetí evangelia. Teprve znovuzrození z Ducha Božího obdaruje svévolníka vírou, která jej přesvědčí o pravdivosti Kristova evangelia. Víra a tím i celý proces spasení je jeden balíček Božího daru. Koneckonců, je to Bůh, jenž má prvenství ve všem, který pře založením světa zapsal do knihy života, kdo s Ním bude trávit věčnost (teocentrismus).

Neudělám z této otázky obtížné zamyšlení, abych neutonul ve vlastních slovech, jak bývá u mnohých teologů pravidlem. Ke každé sporné otázce vždy přistupuji od univerzálního k partikulárnímu pohledu, tedy od obecného k určitému. Uvedu jenom čtyři nejvšeobecnější verše, které popisují Boží prvenství ve všem:

- ◆ *Vše v nebi i na zemi bylo stvořeno jím – to, co je vidět, i co vidět není, trůny i panství, vlády i mocnosti. Skrze něj a pro něj bylo stvořeno vše a on je přede vším a jím všechno stojí. On je hlavou těla církve, on je počátek a prvorozený z mrtvých, aby tak ve všem držel prvenství. (Koloským 1:16-18)*
- ◆ *Všechno povstalo skrze něj a bez něj nepovstalo nic, co je. (Jan 1:3)*
- ◆ *... pro nás je ale jen jediný Bůh – Otec, z něhož je všechno, i my pro něj; a jediný Pán – Ježíš Kristus, skrze něhož je všechno, i my skrze něj. (1 Korintským 8:6)*
- ◆ *„Já jsem Alfa i Omega, počátek i konec,“ praví Pán, který je a který byl a který přichází, ten Všemohoucí. (Zjevení 1:8)*
- ◆ *Pamatujte na to, co bylo na počátku od věků! Já jsem Bůh a jiného už není, jsem Bůh a nic není jako já. Od počátku oznamuji, co se v budoucnu stane, od pradávna, co se ještě nestalo. Pravím: **Moje rozhod-***

nutí platí a co se mi líbí, uskutečním. (Izajáš 46:9–10)

Bůh ovládá celé viditelné a neviditelné stvoření do posledního fyzického i duchovního „kvarku“. Nic není mimo Jeho působení, kdyby bylo, byl by potom omezený a ovládatelný, např. naši přirozenou svévolí. Jestliže vezmeme vážně jenom tyto čtyři zmíněné úseky Písma, nemůžeme dále pokračovat v úvahách, zda je naše víra dar nebo není. Celá teologie se nám „zjednoduší“ na úplné soustředění se na Boha. Antropocentrismus nahradíme teocentrem. Prosím čtenáře o hlubší pochopení vztahu mezi člověkem a Bohem. Nechci činit nic, zhola nic, co by On nečinil ve mně. Toužím být Božím otrokem! Chci, aby Jeho vůle byla mojí vůlí. O svoji svobodnou (svévolnou) vůli vůbec nestojím. Buď máme svobodu v našem Otci – Bohu, přestože jsme považováni přirozenými lidmi za Boží „roboty“ či „loutky“; nebo jsme ztročeni hříchem, jsme skutečnými, na slovo poslouchajícími otroky, roboty a loutkami, zavěšení na nitkách, za které tahá náš otec – ten Zlý. Třetí synovství není.

- ◆ *Také vy [kdo dnes znáte Krista] jste byli mrtví ve vinách a hříších, jimž jste se kdysi věnovali podle způsobu tohoto světa, pod vlivem onoho ducha, který mocně ovládá ovzduší a který nyní působí v neposlušných lidech. (Ef 2:1-2)*

Co je to tedy „víra“? Když dva řeknou totéž, není to totéž. Většinou máme za to, že „víra“ a „věření, důvěřování v něco“, je totéž. Jedni věří, že něco je tak a tak, tak se to proto také stane. Druzí spojují víru s rozhodností. Když jsou dostatečně rozhodnutí, tak v sobě vyvolají dostatek víry a proto se stane to, v co věří. Kolikrát jste již slyšeli nesmysl, že nejsme Bohem požehnaní jen proto, že jsme v sobě nevypůsobili dostatek víry, že je naše víra malá a nedostatečná?

Kdysi, když jsem byl ještě mladý křesťan, tak jsem tvrdil, že bez „víry“ nepřejdu silnici, nenastoupím do letadla, že bez víry neudělám žádné praktické rozhodnutí. Víme však, že všichni lidé s touto „vírou“, bez výjimky, mohou být přejetí autem, spadnout s letadlem a nebo jim nemusí vyjít některá osobní praktická rozhodnutí. Všechna tato každodenní praktická rozhodnutí jsou přece založena na životní zkušenosti, proto nemohou biblickou víru ani zobrazovat. Víra v evangelium, víra v Kristovu práci na kříži, aby zastoupil svůj hříšný lid v potrestání, přece není praktická zkušenost, jako přecházení ulice! V praktickém životě bychom měli spíš říkat, že důvěřujeme pilotovi a výrobci letadla, že důvěřujeme svým nohám a řidičům, že na zebře zastaví atd. Nikdy bychom neměli říkat, že máme víru v pilota, letadlo, nohy, řidiče atd. Snad již tušíte, kam směřuji.

A tak přicházíme k vymezení pojmu „víra“. Biblickou „víru“ nám nemůže definovat žádný světský slovník, ani žádný přirozený člověk. Jednoznačné biblické vymezení pojmu „víra“ zní následovně:

◆ *Víra je podstata věcí, v něž doufáme, důkaz [elegchos] skutečností, jež nevidíme. (Žd 11:1)*

Víra je tedy přesvědčení, že evangelium Ježíše Krista (podstata) je pravdivé. Víra je důkaz, že jsme schopni jednat v souladu s jistotou Kristova vykoupení hříšníků na kříži. Odkud tato jistota, toto utvrzení, přichází? Z Boha, nebo z člověka? Jak odpovídá na tuto otázku Písmo?

◆ *Nespouštějme oči z Ježíše, původce a dokonavatele naší víry, který pro radost, ležící před ním, nedbal na hanbu, podstoupil kříž a posadil se po pravici Božího trůnu. (Žd 12:2)*

Nejprve si všimněme, že víra je zde zmíněna v kontextu kříže. Zde jasně stojí, že Ježíš je nejen původce naší víry

(*důkazu neviditelných skutečností*), ale je také její dokonavatel. V řeckém originále [teleiotes] má dvojitý význam: (1) dokonavatel a (2) zdokonalovatel. To všechno znamená, že Bůh není ještě s naší vírou hotov. Ježíš ji v nás neustále zdokonaluje a dokonává, až do konce. Jenom On sám rozhoduje, kdy bude naše osobní víra naplněna. Víra je součást posvěcování, a to je celoživotní proces, jenž je nedílnou součástí jednoho celistvého daru, totiž daru spasení. Následující verš je v souladu s předchozím:

◆ *Pro milost, jíž se mi dostalo, říkám každému z vás, ať si o sobě nemyslí více, než by měl. Každý ať smýšlí střízlivě, v souladu s mírou víry, kterou mu Bůh udělil. (Ř 12:3)*

Oba předcházející verše nás jasně vyučují, že víru, ve skutečnosti míru víry, uděluje sám Bůh, podobně jako jiné, mnohé duchovní dary.

◆ *Víra je tedy ze slyšení zprávy, a tou zprávou je slovo Boží. (Ř 10:17)*

Historicky vzato, tolik lidí slyšelo a slyší Boží slovo, ale jenom někteří uvěřili nebo uvěřili! Jak to, že vy a já jsme uvěřili a jiní, často naši nejbližší, neuvěřili? Co je v nás „lepšého“, že jsme v sobě vyvolali, vyindukovali víru? Měli jsme snad nějakou přirozenou mravní inteligenci nebo vrozenou ctnost, která nás nabádala:

Ano, Kristovo evangelium, to je ono, to vypadá jako by to byla pravda, zkusím tomu ze své vůle uvěřit!

Jestliže je tomu tak, jak je možné, že jiní tuto naši vnitřní, svébytnou ctnost postrádají? Kdybychom přijali víru ze své vnitřní přirozenosti, potom bychom se měli čím chlubit, totiž skutkem víry – my jsme se rozhodli a vy ne!

◆ *Kdo tě udělal tak důležitým? Máš snad něco, co jsi nedostal? A když jsi všechno dostal, jak to že se chlubiš, jako bys to nedostal? (1 K 4:7)*

6 ZÁPAS O DUŠI

Bratři, kteří si myslí, že víra není Boží dar, by měli na předešlý verš odpovědět:

Ano, máme víru, kterou jsme nedostali, kdybychom ji dostali, potom by byla dar a to přece není...

Nezapomenu na jednoho z nejupřímnějších bratrů, kterého jsem trápil tímto slovním ping-pongem:

Jak to že jsi uvěřil a tamten ne?

Zabíliho se mi evangelium.

Jak to, že tobě se zalíbilo, a tamtomu ne?

Žíznil jsem po Bohu.

Proč jsi žíznil a tamten ne?

Měl jsem touhu a věděl jsem, že je to ono.

Jak to, že tamten netoužil a nevěděl? Atd.

Když se výměna míčků zrychlovala a cítil jsem se trochu jako inkvizitor, ukončil jsem nepěknou smečí:

Snad si nemyslíš, že jsi v sobě objevil něco lepšího, co ti umožnilo uvěřit a ten druhý to neměl?

To bych řekl, že měl...

A zčervenal jako rak. Vůbec jsem se necítil vítězem, bylo mi spíš trapně. Ironií bylo, že jeho poslední vrácený míček šel na stůl, ale on jej viděl mimo stůl, jinak by nezčervenal. Ano, měl v sobě „něco lepšího“ než tamten. Měl Ducha Božího. Ten mu řekl o Kristově slávě, přetvořil kamenné srdce na masité, umožnil mu, aby uvěřil. Bez daru Božího Ducha je víra v přirozeném člověku vyloučena!

Víra není statická záležitost. Živá víra je dynamická. Bůh umocňuje víru každému, kdo studuje Písmo, proto, aby se dozvěděl, kdo Bůh je a mohl Ho milovat stále více. Bůh mu připisuje duchovní úroky na jeho účet víry, na účet podstaty spasení, v němž doufá, na jeho účet důkazu skutečnosti, jež nevidí! Víra a láska k Bohu jsou neoddělitelné. Pojďme dále:

◆ *Nechceme se nemístně chlubit prací druhých. Naopak doufáme, že jak **vaše víra poroste**, naše působíště se rozšíří ještě daleko za vás. Pak budeme zvěstovat evangelium i tam dál za vámi, místo abychom se chlu-*

*bili tím, co už je hotové v cizím působíšti. „**Kdo se chlubí, chlub se v Hospodinu.**“ Důvěryhodný přece není ten, kdo se chváí sám, ale ten, koho chváí Pán! (2 K 10:15–18)*

Všimněme si, že zde je růst víry, jenž předchází a podmiňuje růst odvahy křesťanů rozsévat evangelium. Růst je obalen kristocentrickým, ne antropocentrickým podtémem – nevychloubejte se, že jste ve víře pevnější a v evangelizaci účinnější – chvalte za to Pána, který ještě nevěřící srdce připravuje! Bez Božího vyvolení, by nebyl spasen nikdo. Prozkoumejme další verš:

◆ *Kdo ale místo skutků věří v Toho, který ospravedlňuje bezbožného, tomu se za spravedlnost počítá jeho víra. (Ř 4:5)*

Vidíme, že ze skutků (těla) nikdo není ospravedlněn. Jenom víra ve skutek Pána Ježíše Krista přičítá hříšníkovi odpuštění hříchů. Jestliže víra není dar od Boha, potom je to nutně tělem vygenerovaný skutek. Rovněž nemyslím, že je pro víru místo v nejasné, šedé zóně mezi Bohem a člověkem, kam ji umisťuje výrok jednoho bratra:

Nemůžeme tedy mluvit o tom, že „víra je dar Boží“, ani si nikdo nemůže přičítat zásluhu za to, že uvěřil.

Nevím, co si z takového výroku vybrat. Jet na voze nebo jít vedle vozu? Odmítám řešení, kde se vlk nažere a koza zůstane celá, když Písmo zřetelně říká:

◆ *...necht' vás posílí ve všem dobrém, abyste plnili jeho vůli; **on v nás působí to, co se mu líbí**, skrze Ježíše Krista. Jemu buď sláva na věky věků! Amen. (Žd 13:21)*

A dodává na jiném místě:

◆ ***Bez víry však není možné zalíbit se Bohu.** Kdo k němu přistupuje, musí věřit, že Bůh jest a že se odměňuje těm, kdo ho hledají. (Žd 11:6)*

On v nás přece působí to, co se mu líbí a jedna z prvních věcí, která se mu líbí,

je naše víra. Potřebuje tato otázka další rozsáhlé vysvětlování? Nejznámější verš, o němž teologové diskutují, je tento:

- ◆ *Touto milostí jste skrze víru spaseni. Není to [spasení] z vás – je to Boží dar; (Ef 2:8)*

Vztahuje se „Boží dar“ k milosti nebo k víře? Tudy cesta nevede, protože milost od víry nelze odtrhnout, jak jsme viděli v již výše uvedených verších. Spasení zahrnuje všechno nutné, tedy i milost i víru. Celistvá spása nemůže být rozložena na jednotlivé izolované atomy evangelia. Dílčí nutnosti spásy nemohou přece existovat osamoceně. Spása je jeden veliký všeobjímající Boží dar, včetně víry, milosti, posvěcování, znovuzrození, pokání atd. Boží dar v Efezským 2:8 se tedy vztahuje na celý princip spasení, víru nevyjímaje! Verš pokračuje:

- ◆ *...není to [spasení] ze skutků, aby se nikdo nechlubil. Jsme přece jeho dílo! Bůh nás v Kristu Ježíši stvořil, abychom konali dobré skutky [nutný důkaz spasení], jež pro nás předem připravil. (Ef 2:9–10)*

Jsme Bohem znovustvořeni se vším všudy, abychom se Mu líbili. Jsme znovuzrozeni, i s vírou. Je smělé vyčlenit a nepřičítat naší víru Bohu, obzvláště ve světle Římanům 12:3 (výše) nebo:

- ◆ *zatímco vás Boží moc skrze víru opatruje ke spáse, která se zjeví na konci času. (1 Pt 1:5)*

Je to Boží moc, která nám víru nejen darovala, ale také ji udržuje a umocňuje, až ke dni, kdy bude naše tělo vykoupeno ve vzkříšení! Viz výše (Žd 12:2). Víra nemůže být nic jiného než Boží dar, protože člověk je ospravedlňován vírou a ne skutky:

- ◆ *Máme tedy za to, že člověk je ospravedlňován vírou bez skutků Zákona. (Ř 3:28)*

V kontextu předešlého verše se dovídáme, že

- ◆ *Izrael usiloval o spravedlnost Zákona, ale nikdy jí nedosáhl. Proč? Protože ji*

nehledal na základě víry, ale na základě skutků Zákona... (Ř 9:31–32a)

Jestliže musíme po Boží nabídce v sobě vyvolat jakýmsi osobním uvážením svoji víru, potom víru degradujeme na pouhý skutek přirozeného člověka. Skutkem, jak tvrdí Ř 3:28, nemůžeme být ospravedlněni. Někteří namítnete:

Bez Božího působení, volání, pozvání, přemlouvání atd., se člověk nemůže sám rozhodnout uvěřit. Bůh je vždy zúčastněn! Nikdo si nemůže přičítat zásluhu za to, že uvěřil sám!

Moje námitka je ohraná písnička. Jak je to možné, že Bůh, ač všemožně působil v lidských srdcích, přesvědčil jen některé? Je opravdu tak nedokonalý „agitátor“? Opravdu dal Otec svého ukřižovaného Syna na pospas lidské svědomí, aby Jej buď přijala, nebo odmítla? Nebo že by Bůh někoho k víře volal, zval a přemlouval s větším nebo menším důrazem...? V Písmu čteme:

- ◆ *Když tam dorazili, shromáždili církev a vyprávěli, co všechno Bůh skrze ně učinil a že otevřel dveře víry pohanům. (Sk 14:27)*

Bůh pohanům otevřel dveře víry a od nynějška je spása skrze Krista přístupná všem národům. Tomu, kdo namítne, že někdo se „svobodně“ rozhodne projít dveřmi víry, které otevřel Bůh, a jiný ne, jen připomenu staré dilema – je ten, kdo vešel, lepší než ten, kdo nevešel, protože v sobě vyvolal víru, kterou ten druhý nebyl ze sebe schopný vyvolat? Když tedy není lepší a nemá tedy svébytnou ctnost víry, kdo jej těmi dveřmi víry „prostrčil“?

Podívejme se ale na další, velmi zajímavý a často opomíjený text, který následkem překladu v podstatě ztratil svůj původní význam ohledně víry:

- ◆ *Určil totiž den, v němž bude spravedlivě soudit svět skrze muže, kterého k tomu ustanovil, o čemž podal každému důkaz, když ho vzkřísil z mrtvých. (Sk 17:31)*

8 ZÁPAS O DUŠI

České bible, NBK, EP, KMS přeložily řecké slovo „pistis“ jako „důkaz“. Anglický klasický překlad krále Jakuba (KJV) překládá „pistis“ jako „assurance“, což je česky „ujištění, slib, důvěra, jistota, pojištění...“. V Řeckém lexikonu (Greek Lexicon) má toto „pistis“ číslo <4102> a dozvíme se, že „pistis“ bylo v překladu krále Jakuba (KJV) přeloženo jako „víra (faith)“ 239krát, jako „ujištění (assurance)“ jen jedenkrát právě v našem případě, jako „věřit (believe)“ jedenkrát, jako „víra (belief)“ jedenkrát a jako „věrnost (fidelity)“ jedenkrát. Kraličtí byli mnohem blíže významu tohoto verše, když jej přeložili takto:

◆ *Protože uložil den, v kterémžto sou-
diti bude všecken svět v spravedlnos-
ti skrze muže, kteréhož jest k tomu
vystavil, **slouže k víře o tom všech-
něm, vzkříšením jeho z mrtvých.***
(Sk 17:31)

Luther náš text přeložil taky přesněji:

◆ *...jedermann vorhält den Glauben...*
Tedy – každému člověku udržuje víru.
Nejbliže je Roháček, ten již nepotřebuje
další vysvětlení, že víra je Boží dar!
◆ *pretože ustanovil deň, v ktorom bude
súdiť celý svet v spravdливosti v oso-
be muža, ktorého určil nato, a **podá-
va všetkým ľuďom vieru** vzkriesiac
ho z mŕtvych.*
(Sk 17:31)

11. kapitola listu Židům popisuje velkou víru mnohých starozákonních svatých. Všichni byli spaseni vírou, kterou jim dal Bůh, věřili, že Spasitel jednou přijde. Co bylo pro ně budoucností, to je pro nás, na této straně kříže, minulostí. Byli spaseni vírou v budoucího Mesiáše, který měl přijít na svět. Po vzkříšení Ježíše Krista Bůh uděluje víru v evangelium, které nás ujišťuje, že byl Ježíš Kristus, náš Mesiáš, ukřížován a vzkříšen.

Víru nemůžeme, jak se někdy stává, dělit na spasitelnou víru (která prý není Boží dar) a na víru, která je jedním

z duchovních Božích zvláštních darů, jakými je slovo moudrosti nebo různé druhy jazyků (1 K 12:7–11) atd. Co to je spasitelná víra? Nechci být příliš dogmatický, ale aby byl člověk spasen, aby měl spásnou víru, musí všechny níže uvedené body platit současně:

(1) Musí věřit, že Bůh je:

◆ *a bez víry si přece jeho oblibu nikdo
nezíská. Kdo přichází k Bohu, musí
věřit, že Bůh je a že odměňuje ty, kdo
jej hledají. (Žd 11:6)*

(2) Musí Bohu důvěřovat, spoléhat na Něj a věřit evangeliu. Jedině Bůh je zdroj jeho spásy.

◆ *V nikom jiném není spásy – na světě
není lidem dáno jiné jméno [než
Ježíš], v němž bychom mohli být
spaseni! (Sk 4:12)*

Ve SZ Daniel věřil Bohu a lvi mu neublížili:

◆ *Král tím byl velice potěšen a poručil,
aby Daniela vytáhli z jámy. Daniel byl
tedy z jámy vytažen a nebyla na něm
shledána žádná úhona, protože věřil
ve svého Boha. (Da 6:24b)*

(3) Musí být poslušný. Kdo věří, ten se podle své víry zachová. Spásná víra nemůže být planá, vždy musí nést ovoce, jinak to není víra!

◆ *K čemu to je, bratři moji, když někdo
tvrdí, že má víru, ale neprojevuje se
to skutky? Copak ho taková víra za-
chrání? (Jk 2:14)*

To je spásná víra a každý nově zrozený člověk tuto víru má. Tato nutná, základní, spásná víra může, lépe musí růst a je součástí celého procesu posvěcování nového stvoření v Kristu. Vzpomeňme na hořčičné semeno (L 17:5–10) nebo již výše uvedený text (2 K 10:15) aj. Čím déle budeme v Pánu, tím více se o Něm budeme dozvídat, čím více budeme o Něm vědět, tím více poroste naše víra, která se nezbytně projeví skutky.

Některým je uděleno více víry než ostatním.

- ◆ *Bratra ve víře slabšího přijímejte mezi sebe, ale nepřete se s ním o jeho názorech. (Ř 14:1)*

Naší starostí není spekulovat o tom, proč jedném Bůh udělí více víry než druhým. Hrnčír si ze stejné hlíny přece může vyrobít nádoby, jaké chce, aniž by se s hlinou radil. Naší starostí by mělo být, jak nejlépe sloužit s těmi dary, které jsme do vínu dostali, včetně množství víry.

- ◆ *Každý z nás tedy složí Bohu účet sám za sebe. (Ř 14:12)*

Ten, kdo více dostal, od toho bude více požadováno. Kdo má více víry, ten je lépe vybaven svědčit a učit. Víc vždy znamená, i v civilním životě, více zodpovědnosti:

- ◆ *Nesnažte se mnozí stát učiteli, bratři moji – vězte, že budeme souzeni přísněji. (Jk 3:1)*

- ◆ *...Komukoli je hodně dáno, od toho bude hodně vyžádáno. Komu svěřili hodně, od toho vyžádají víc. (L 12:48b)*

Naše víra poroste podle Božího časového rozvrhu. Ani naše skutky, ani sebestředné naléhání náš růst víry neurychlí. Všichni máme používat rozdílné Boží dary podle míry milosti v souladu s vírou.

- ◆ *Podle milosti, jíž se nám dostalo, máme rozdílné dary: kdo má prorockví, ať je užívá v souladu s vírou; kdo má službu, ať slouží; kdo je učitel, ať učí; kdo umí povzbuzovat, ať povzbuzuje; kdo rozdává, ať je štědrý; kdo pečuje, ať je pilný; kdo pomáhá potřebným, ať to dělá s radostí. (Ř 12:6-8)*

Všimněme si, že žádný jiný dar není užíván v souladu s vírou, kromě prvního zmíněného daru prorockví. Prorockví, „propheteia“, znamená mluvit „před“, jak časově, tak místně před posluchači. Jde v podstatě o kázání. Kázat můžeme jen to, co řekl Bůh, pouze v souladu nebo podle míry naší víry, kolik nám jí přidělil. Každý křesťan je vybaven spasitelnou

vírou, proto může kázat základní evangelium. Nikdo ale nemůže kázat v hájemství za hranicemi své udělené víry. Bůh uděluje, podle své vůle, jistým lidem více víry, aby o Něm více věděli a proto mohli kázat ostatním. Vyučování prostřednictvím kázání je přímý projev víry. Čím více víry máme, tím více o Bohu víme, tím více o Něm můžeme povědět jiným, aby Jeho církev stála na pevných základech. To je cíl našeho života s Bohem:

- ◆ *Následujte lásku, horlete po duchovních darech,*

nejvíce však, abyste prorokovali.

Kdo mluví v jazycích, nemluví totiž k lidem, ale k Bohu. Je puzen Duchem, ale nikdo mu nerozumí; co říká, zůstává tajemstvím.

Ten, kdo prorokuje, však mluví k lidem, aby je posílil, povzbudil a potěšil.

Kdo mluví v jazycích, posiluje sám sebe,

ale kdo prorokuje, posiluje církev.

(1 Korintským 14:1–4)

Jestliže je prorockví (kázání) Boží dar, a na tom se všichni shodnou, potom i víra musí být Boží dar, protože Boží dar prorockví nemůže být užíván v souladu s vírou, která by Božím darem nebyla.

Přemýšlejme o víře z pohledu duchovního daru a Boží svrchovanosti:

- ◆ *...pro nás je ale jen jediný Bůh – Otec, z něhož je všechno, i my pro něj; a jediný Pán – Ježíš Kristus, skrze něhož je všechno, i my skrze něj.*

(1 Korintským 8:6)

Včetně naší víry.

– pst –

TOU CESTOU JDOUCÍ ani nejhlupejší nezbloudí

Mnoho let před tím, než začali lidé počítat letopočet od začátku Cesty místo začátku světa, ukazoval Bůh prorokům

10 ZÁPAS O DUŠI

ze svého lidu tu Cestu. Ta prococtví mám moc rád. Nejvíce z těch prococtví a slov poznání se nám dochovalo od Izajáše. Tohle zjevení měli i další proroci. Třeba Joel. Nebo Jeremiáš: „Své zákony vložím do jejich mysli a napíši jim je na srdce. Pak budu jejich Bohem a oni mým lidem. Každý už nebude druhého poučovat, každý už nebude bratra nabádat: „Poznej Hospodina!“ Všichni od nejmenšího až po největšího z nich mne totiž budou znát.“

V knize prococtví Izajáše je o té cestě, mnoho století před tím, než přišla na svět, napsané: „Povede tudy také stezka, která se svatou cestou bude nazývat. Nepůjde po ní nečistý, bude určena jen pro poutníky – ani hloupí na té cestě nezbloudí.“ Kraličtí k tomu měli před pár stoletími ještě jiné poznání, napsali: „tou cestou jdoucí i nejhloupější nezbloudí.“

Když přišla ta Cesta na svět, vyšli první lidé na tu Cestu a byli té Cesty úplně plní. Od rána do večera nemluvili o ničem jiném, než o té Cestě, v práci, doma, všude. Byli tak plní té Cesty, že jim podle jména té Cesty začali i nadávat. A ta nadávka jim zůstala až dodnes. **Všechny cesty vedou na jedno místo.**

Tohle heslo jsem v životě slyšával dost často. Někdy v malé modifikaci: Všechny cesty vedou do Říma. Když mi bylo tak osmnáct, dvacet, začal jsem se okolo sebe rozhlížet a zkoumat cesty lidí. Chtěl jsem si vybrat i svojí cestu životem. A tak jsem zkoumal životní cesty lidí na začátku, po pár letech a na konci a zjistil jsem, že lidi mají pravdu! Když jsem mluvil se starými lidmi, chvíli před smrtí, se zemědělci, řidiči, faráři, ateisty, věřícími, došlo mi tohle staré dobré heslo: Všechny cesty vedou na jedno místo!

Prozkoumal jsem tenkrát pěkných pár cest, mnohé z nich byly tak složité, že na nich bloudili nejen ti, co po nich šli, ale i ti, co ostatní učili po těch cestách chodit. Když jsem se na ně pokoušel vyjít, bylo to

tak složité. V té době jsem byl na škole a na kolejkách jsme pak seděli dlouho, dlouho do noci a povídali si o životních cestách. Závěr byl jednoznačný: všechny cesty vedou na jedno místo, je celkem jedno, kterou cestu si člověk zvolí.

Jenže pak přišla rána do palice. Jedna moje kamarádka se vydala na tu Cestu. A přišla ke mně, a řekla mi: „Všechny cesty vedou na jedno místo (to už jsem věděl, to byl výsledek mého vlastního výzkumu), ale je jedna Cesta, která vede jinam!“ Uau! Taková blbost! No ale začal jsem zkoumat tu Cestu. Vůbec se mi nelíbila, protože ta Cesta byla úplně jiná, než ty, co jsem do té doby poznal. Bylo na ní něco divného – byla jednoduchá, přímá, ale jít po ní bylo těžké. A hlavně – vedla na úplně opačnou stranu, než jsem šel do té doby já a lidi okolo mě.

Vydal jsem se zkoumat tu Cestu a lidi, co šli po ní. Bylo mi dost divné, jak málo lidí jde po té Cestě. To bylo pro mne kamenem úrazu. Do té doby jsem nepotkal ani jednoho člověka, který by šel po té Cestě a řekl mi o ní, a to jsem byl na cestách už přes dvacet let! Trvalo mi rok, než jsem tu Cestu prozkoumal natolik, že jsem měl odvalu na ní vykročit. Pomohla mi některá slova z Knihy, které jsem věřil:

„Prostorná brána a široká cesta vede do záhuby a kdekdou tudy kráčí. Těsná brána a úzká Cesta však vede k životu a málokdo ji nachází.“ nebo „Hlas volajícího na poušti: Připravte Pánovu Cestu! Napřimujte jeho stezky!“ a asi nejvíc to slovo od proroka Izajáše:

„Bude také tam silnice a cesta, kteráž cestou svatou slouti bude. Nepůjde po ní nečistý, ale bude samých těchto; tou cestou jdoucí i nejhloupější nezbloudí.“

Tak jsem před lety vyšel s nadšením na tu Cestu i já. Byl to pro mě docela šok, protože jsem předtím chodil po různých cestách a dost cest lidí okolo sebe jsem zkoumal. Po pár měsících na té Cestě

jsem se začal rozhlížet okolo sebe a s podivem jsem zjistil, že spoustu lidí nebaví jít po té Cestě, ale mají radši pangejt a škarpu! Že prý pangejt je měkčí a líp se jim jde a zkoumat hlubiny a ob sah škarpy je prý zajímavější!

Ale na té Cestě jsem potkal mnohem víc lidí, kteří byli totálně unešení z té Cesty. Od rána do večera nemluvili o ničem jiném, než o té Cestě samotné, ani by je nenapadlo být se jen přiblížit k pangejtu, nebo zkoumat, co je ve škarpě. To mi bylo dost milé, protože jít po té Cestě bylo docela těžké, občas byla na cestě brána a ty bágly, co jsem si vzal na začátku sebou, jí nešly prorvat. Strávil jsem docela dost času zkoumáním „jak dostat velký bág skrz malou bránu“ a bohužel jsem nepřišel na způsob, jak to udělat, tak jsem tam ty bágly nechal. Když jsem se ohlídl, tak ti ve škarpě je pohotově rozkradli, tak jsem si o ně nemusel dělat starost. Časem mi došlo, že lidé na té Cestě okolo mě taky žádnou bagáž nemají.

Na té Cestě jsem taky potkal i docela dost lidí, kteří se váleli v teplých bažinách okolo té Cesty. Lili na sebe bahno, několikrát denně a vždycky když jim bahno vychladlo, chodili ke Královně bažiny pro nové, teploučké bahýnko. Vždycky mi říkali, že lít na sebe bahno od Královny není nutné k chození po cestě, ale že to pomáhá, když je člověk obahněný. Bez bahna z bažiny ale určitě nemám v životě dost milostí.

A že jdeme po špatné cestě, ta správná je mysticky schovaná pod vrstvou bahna, tam kde jdou oni. Nikdo jí zatím ještě nenašel, ale určitě tam je. A jediný, kdo tu cestu zná, je ten Obahněný, kterému všichni věří, i když ještě nikdo na pevnou cestu na dně bažiny nenarazil. A kdo s Obahněným nedrží basu, špatně skončí. Bylo mi to divné, jak to vědí, protože jsem je na té Cestě nikdy nepotkal, ale chápal jsem je, protože jsem se dřív brodil bažinou taky.

Po pár letech se mi dostala do ruky knížka Poutníková cesta. Byl jsem úplně v šoku - ten člověk, co to napsal, šel po té úplně stejné Cestě, jako já, v úplně jiné zemi, v úplně jiném století! (To byl fakt šok, do té doby jsem si myslel, že jsem na té Cestě šestý, a přede mnou je jen náš pastor, starší a vedoucí chvály.)

Ted, po mnoha letech se dívám do historie a s překvapením zjišťuji, že můj mladický objev „všechny cesty vedou na jedno místo“ byla moudrost mnoha věků. Tolik cest, tolika lidí v historii, tak složitých, že je ani dnes nepochopíme, a už skončily. Sedím ve škole a poslouchám: třetí století, páté, sedmé, patnácté. Pár lidí na té přímé Cestě, okolo mraky jiných v bažinách a na různých velmi složitých a klikatých cestách. Zvláštní příběhy lidí, kteří se v různých časech vydali na tu Cestu.

☪ ☪

Nedávno jsem psal článek o Marianovi. Marian je člověk tak inteligentní, že ukončil svoji školní docházku už po šesti letech základní školy. Všechna jeho inteligence a moudrost stačila tak na to, aby se protloukal životem, jak jen to šlo. Na živobytí si vydělával krádežemi železa a médi a socialistickým penězovodem.

Pak přišel čas, kdy se i Marian vydal na tu Cestu. Je to velmi zvláštní, ale jak na tu Cestu vykročil, věděl přesně, jak má jít. Nikdo mu nemusel moc radit. Jak vykročil, tak věděl, že na té cestě už se železo nekrade. Bylo to pro něj jednoduché, ale těžké rozhodnutí: „Buď půjdu po té Cestě a budu riskovat, že já ani moje rodina nebudeme mít co jíst, nebo půjdu škarpu, kde je spousta starého železa.“ Vybral si tu Cestu - a je zvláštní po pár letech od něj poslouchat tu roztočivou Boží moudrost, které ho na té Cestě nemusel nikdo učit.

☪ ☪

Štefan je dost zvláštní člověk. Než přišel na začátek té svaté Cesty, byl víc

v léčebně v Havlíčkově Brodě, než na svobodě. Občas ho vídali pobíhat nahého u nás po městě, přespával, kde se dalo. Když jsem si s ním později povídal, nezjistil jsem jeho vzdělání. Nepamatuje si, že by někdy chodil do školy, jeho první vzpomínky sahaly do práce v železárnách v Košicích. Tam, kde bydlel, nebylo normální zamlada chodit do školy.

Když se vydal Štefan po té Cestě, byl z té Cesty úplně unešený. Nemluvil o ničem jiném, než o té Cestě, od rána, do večera, kamkoliv přišel. Desítky lidí, které potkal, zkoumali díky Štefanovi tu Cestu a rozhodovali se, jestli vyrazí také. Jednu dobu přespával u nás – starý bláznivý cikán bez domova, vzdělání, perspektivy, kterého už nikdo nebral vážně, a mladá, bílá, perspektivní, inteligentní a vzdělaná pracovní rezerva. Povíдали jsme si dlouho do noci o té Cestě. Na té Cestě jsme si byli rovni – Boží moudrost z té cesty byla pro Štefana úplně stejná, jako pro mne. Žasnul jsem: To, co jsem se pracně léta na Cestě učil, umí Štefan na té Cestě také!

Občas se mě lidé při povídání o té cestě ptají: A co blázni, malé děti, co s nimi? Jak můžou jít po té Cestě? Většinou se tak ptají ti, jejichž cesta je tak složitá, že jí nechápou ani oni sami, ani ti, kdo je jejich cestě učí. Jsem vděčný, že můžu vědět: tou Cestou jdoucí i nejhloupější nezbloudí. Ani blázen, ani malé děti. Oba dva typy lidí jsem na té Cestě potkal.

Tak jsem to tu chtěl napsat, že i po těch letech vím, že uprostřed Cesty je to lepší, než na pangejtu nebo ve škarpě. Není to tak pohodlné jako v teple bažiny, ale to ujištění v srdci je nad všechnu pohodlnost. Povzbudit vás na té cestě vlastním příběhem. A kdo nemáte rádi alegorie, napíšu vám přímější článek.

– *Cizinec* –

www.granosalis.cz

ADOPCE

Když nám naše děti, které žijí v Americe a jsou rodiči dvou chlapců a jedné holčičky, během jedné z návštěv oznámili, že vážně uvažují o adopci, aby doplnili počet dětí v rodině na dva chlapce a dvě holčičky, byli jsme překvapeni.

První volba se týkala země, odkud by dítě mohlo být. Všeobecně platí, že ve vyspělých zemích je z různých důvodů dětí k adopci nedostatek a čekací doba dlouhá. Země východní Evropy – jako je Ukrajina, Rusko, Rumunsko – se během let staly pro zahraniční adopce komplikované, jednání s nimi zdlouhavé, časově a finančně tak náročné, že se rodiny hledající dítě k adopci obracejí na země, kde jsou cesty k adopci schůdnější. Čína adopce přibrzdila, jihoamerické země se zmítají v nejrůznějších změnách a podle toho se mění pravidla. Nakonec padla volba na Afriku, kde žijí miliony dětí v obrovské chudobě, bez rodičů, často uprostřed válečných konfliktů. Všichni známe občasně reportáže a dokumenty o dětech bez budoucnosti. Nakonec padla volba na Etiopii, kde má být celý proces sice administrativně náročný, ale pokud se to tak dá nazvat, i transparentní.

Jen pro zajímavost, krátce předtím, než nám naše děti oznámily svůj záměr a volbu země, byli jsme v hotýlku v Kostarice ubytovaní u francouzského páru, který adoptoval asi před 15 lety chlapce z Etiopie. Z malého miminka vyrostl statný mládenec, který se svým rodičům v ničem nepodobal. Nás zaujalo především to, že se kamarádil s chlapcem, jehož maminka byla Češka a otec Kostaričan. Během tohoto setkávání nás pak napadaly nejrůznější myšlenky o adopci, které se lišily od těch běžných. To jsme ještě netušili, že budeme v naší rodině řešit něco podobného. Jedna věc je vidět malé miminko, druhá věc je to, kdo z něho vyroste a jak se bude pro svoji odlišnost cítit

mezi námi? Tam, kde nemůže předvídat, tak nastupuje víra, že záchrana jednoho dítěte je důležitější než normální otázky, které jsou s takovým rozhodnutím spojené.

Pro úplnost ještě dodávám, že i my jsme udělali krok do neznáma, když jsme přišli s dětmi do Ameriky v roce 1969 jako uprchlíci a víme, že nové začátky mají svá úskalí. Naše děti v Americe vrostly, žijí a vnuci jsou první generací narozenou tam. Náš syn si vzal za ženu české děvče a oba chtěli založit rodinu co nejdříve. Ještě před svatbou si přýřekli, že jejich poslední dítě bude adoptované. Několik prvních početí skončilo samovolným potratem, a tak, když jejich opakované očekávání skončilo zármutkem, adopce jim byla o to bližší. Pak se narodil předčasně maličký první vnouček. Po roce se narodil druhý a radost rodičů i naše byla o to větší. Po dalších třech letech se narodila první holčička v rodině. To byl vrchol radosti nás všech. Když byl Ěmě rok, začali mladí uvažovat o adopci, aby i ona měla mladší sestřičku.

Je zvláštní, jak Bůh působí v životech každého z nás a jak nás postupně připravuje na nejrůznější změny. Adopce nás tolik nepřekvapila jako místo původu. Když jsme se tuto novinu dozvěděli, pohrávali jsme si jazykově se slovíčky země původu. Ještě to byla bezejmenná malá Etiopanka – etiopinka a došli jsme k závěru, že to bude naše „topinka“, která se stane sestřičkou modrooké blondýnky. Novopečení rodiče jí však vybrali jméno, které vyjadřuje situaci daleko lépe než naše rozpačité vtípkování. V mnoha zemích bývá zvykem dát dítěti jméno, které vyjadřuje naděje a přání rodičů. Volba padla na biblické jméno řeky Jordán, tedy Jordan, aby celá rodina překročila řeku všech nadějí, řeku víry a lásky, kterou budou dávat i přijímat. Jméno je symbolem záchrany, uzdravení i znovuzrození. Ti, kdo překročili řeku Jor-

dán, se vrátili do bezpečí své země, Námán byl uzdraven vodou z Jordánu z malomocenství, v Jordánu pokřtil Jan Křtitel Pána Ježíše.

Ale zpět k hlubšímu poznání a osobnímu zažití adopce. Když jsme se vzpamatovali z prvního překvapení, přicházely nám nejdříve na mysl mnohačetné duchovní aplikace o adopci každého z nás do Boží rodiny a vše, co adopci předchází. Administrativa kolem adopce trvá obvykle asi rok a ti, kdo celý proces podstupují, nazývají čekací dobou obdobím „papírového těhotenství“. Lenka koupila velkou krabici na adoptní dokumenty. Nejdříve museli shromáždit 22 úředních dokumentů, všechny musely být notářsky ověřené a opatřené oficiální pečeti pěti amerických států (NH, MA, VA, CO, TX). Celkem šlo o 79 stránek, všechny musely být vyhotoveny ve třech kopiích, celkem tedy 237 stránek. K tomu tři sady dvaceti rodinných fotografií, čtyři vizové fotografie, šest stránek pasových kopií, tři návštěvy sociální pracovnice, čtyři cesty na imigrační úřad, tři cesty do sídla státního úřadu, řada návštěv různých lékařů a nekonečný počet telefonních hovorů, nespočet cest na poštu a odeslání zášilek kurýrní poštou.

Shromažďování všech dokumentů probíhalo ještě v době, kdy se dítě ani nenarodilo. Nemělo nejmenší ponětí, že nebude přijato vlastní rodinou. Na druhém konci světa byl někdo, kdo byl připraven právě jí přijmout a poskytnout jí nový začátek, nový život, novou naději. Ona sama neměla žádnou volbu, nemohla vyjádřit své přání, neměla nejmenší představu o světě a životě, který ji čeká. Neměla žádný vliv na to, kdy a komu se narodí, neměla nejmenší vliv na to, kdo ji vychová. Bezbrannost a nemožnost takového dítěte nám ukazuje, že v Božím úradku se dějí věci, které nejsou v naší režii. Pouze Bůh ví

14 ZÁPAS O DUŠI

o každém z nás ještě dříve, než jsme se narodili. On nic neponechá náhodě. Žalm 139:15 říká:

◆ *Tobě nezůstala skryta jediná z mých kostí, když jsem byl v skrytosti tvořen a hněten v nejhlubších útrobach země.*

Boží záměr se naplňuje v našich životech do posledního detailu bez našich plánů, zásluh a přičinění. Jsou to Boží cesty, po nichž kráčíme a vedou nás k rozhodnutí a skutkům, která nám vložil do srdce On. Podívejme se do 1. kapitoly Efezským:

◆ *Požehnan bud' Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, který nás v Kristu požehnal veškerým duchovním požehnáním v nebesích! V něm nás vyvolil ještě před stvořením světa, abychom před ním byli svatí a bezúhonní v lásce. Ve své laskavé vůli nás předurčil, abychom skrze Ježíše Krista byli přijati za jeho vlastní. Chvála jemu za tu slavnou milost, kterou nás obdařil ve svém Milovaném! V něm jsme skrze jeho krev došli vykoupení, totiž odpuštění hříchů podle bohatství jeho milosti, kterou nás štědře zahrnul se vsí moudrostí a prozíravostí. Ve své laskavosti nám dal poznat tajemství své vůle, již si předsevzal: až přivede časy k naplnění, shromáždí všechno na nebi i na zemi do jednoty v Kristu. (Ef 1,3-10)*

Skutečnost, že Bůh někoho vyvolil, předurčil a následně nám dal částečně poznat svá tajemství, vyvolává mnohé otázky. Naše spasení konec konců není nic jiného než adopce do Boží rodiny. Bůh stojí za každým životem, ať si to člověk uvědomuje, nebo ne. Každé plánované i neplánované rodičovství, každé chtěné i nechtěné dítě, je výsledkem Božího dopuštění. Nic se nevymyká Božímu plánu, který ve svém záměru: *přivede časy k naplnění, shromáždí všechno na nebi i na zemi do jednoty v Kristu.* Shromáždit

všechno na nebi i na zemi vždy znamená rozhodnutí zajímat se o ostatní, jít a činit. Někdy jít a činit znamená jít geograficky dále, než by nás kdy napadlo, ale i o tom Písmo hovoří. Vždyť víme, že naše světské občanství není tak důležité jako to nebeské. Shromáždit všechno na nebi i na zemi do jednoty v Kristu znamená v první řadě nadpřirozený zásah do našeho života, adopci, abychom se mohli stát Božími dětmi a součástí Jeho vyvoleného lidu. Je to Jeho iniciativa a naše dědictví:

◆ *Všichni, kdo se dají vést Božím Duchem, jsou totiž Božími syny. Nepřijali jste přece ducha otroctví, abyste se znovu báli. Naopak, přijali jste Ducha synovství, v němž voláme Abba, Otče! Sám Duch dosvědčuje našemu duchu, že jsme Boží děti. A jsme-li jeho děti, pak jsme i dědicové, totiž dědicové Boží a spoludědicové Kristovi. (Ř 8:14–17)*

Není příklad duchovní adopce jednou z cest, jak můžeme naplnit Boží poslání a vychovávat v Božím duchu adoptivní děti ze všech národů? V této chvíli bychom si mohli říci, že opuštěné děti adoptují i nevěřící lidé. Ano, i to je chvályhodné, ale to vůbec neznamená, že Bůh stojí mimo život a plány nevěřících.

Je zajímavé, že na naší cestě víry hrála adopce významnou roli. Když jsme se jako uprchlíci z okupovaného Československa setkali v severním Idaho s baptistickým kazatelem, který se pokoušel oslovit naše ateistické duše biblickým citátem „*Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi*“, měli jsme pochybnosti o jeho zdravém rozumu. Co nás však dostalo, byla skutečnost, že ke svým dětem adoptovali dvě holčičky z Vietnamu – děti, které zůstaly v tamních sirotčincích po amerických vojácích. Tyto děti neměly šanci na normální život. V Denveru jsme bydleli v uličce, kde bylo pět domů a celkem sedm dětí. Z toho

byly tři adoptované. Když jsme žili v Indonésii, Američané adoptovali tamní odložené děti. Nebylo to snadné. Nejsnadnější bylo adoptovat dvojčata, o ty byl mezi Indonésany menší zájem. Když jsme se do Indonésie vrátili na návštěvu, navštívili jsme místní domov pro opuštěné děti, kam nás vzala naše kamarádka, která chtěla adoptovat asi tříletého chlapce. Nám tam padla do oka pár dnů stará Nellinka. Kdyby nám umožnili adopci bez velkého papírování, byla by naše. V Ekvádoru jsme ve sboru sedávali za manželským párem, který adoptoval nalezence – holčičku, kterou někdo odložil na jejich práh. Misionáři HCJB adoptovali řadu dětí. Příkladem úžasné obětavosti byla Marta, misijní zdravotnice, která adoptovala a vychovala asi 25 dětí. Její příběh byl neuvěřitelný. Často asistovala u porodů domorodých žen, a když se narodila dvojčata, matky obvykle nechaly jedno dítě umřít, protože nebyly schopné při těžké práci opatrovat obě. Mnohé ženy Martu prosily, ať si jejich dítě vezme, ale ona, coby svobodná žena a zdravotnice sloužící v terénu, neměla k výchově dětí podmínky. Nakonec se dala obměkčit a přijala dítě první, druhé, třetí ... Jak děti rostly, v místě kde s domorodci žila, nebyly školy. Marta začala děti učit sama, a když jich bylo více školního věku, založila školu. My jsme Martu poznali ve věku, kdy většina dětí byla dospělá, mnohé z nich vystudovaly v Americe, založily své rodiny a měly děti. Některým dívkám se narodila znovu dvojčata. Na ostrově Curassao jsem se setkali s holandským misionářem, který založil dětský hospic. K němu byly odkládány děti, které nikdo nechtěl přijmout, kterým už nikdo nemohl pomoci. Byly tam případy strašlivých chorob a postižení. Děti v péči jednoho manželského páru našly bezpečí a lásku. V Indii jsme se setkali s asi desetiletou dívkou, kterou by adoptoval celý náš zájezdový autobus. Jmenovala

se Jasmína a všichni jsme si přáli, abychom jí mohli vysvobodit z těžkého údělu chudoby. I když z odpadků vybírala plasty, byla čistá a usměvavá. V Indii i malé děti živí své rodiče a Jasmína byla jednou z nich.

Dva světy

Všichni víme, že děti přicházejí na svět plánovaně i neplánovaně, chtěné i nechťené, milované i zneužívané. Svět s vyšší životní úrovní a vyspělou lékařskou péčí umožňuje regulovat nejen kvantitu, ale i kvalitu dětí, které se rodí. Na jedné straně se ženy brání početí, na druhé straně lékaři léčí neplodnost mužů i žen. Až by se zdálo, že v otázkách početí vlastně nevíme, co chceme. Děti chceme jen když nejsou na překážku osobním ambicím a plánům. Jiná je situace v rozvojových zemích, kde se s neplodností mužů ani žen téměř nesetkáme. Děti se rodí do chudoby a nejméně vhodných životních podmínek. Jejich šance na přežití a tak říkajíc naděje na důstojný život je malá. Země třetího světa mají průměrný věk nízký a populační potenciál vysoký, zatímco situace vyspělého světa je zcela opačná – průměrný věk je vysoký a plodnost nízká. Nedivme se, že populační úbytek vyspělých zemí vyrovnávají přistěhovalci z nejrůznějších koutů světa.

Co říci na závěr? Děti potřebují rodiče, náhradní rodinu, a tak pěstounská péče, adopce na dálku nebo přímá adopce nabízí lepší naději i jim. Když našim vnukům rodiče vysvětlovali, že v Africe jsou miliony sirotků, chvíli přemýšleli a pak padla otázka: Až si vezmeme Jordan, kolik dětí tam ještě zbude? Jsme rádi, že i oni si už v útlém věku uvědomují, že jsou na světě děti, které žijí v bídě, nemají rodiče a které nemají nikoho, s kým by mohly žít. To pochopí i malé dítě. Kéž by byl proces adopčních zákonů co nejjednodušší – pomohlo by to mnoha dětem. Kéž by poznaly vztah, který je motivovaný láskou k Bohu a bližním.

16 ZÁPAS O DUŠI

Po roce čekání – papírového těhotenství, které začalo dříve, než se Jordan narodila – Filip a Lenka odletěli do Etiopie převzít osmiměsíční holčičku, která jim byla přidělena. My jsme hlídali vnoučky a společně se těšili na přírůstek do rodiny. Po posledních deseti dnech čekání a 30 hodinách cesty jsme byli všichni pohromadě. Z vyprávění víme, že tranzitní domov dětí určených a uvolněných k adopci poskytuje dětem velmi dobrou péči. Mají dostatek chůviček, léky, dětskou stravu a zdravotní dohled. Děti jsou dobře živěny a personálem hýčkané. Malé dítě však prospívá nejlépe v náručí jedné mámy. Po několika dnech bylo vidět, že Jordan získávala jistotu, že našla svoji mámu a je doma. Když jsme po ránu, kdy bylo ještě šero, přišli do ložnice rodičů, v posteli byly všechny čtyři děti. Museli jsme se smát – tam, kde seděla Jordan, byla tma. Pohled na obě holčičky – „vanilku a čokoládu“ – je něco, co nás naplňuje radostí i vděčností, že se podařilo vyrvat jedno opuštěné dítě z náruče téměř jisté smrti. Miliony dětí, nejen v Etiopii, ale na celém světě, takovou příležitost nemají. Modlíme se za to, aby i ona patřila našemu Pánu a Spasiteli.

Statistiky osiřelých a opuštěných dětí
V USA, kde neexistují dětské domovy a adopce jsou běžné, žije dočasně asi půl milionu dětí v péči náhradních rodin. Některé zůstávají v péči dlouhou dobu, jiné se časem vrátí do původní rodiny, další jsou předány k adopci.

43,5 milionů sirotků žije v Africe, 87,6 milionů v Asii, 12,5 milionu v Jižní Americe a karibské oblasti, 1,5 milionů dětí je umístěno v dětských domovech ve střední a východní Evropě. V některých zemích jsou děti opuštěny kvůli strašlivé chudobě, restriktivním populačním opatřením či zdravotnímu postižení. Některé kultury dávají přednost chlapcům před dívkami. To vše jsou důvody, proč jsou mnohé děti opuštěné.

Situace v Etiopii

Jedno z deseti dětí zemře před dosažením prvního roku. Jedno z šesti dětí se nedožije pěti let, 44 % populace v Etiopii je mladších 15 let, 60 % etiopských dětí trpí z nedostatku potravin. Průměrný věk v Etiopii je 17,8 let, 1,5 milionu lidí je nakaženo nemocí AIDS (šestá nejvíce postižená země na světě), 720 000 dětí osiřelo kvůli AIDS. V Etiopii je 4,6 milionů sirotků. Etiopie dostává nejnižší humanitární pomoc na počet obyvatel z celé Afriky. V 90. letech rostla populace rychleji než produkce potravin. V letech 2000–2002 postihlo zemi katastrofální sucho (v prvním roce nebyla žádná úroda, ve druhém roce nebylo co zasít, třetím rokem zmizela domácí zvířata). Polovina dětí v Etiopii nebude nikdy navštěvovat základní školu, 88 % nikdy nevystuduje střední školu. Cena kávy (jediný exportní artikl Etiopie) klesla v letech 1998–2002 o 40–60 %. Poměr dětí na lékaře je v Etiopii 24 000 dětí na jednoho lékaře. V 1993, po 30 letech války, se osamostatnila Eritrea a stala se nezávislou zemí, takže Etiopie nemá žádné přístavy. Naděje zahraniční adopce je 1:10 000.

Pokud jste zběhlí v angličtině, můžete sledovat dění nejen v naší rodině, ale i v mnoha dalších rodinách, které se vydaly stejnou cestou adopce v Etiopii:
<http://www.thesteigerclan.blogspot.com/>
– kas –

RODINNÁ POLITIKA

První tři roky života jsou zásadní

Christa Meves (81 let) je dětskou psychoterapeutkou a autorkou řady knih o výchově a partnerství. V nich vždy zdůrazňovala význam prvních tří let věku pro duševní vývoj dítěte. Jejich knih se prodalo šest milionů kusů; ještě nyní stále jezdí na přednášková turné. Jde jí především o to, finančně a společensky zlepšit status „pouhých matek“ a nenechat upadnout domácí péči do stínu institucionální péče.

Paní Meves, proč se, podle Vašeho názoru, dokážou matky o děti starat lépe než otcové?

Výzkumy mozku dokládají naši zkušenost, že ženy jsou pozornější vůči potřebám dítěte. Empatie a citlivost jsou u nich silněji vyvinuty než u mužů. Ženy více mluví s miminko a malými dětmi. Mají lepší cit pro něhu, kterou děti potřebují. Nejnověji bylo prokázáno, že individuální chuť plodové vody se velmi podobá matefskému mléku. Díky tomu dítě cítí "tady jsem správně." Matky také intuitivně drží plačící dítě na levé straně, aby mohlo cítit tlukot srdce. Jeho rytmus zná již z matčina těla.

Dnes existuje i řada láskyplných otců. Proč by neměl být otec ve vztahu k dítěti stejně důležitou osobou jako matka?

Čím více děti rostou, tím je pro ně otec důležitější. Je to další člověk, se kterým je možné hovořit. Mladí muži, kteří se stávají otci, prožívají obrovský skok ve svém vývoji: najednou se z nich stávají odpovědní dospělí lidé.

Podle studie Institutu pro německé hospodářství si dnes 86 % žen s dětmi do tří let přeje, aby oba rodiče byli nějakým způsobem výdělečně činní, ale daří se to jen 23 % rodin. Je na tom něco špatného?

U většiny matek to jistě není jejich vlastní potřeba. V mnoha rodinách je málo peněz – to bere matkám svobodu v rozhodování. Starší ženy jsou se svým povoláním více spojené než mladší. Proto je negativním faktorem to, že vzdělávání a studium trvají tak dlouho. V prvních třech letech života se vytváří základ schopnosti být duševně zdravým člověkem, který je schopný překonávat krize, stejně jako se vytváří základ inteligence. Musíme rozumět oprávněnému strachu matek – když se jednou dostanu z profesního života, už se nikdy nevrátím. Pokud by se tyto poznatky projevíly ve vytváření rodinné politiky, byli bychom o krok dál.

Ale děti nemají automaticky duševní poruchy, pokud jsou ve věku jednoho roku 20 až 30 hodin týdně v péči cizí osoby. Jinak by museli být všichni Francouzi duševně nemocní.

Na Sovětském svazu je možné pozorovat, že 70 let výchovy v jeslích zničilo celý národ. Matky se vracely do práce po šesti týdnech; právě tam je dnes tolik alkoholiků jako nikde jinde na světě. Francouzi si vytvářejí dvoutřídní společnost: rodiny, které si to mohou dovolit, pečují o své děti doma, ostatní musí do jeslí. Vzdělané Francouzky mají skutečně dobré náhradní matky, které mají k dítěti úzkou vazbu – podobně jako tomu bylo dříve u chův ve šlechtickém prostředí. Neprivilegovaní budou jednoho dne proti tomu z oprávněné závisti jistě protestovat.

Jak dlouho by měla být matka k dispozici výhradně pro své děti?

Já jsem to dělala asi deset let a mé dcery rovněž, aniž bych je k tomu nabádala. Měly jsme trojfázový model: studium, děti, profese. Péče cizí osoby dítěti neškodí ve chvíli, kdy ví, že se maminka opět vrátí, obecně to platí od třetího roku. Mé děti nebyly ve školce, stejně jako má vnoučata. Děti, které se ocitnou v prostředí velké skupiny ve školce, se nenaučí automaticky sociálním kompetencím, zato velmi dobře pochopí, že musí umět používat lokty.

Jak podle Vašeho názoru má vypadat dobrá péče třetí osoby?

Naše přirozené nasměrování vypadá následovně: nejprve duální vazba, obohacená o malý a stabilní okruh dalších osob. Takže nejlepší je přibližovat se modelu rodiny: málo dětí a jedna stálá osoba, k níž mohou mít užší vztah. Pro malé děti je proto lepší denní matka (tzv. Tagesmutter – systém, kdy jedna žena, většinou též matka s malým dítětem, pečuje o několik dalších dětí z blízkého okolí – pozn. překl.), než měnící se pečovatelský personál.

18 ZÁPAS O DUŠI

To by se ale mělo naší společnosti báječně dařit: v západním Německu je místo ve školkách pouze pro 5 % dětí pod tři roky; většina tří až šestiletých dětí pak přichází kolem poledne domů.

Ne, naší společnosti se vůbec nemůže dobře dařit, protože nejsou dostatečně zohledňovány podmínky pro přirozený vývoj dítěte. A rodinám se daří špatně, přestože bez nich nemáme šanci na budoucnost.

KŘESŤAN NA HROMÁDCE

Co s křesťany, kteří žijí ve smilství a cizoložství, tedy „na hromádce“? Takový případ byl ve sboru v Korintu:

◆ *Dokonce se proslychá, že je mezi vámi případ smilstva, a to takový, jaký se nevyskytuje ani mezi pohany, že totiž kdosi žije s ženou svého otce. A vy jste přitom nadutí, místo abyste se raději zarmoutili. Odstraňte ze svého středu toho, kdo to udělal. Neboť já, ač tělem vzdálen, duchem však přítomen, vyslovil jsem již soud nad tím, kdo se toho dopustil, jako bych byl s vámi – a to ve jménu Pána Ježíše Krista. Až se shromáždíte, vydejte toho člověka satanu ke zkáze těla, aby duch mohl být zachráněn v den Páně. (1 K 5,1–13)*

Proč píše apoštol Pavel tak tvrdá slova a proč vynáší tak tvrdý rozsudek? Důvod vysvětluje v následující větě: „Nevíte, že trocha kvasu všechno těsto prokvasí?“ Kvas je v Bibli symbolem hříchu. Tak rychle, jak se šíří kvas v těstě, tak rychle se šíří hřích ve sboru, když sbor neudělá pořádek ve vztahu s hříšníkem, který neudělal opravdové pokání. Pokání znamená nejen vyznání hříchu a prosbu o milost, ale také radikální ukončení hříšného způsobu života. Pán Ježíš řekl hříšníci velmi jasná a důrazná slova: „Jdi a už nehřeš!“ Když křesťan setrvává ve zjevném hříchu, pak

je potřeba radikální řešení. Apoštol Pavel dále píše:

◆ *Napsal jsem vám v listě, abyste neměli nic společného se smilníky... Měl jsem na mysli, abyste se nestýkali s tím, kdo si sice říká bratr, ale přitom je smilník nebo lakomec nebo modlár nebo utrhač nebo lupič. S takovým ani nejezte... Odstraňte toho zlého ze svého středu.*

To je návod Božího slova pro řešení těch případů, kdy křesťané žijí na hromádce, tedy ve smilství. Jak to má být realizováno ve sborové praxi, to nám sděluje sám Pán církve, Ježíš Kristus.

◆ *Když tvůj bratr zhřeší, jdi a pokárej ho mezi čtyřma očima. Dá-li si říci, získal jsi svého bratra. Nedá-li si říci, přiber k sobě ještě jednoho nebo dva, aby ústy dvou nebo tří svědků byla potvrzena každá výpověď. Jestliže ani je neuposlechne, oznam to církvi. Jestliže však neuposlechne ani církev, ať je ti jako pohan nebo celník. (Mt 18:15–17)*

Pod vlivem světa, ve kterém se smilství propaguje jako moderní způsob života, se křesťané dopouštějí dvou velikých chyb. Rezignovaně klopi hlavy, že se s tím nedá nic dělat, protože hřích se tlačí všude. Prý se s tím musíme smířit, že v církvi budou i lidé, kteří žijí „na hromádce“. Vždyť některé církve už žehnají dokonce i homosexuálům. Musíme „s nimi mít soucit“, vždyť přece „jsou to také lidé.“ „Raději o tom nemluvme, dělejme, že to nevidíme a Boží slova, která tento způsob života jasně odsuzují, raději vůbec nevzpomínejme.“

Druhá chyba je falešné chápání pokání. Někteří argumentují: Vždyť přece pro hříšníky je zpověď a Večeře Páně. Ať se tedy vyzpovídají, přijmou Boží milost při Večeři Páně a pak mohou klidně žít spolu dál „na hromádce“. Jsou to přece omilostnění hříšníci. Pak se znovu vyzpovídají atd. atd. To je tragický omyl.

Pán Bůh není automat na odpuštění hříchů. Je svatý Bůh, který nenávidí hřích. Zpověď a Večeře Páně není moderní formou odpustků, jak si to někteří myslí: Vyzpovídám se, Pán Bůh mi odpustí a mohu klidně žít ve smilství dál. Ježíšovo „Jdi a už nehřeš!“ je stále platné a pro každého křesťana v církvi závazné. Apoštol Petr ve svém druhém dopise píše velmi důrazná varovná slova:

◆ *Jestliže ti, kdo poznáním Pána a Spasitele Ježíše Krista unikli poskvrnám světa, znovu se do nich zapletou a podlehnou jim, budou jejich konce horší než začátky... Přihodilo se jim to, co říká pravdivé přísloví: Pes se vrátil k vlastnímu vývratku a umytá svině se zase válí v bahništi. (2 Pt 2:22)*

To je velmi smutné a bolestné konstatování. Je nám nesmírně líto každého, kdo okusil Boží dobrotu a požehnaní, a přesto se rozhoduje pro život v hříchu. Není však možné jít současně po úzké i široké cestě. Není možné spojit vědomý život v hříchu s následováním Krista. Pán Ježíš má pro své následovníky velmi vysoké nároky:

◆ *Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne. Neboť kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však přijde o život pro mne a pro evangelium, zachrání jej. (Mk 8:34)*

Proto apoštol Petr naléhavě vyzývá křesťany ke svatému životu:

◆ *Když se tedy toto vše rozplyne, jak svatě a zbožně musíte žít vy, kteří dychtivě očekáváte příchod Božího dne... Snažte se, abyste byli čistí a bez poskvrny a mohli ten den očekávat beze strachu před Božím soudem. (2 Pt 3,11.14)*

◆ *Nemylte se: Ani smilníci, ani modláři, ani cizoložníci, ani nemravníci, ani samcoložníci (homosexuálové), ani zloději, ani lakomci, opilci, utrhači,*

lupiči nebudou mít účast v Božím království. (1 K 6:9-10)

◆ *Pán neotálí splnit svá zaslíbení, nýbrž má s námi trpělivost, protože si nepřeje, aby někdo zahynul, ale chce, aby všichni dospěli k pokání. (2 Pt 3:9)*

– Stanislav Kaczmarczyk –

POHLAVNÍ ROVNOST

Slovníček evropských levicových pojmů

„Existuje lepší cesta jak oslavit Mezinárodní den žen než navrhnout vytvoření zvláštní agentury věnované rovnosti mezi ženami a muži? Pohlavní rovnost je dle smlouvy základní právo a prioritní politika pro Evropskou unii.“ (Vladimír Špidla, eurokomisař pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti)

Vymezení pojmu a jeho historie

Termín „pohlavní rovnost“ vneslo do politické diskuse moderní feministické hnutí. Jedná se v zásadě o princip, jehož uplatnění v praxi má nastolit stav rovnosti mezi ženami a muži nikoliv jako jednotlivci, ale jako kolektivními entitami. Obecně je pohlavní rovnost definována jako rovnost v právech, povinnostech a příležitostech žen a mužů, dívek a chlapců. Současný stav vztahu mezi ženami a muži na celém světě označují zastánci této teorie za diskriminující pro ženy. Proto je dle jejich názoru nutné provést politickou akci, která „pohlavní rovnost“ prosadí v praxi.

Mateřským přístavem pojmu „pohlavní rovnost“ je feministické hnutí s více než dvousetletou historií. Na jejím počátku stála Mary Wollstonecraftová, která v roce 1792 vydala knihu Obhajoba práv žen. Klíčovou myšlenkou bylo zpochybnění ideje o rozdílných schopnostech obou pohlaví. Na tomto základě funguje feministické hnutí dodnes. I když se v mnoha směrech diferencovalo, za-

20 ZÁPAS O DUŠI

chovává si podobu organizovaného hnutí, které je silně etablováno na amerických i evropských univerzitách v rámci samostatných kateder tzv. gender studies. Feministické hnutí je organizováno rovněž prostřednictvím řady občanských sdružení a má silnou podporu v médiích.

Evropské demokratické státy dosáhly nejpozději v sedmdesátých letech 20. století stavu úplné rovnosti žen a mužů jako jednotlivců před zákonem. Posledním krokem k tomuto stavu bylo uzákonění volebního práva žen ve Švýcarsku v roce 1971. Od této doby mají ženy a muži před zákonem ve všech evropských státech v zásadě rovné postavení. Není tomu sice úplně, ale je to tak správně, neboť to odpovídá lidské přirozenosti. Evropská civilizace byla od samého počátku založena na předpokladu, že muži a ženy se ve svých vrozených dispozicích liší a také zákonodárci tuto přirozenou odlišnost vždy respektovalo. Po staletí například platila zásada, že ženy nejsou povolávány do armády. Stejně tak dodnes platí zásada, že v práci na ženy nelze klást stejné nároky jako na muže, protože jsou prostě fyzicky slabší.

Požadavek na „pohlavní rovnost“ byl světovou levicí stejně jako „trvale udržitelný rozvoj“ prosazen v rámci Organizace spojených národů. Pravidelně konané světové konference OSN o ženách poskytl této levicové ideologické ofenzivě dobré podmínky. Například v roce 1995 se konala světová konference v Pekingu a přijala princip „gender mainstreamingu“ jako strategii pro prosazování rovnosti mužů a žen. Veškeré politické aktivity na světové úrovni mají být posuzovány mimo jiné i z hlediska rovnosti mezi ženami a muži.

Evropská unie tento požadavek začala samozřejmě okamžitě prosazovat v rámci své vlastní politické agendy. Zřízení Evropského institutu pro pohlavní rovnost je jen jedním z mnoha opatření

v této oblasti. Institut má mít v letech 2007-2013 k dispozici rozpočet ve výši 50,3 milionů euro (tedy zhruba 1,5 miliardy korun) a zaměstnat má postupně cca 25-30 „pohlavních euroúředníků“. Cílem jeho činnosti má dle důvodové zprávy být „shromažďování a slučování informací v rámci celého Společenství, vývoj metodologických nástrojů a šíření informací. Z evropské dimenze těchto úkolů vyplývá, že cílů institutu nelze dosáhnout na úrovni členských států. Institut bude muset mimo jiné vybudovat a používat jednotný systém pro shromažďování a analýzu informací, jenž zajistí kompatibilitu a srovnatelnost těchto údajů a umožní metodologicky spolehlivé komparativní zkoumání situace v Evropě. To pochopitelně nelze úspěšně provádět na úrovni jednotlivých členských států.“

Zřízení institutu je součástí širšího plánu Evropské unie na dosažení rovného postavení mužů a žen v letech 2006-2010. „Akční plán“ definuje šest prioritních oblastí činnosti Evropské unie pro dosažení „pohlavní rovnosti“: 1. stejná ekonomická nezávislost pro ženy a muže, 2. sladění soukromého a profesního života, 3. stejné zastoupení v rozhodovacích procesech, 4. odstraňování forem násilí založeného na pohlaví, 5. odstraňování stereotypů v oblasti pohlaví, 6. podpora rovného postavení žen a mužů v zahraniční a rozvojové politice. Evropská unie si v rámci tohoto plánu mj. stanovila cíl dosáhnout v roce 2010 míry zaměstnanosti žen ve výši 60 %. (Nyní je to zhruba 55 %.) Marek Loužek z pražského Centra pro ekonomiku a politiku správně upozorňuje na to, že tento záměr připomíná centrální plánování, které si pamatujeme z doby před rokem 1989.

Situace u nás

V Československu se práva žen a mužů fakticky vyrovnala již při vzniku republiky po první světové válce.

Současně ale až do dnešních dnů přežila v právním řádu zásada, že muži a ženy si v přístupu k různým sociálním požitkům de facto rovni nejsou. Až do zrušení branné povinnosti ženy nebyly povolávány do armády. A až do současnosti platí stav, kdy jsou ženy oproti mužům výrazně zvýhodněny v rámci důchodového systému. Za každé vychované dítě mají nárok na dřívější odchod do důchodu. A to v situaci, kdy se v průměru dožívají vyššího věku než muži. Celkově vzato jsou tedy ženy v rámci českého penzijního systému výrazně zvýhodněny. Například ve Švédsku ženy i muži chodí do důchodu shodně v 65 letech.

Aby nedošlo k mýlce: s českým právním uspořádáním souhlasím. Je správné, že ženy mají možnost jít do důchodu dříve než muži v závislosti na počtu vychovaných dětí. Jsem přívržencem rozumné rovnováhy mezi rovností politických práv mužů a žen a nerovností jejich práv sociálních. Právě proto však zásadně nesouhlasím s principem „pohlavní rovnosti“, který prostřednictvím Evropské unie prosazují radikální levicové ideologové, jež tvrdí, že ženský rod (gender) je muži umělé a nespravedlivě utlačován, a požadují politickou akci, která má „diskriminaci“ žen odstranit. Jako důkazy jsou přitom uváděny zfalšované statistiky, jež tvrdí, že ženy mají jako kolektiv celkově nižší příjmy než muži. Eurokomisař Špidla tvrdí, že rozdíl v platech mužů a žen v Evropské unii činí 15 % a evropská politika musí směřovat k tomu, aby se tento rozdíl eliminoval. Zde se dostáváme k prolnutí tradičního socialistického požadavku na příjmovou rovnost s feministicky definovaným kolektivním nárokem žen jako celku.

Požadavek na příjmovou rovnost je jedním z největších bludů, který evropská levice vytvořila. Je absolutním útokem na soukromé vlastnictví a indi-

viduální svobodu člověka. Lidská přirozenost dává lidem různé předpoklady a svobodná realizace každého jednotlivce nutně vede k rozdílným výsledkům v příjmech a postavení ve společnosti. Příjmovou nerovnost jako nutný výsledek svobody ale socialisté nikdy neuznali a neustále vymýšlejí návody, jak se ke kýžené „příjmové rovnosti“ dopracovat. Metoda je v zásadě stále stejná. Na počátku levicový ideolog rozdělí společnost na ty, kteří jsou domněle diskriminováni, a ty, kteří údajně „diskriminují“. Následuje velká mediální masáž a propagace sloganu o „odstranění diskriminace“. V konečné fázi (v níž se právě nacházíme) dochází k ustavování úřadů a přijímám legislativy, která má domnělý problém odstranit.

Co nás čeká a nemine?

Winston Churchill říkal, že věří jen těm statistikám, které si sám zfalšoval. Proto odmítám tvrzení, že existuje příjmová diskriminace žen. Podle mého přesvědčení neexistuje. Takovou statistiku totiž nelze vytvořit, protože moderní společnosti jsou velmi komplexní a situace, ve kterých se jednotlivé ženy a muži nacházejí, nejsou souměřitelné. Během produktivního života ženy vstupují do hry různé faktory jako právě rození dětí a jejich následná výchova, zdravotní dispozice, kariéerní orientace a další faktory. Stejně tak je to v případě mužů. Některé profese jsou z racionálních důvodů zpravidla vykonávány muži a jiné zpravidla ženami. U vojáků, policistů, hasičů a vězeňských dozorců je vždy více mužů než žen. A tyto profese jsou zároveň opět z racionálních důvodů lépe honorovány než například profese zdravotní sestry nebo učitelky, které naopak dominantně vykonávají ženy. Tyto příjmové diference mezi profesemi následně mohou mít za následek skutečnost, že v jakémsi kolektivně po-

22 ZÁPAS O DUŠI

jatém vyúčtování „muži vs. ženy“ je výsledek pro ženy negativní. Taková bilance však nemá žádný relevantní smysl. Muži by mohli obdobně začít počítat bilanci důchodového systému a dospěli by k opačnému závěru. Má ale smysl vést takové debaty a takové účetnictví?

Podle feministických ideologů to smysl má. Právě proto byl letos založen již zmíněný Evropský institut pro pohlavní rovnost. Feministům ale nejde jen o pohlavní rovnost“ v příjmech. Požadují rovněž rovnost v zastoupení mužů a žen v jednotlivých profesích. Feministická propaganda proto v poslední době svou pozornost zaměřuje na dvě argumentační linie. První se věnuje již popsanému jevu příjmové nerovnosti mezi muži a ženami, druhá pak zastoupení žen v politických funkcích typu parlamentu. Z nižší úrovně zastoupení žen ve volených funkcích je přitom vyvozována jakási „diskriminace žen“, která se musí politickou akcí odstranit. Prostředkem k tomu má být zavedení kvót.

Kvóty se mají zavádět zákonem jako vynutitelný požadavek týkající se volených funkcí v politické sféře, ale také funkcí ve sféře komerční. Některé evropské severské státy již takovou legislativu přijaly a Evropský parlament v tomto volebním období usilovně pracuje na propagaci této myšlenky. Naposledy se k této věci vyjadřoval na konci minulého roku, kdy přijal rezoluci požadující zavedení kvóty na 50% zastoupení žen v orgánech akciových společností. Tento požadavek je v absolutním rozporu s principem svobodné volby a rovnosti lidí před zákonem. Kolektivní entita „muži“ a „ženy“ je zde kladena nad princip suverenity jednotlivce.

Další cestou, jak feministé chtějí prosazovat své představy o „pohlavní rovnosti“, je tzv. „gender mainstreaming“, což se

v české praxi vykládá jako „systematické prosazování priorit a potřeb žen a mužů ve všech druzích politik a opatření s cílem dosáhnout rovnosti žen a mužů. ‚Gender mainstreaming‘ je metodou, která má uplatnění zejména ve státní správě a samosprávě. Jeho podstata spočívá v tom, že před přijetím jakéhokoli rozhodnutí je provedeno vyhodnocení jeho dopadu na muže a ženy.“

Kromě „gender mainstreamingu“, který se zaměřuje především na legislativu, prosazují stoupenci feminismu rovněž princip „pohlavního rozpočtování“. Zde má jít o zavedení předběžného posuzování jakéhokoli veřejného výdaje z hlediska dosahování cíle „pohlavní rovnosti“. Vůdčí postava českého politického feminismu, poslankyně Anna Čurdová (ČSSD), tento požadavek vysvětluje tak, že všechny veřejné rozpočty počínaje obecním přes krajský, národní až po evropský se mají posuzovat z toho hlediska, zda výdaje více neupřednostňují muže před ženami. Paní poslankyně na vysvětlenou uvádí, že například obecní dotace na fotbalový stadión pro muže by měla být vyvážena ve stejném objemu investic do jiné aktivity, kterou naopak preferují ženy. Výdaje pro muže a ženy tedy mají být srovnatelné. Posuzování rovnosti výdajů mají provádět nově zřizované parlamentní výbory pro práva žen. O posuzování zdrojů zatím feministky mlčí, protože se nejspíše chtějí vyhnout přiznání objektivní skutečnosti, že muži do veřejných rozpočtů přispívají více než ženy.

Prosazování principu „pohlavní rovnosti“ v praxi Evropské unie vede k vyčleňování velkých částek na podporu konkrétních projektů. Tyto projekty jsou zpravidla financovány z Evropského sociálního fondu. Na české úrovni jsou pak financovány z rozpočtu Ministerstva práce a sociálních věcí. Jedním z „hezkych“ příkladů je financování pro-

jektu Genderové informační a tiskové agentury (www.ta-gita.cz). Necht' laskavý daňový poplatník nahlédnutím sám posoudí, zda souhlasí s utrácením svých daní tímto způsobem.

Má pravicový politik hájit „pohlavní rovnost“?

Jsem přesvědčen o tom, že nikoliv. Liberálně-konzervativní politik vychází z koncepce svobody jednotlivce a rovnosti všech lidí před zákonem. Má mít proto pochopení pro přirozeně vzniklé rozdíly mezi lidmi. Je správné odstraňovat bariéry bránící ženám i mužům v uplatnění. Například německý zákaz zaměstnávat české muže a ženy je diskriminací. V EU to však nikomu nevadí a žádný institut se tomu nevěnuje.

Pro klasickou liberální právní tradici je klíčové rozlišování mezi rovností práv a rovností ve výsledku. Rovnost před zákonem je pro pravicového politika bez problémů přijatelný princip. Rovnost ve výsledku, jakým je například stejné zastoupení mužů a žen ve volených funkcích, je naopak nepřijatelná. Popírá princip svobody a možnost rozdílného výsledku daného svobodně vyjádřenou preferencí svobodných jednotlivců.

Velkým problémem principu „pohlavní rovnosti“ je již samotné vymezení mužů a žen jako kolektivních entit. Dle evropské demokratické právní tradice existují primárně občané států a ti mají jako jednotlivci určitá práva, svobody a také povinnosti. Kolektivně pojatá práva „mužů“ a „žen“ nemohou být nikdy nadřazována těmto základním individuálním právům. Nadřazování kolektivních práv nad práva individuální je navíc dle mého soudu v rozporu s českou ústavní tradicí a rovněž s ústavní tradicí všech západních demokracií. Všechny metody „pohlavní rovnosti“, jsou ve své podstatě omezením svobody jednotlivce. Kvóta na zastoupení žen v politických funkcích omezuje ústavně zaručenou svobodu volby

každého jednotlivého voliče. Stejně tak kvóta na zastoupení žen v orgánech akciových společností omezuje vlastnická práva vlastníků příslušné společnosti. „Gender mainstreaming“ navíc vyvolává nutnost dalšího veřejného přerozdělování zdrojů a nutnost zřizovat a financovat chod nových a nových úřadů. Z výše uvedených důvodů není možné princip „pohlavní rovnosti“ z konzervativně-liberálního hlediska podporovat.

– Hrynek Fajmon –

Ukázka z autorova „Slovníčku evropských levicových pojmů“, z měsíčníku Revue Politika, Centrum pro studium demokracie a kultury v Brně, www.cdk.cz

MŮJ PASTÝŘ

Televizor je můj pastýř, nic mi nechybí. Doma sedím a nikam nechodím. Můj zrak se pase na lákavých reklamách, v pohodě si užívám, nic užitečného nedělám. Denně vymývá mou hlavu. Vede po nejistých chodnicích seriály plnými nepravosti. I kdybych sledoval ty nejtemnější horory, nebudu se bát. Televizní hvězdy jsou a vždy se mnou budou, jejich skandály a show mne rozveselují.

Předestírá přede mne televizní program, nesmysly bohatě plní mou hlavu. Satelitní nabídka překypuje. Nevím, co mne bude provázet po všechny dny mého života, ale jedno vím určitě: dokud budu žít, dálkový ovladač z ruky nepustím!

Nepřítel počká třeba i čtyřicet let, pak v případě potřeby nastraží past.

– Joe Aldrich, internet –

VŽDYCKY ZA VŠECKO DĚKUJTE BOHU

◆ ... a vždycky za všecko vzdávejte díky Bohu a Otcí ve jménu našeho Pána Ježíše Krista. (Ef 5:20)
„Jmenuji se Štěpán a jsem reptal.“ Kdyby existoval anonymní klub nespokojenců

24 ZÁPAS O DUŠI

a bručounů, nevíme, kolik lidí by se připojilo. Stali byste se členy? V žádném případě nechci dělat reklamu programům, kde v dvanácti krocích překonáte svůj problém, ale přiznávám sám za sebe, že patřím k reptalům a není mi to lhostejné.

V létě jsem opravoval škodu pod okapem střechy, kterou způsobil v zimě led. Když jsem seškraboval loupající se barvu pod okapy, vše mi padalo nejdříve do tváře, na oblečení a pak teprve k zemi. Při práci jsem se potil a všechno se na mě lepilo. Když jsem štětcem s barvou narazil na hřebík či jinou nerovnost, barva skápla na tělo. Musel jsem být stále zakloněn, abych viděl, co dělám. Bolelo mě za krkem, bolela mě záda z neustálého naklánění, vystupování a po celodenním stání na žebříku mě bolely nohy. To vše bylo příčinou celkové nevrlosti. A tak jsem si broukal, spíše vrčel melodii ze Šumaře na střeše: „... kdybych byl bohatý, nikdy už bych sám barák nenatíral.“ V tomto rozpoložení mi Duch svatý připomenul, že za pár týdnů budu kázat na téma nespokojenosti a reptání. Tomu říkám profesní riziko, když je člověk kazatelem! Duch svatý mi připomněl domy, které byly dva metry pod vodou, k čemuž došlo při nedávných záplavách tady na Středozápadě. Pak mi připomněl rodiny, které jsem viděl vloni v Nepálu, které žily pod modrou plastovou plachtou, pověšenou přes provaz natažený mezi dvěma stromy. Proč jsem tak rozladěný a nespokojený, vždyť mám pěkný dům v pěkné čtvrti, v zemi blahobytu a během práce jsem poslouchal i-pod?

Jako Boží děti, které jsou v Kristu obdařeny vším duchovním požehnáním nebeských darů (Ef 1:3) bychom měli vyjadřovat vděčnost za všech okolností, být odrazem Jeho dobroty a lásky ke světu, který jej ještě nepoznal. Pavel v Efezským 5:3–4 zdůrazňuje vděčnost

v souvislosti se smilstvem, nezřízeností, chamtivostí a tím, co vychází z našich úst:

◆ „*at' se mezi vámi ani nemluví, jak se sluší na ty, kdo patří Bohu. Vést sprosté, hloupé a dvojsmyslné řeči se nepatří; vy máte vzdávat Bohu díky!*“ (Ef 5:3-4)

A to je celoživotní zápas, abychom ve svém srdci kultivovali vděčnost za vše.

Vyjadřování vděčnosti není samozřejmá vlastnost, je to něco, k čemu se musíme vědomě rozhodnout a co není podmíněno okolnostmi. Proto je díkyvzdání synonymem křesťanského života. Především jde o náš skutečný výraz vděčnosti za Boží spásné dílo ve stvoření a vykoupení, z čehož vyplývá uznání, že On je nejvyšším zdrojem každého požehnání. C. H. Spurgeon poznamenal: „V nebi budeme vzdávat Bohu díky vždy a za vše, bez výjimky. Po celou věčnost budeme vyvyšovat Jeho svaté jméno, skrze Ježíše Krista, našeho Pána.“ Takže vzdávní díky za všech okolností a v každém čase je jenom přípravou na to, co nás čeká v nebi. Jen tak můžeme být v životě spokojení, nezávisle na tom, zda jsme chudí nebo bohatí. S díkyvzdáním roste naše schopnost vyjadřovat vděčnost za Boží milost. Duchem naplněný věřící má vzdávat vždy díky za vše, skrze Ježíše Krista. V tomto kontextu věřící podvědomě vnímá trojiční vztah „Boží hlavy“. Křesťan je naplněn Duchem svatým, vzdává díky Bohu Otci na základě toho, co pro svůj lid vykonal Ježíš Kristus prolitím své krve a vzkříšením z mrtvých.

1. Abychom mohli vzdávat Bohu díky za všech okolností, musíme být naplněni Duchem svatým. Ve verších 19-21 zmíněného listu Efezským je psáno:

*Následujících osm stran tvoří přílohu tohoto čísla ZODu - je zde takto proto, abyste ji mohli vyjmout a používat samostatně. ↵
Text článku pokračuje na straně 25.*

Když vás osloví SVĚDKOVÉ JEHOVOVI, pomůžete jim poznat JEŽÍŠE KRISTA?

Tato evangelizační příručka může pomoci

Svědům Jehovovým – ke skutečnému
vztahu s Pánem Ježíšem

Vám a vašim blízkým – k lepšímu
obhájení vaší víry

Všem – jako ochrana před nebiblickým
učením

Bez Krista přes 25 let

Přes 25 let jsem byl velmi aktivním členem organizace svědků Jehovových. Za tu dobu jsem „vydal svědectví“ o své víře minimálně 100 000 lidem, mezi nimiž byla i řada kněží, kazatelů i pastorů různých církví. Mnozí z nich byli ochotni se mnou diskutovat o různých biblických tématech. Pokud si ale dobře vzpomínám, jenom jeden z nich se z Písma a do hloubky snažil zaměřit na základní problém můj a všech ostatních svědků Jehovových – na zcela pomýlenou představu o Pánu Ježíši Kristu. Proč mi nesvědčili o Kristu? Řada lidí patrně neví, na co mají svědkům Jehovovým poukázat z Písma, jiní se jich obávají anebo jimi pohrdají.

Kolik je SJ v Čechách a na Slovensku?

V České republice je cca 16 000 svědků Jehovových a dalších 16 000 „zájemců“. Na Slovensku je cca 11 000 SJ a cca 10 000 „zájemců“. Mnozí z těchto lidí by mohli poznat a přijmout Ježíše Krista – pokud s nimi někdo bude o Kristu mluvit. Ještě lépe, pokud s nimi bude o Kristu opakovaně mluvit celá řada křesťanů.

Cíl této evangelizační příručky

- **Zaměřovat se** v rozhovorech se svědky Jehovovými na Pána Ježíše Krista. Proč?
 - 1) Křesťanům se zde otevírá nové misijní pole, po němž řada z nich velice touží.
 - 2) Mnohým svědkům Jehovovým díky tomu plně zazáří skutečný Kristus.
- **Tento materiál můžete mít neustále** pohotově po ruce, třeba **ve své Bibli**.
- Pokuste se SJ účinně vydat svědectví o Ježíši Kristu jako o svém Pánu a Bohu.
- **Můžete vyzkoušet jednoduchý přístup: „Setkání č. 1 - č. 3“ (str. 4).**

Kdo jsou svědkové Jehovovi

SJ tvrdí, že po smrti apoštolů nastalo všeobecné odpadnutí od pravého křesťanství. Bůh pak údajně ustanovil Charlese Taze Russella (1852-1916), aby obnovil pravé uctívání. Russell založil společnost Strážná věž (*Watchtower*) s cílem poskytovat „duchovní pravdy“ pravým ctitelům Jehovy Boha. Russell po roce 1870 zavrhl nauky o pekle, nesmrtelné duši, Trojici a předešlím božství Ježíše Krista. Tvrdil, že Kristova „neviditelná přítomnost“ dle Mt 24,3 (tedy nikoli jeho fyzický návrat) začala v roce 1874 a že Kristus v roce 1914 ukončí veškeré lidské vlády a obnoví ráj na zemi. Russell později svá proroctví o konci světa posunul na rok 1915 a 1918. Jeho nástupce, „soudce“ Rutherford (1869-1942) ohlašoval konec světa na rok 1925. Tvrdil, že „milióny nyní žijících nikdy nezemřou“, a v San Diegu postavil impozantní dům pro Abrahama, Izáka a Jákoba, jejichž vzkříšení očekával. V tomto domě mezitím sám žil. Poslední významná předpověď konce světa se týkala roku 1975. V americkém vydání měsíčníku *Naše služba království* 5/1974 se na straně 3 uvádělo: „Docházejí zprávy, že bratři prodávají své domy i majetek a plánují završit zbytek

svých dnů v tomto starém systému věci v průkopnické službě. To je jisté znamenitý způsob, jak strávit tak krátký čas, který zbývá do konce tohoto ničemného světa.“ SJ nadále očekávají blízky konec světa, který ale nyní časově nijak neupřesňují. Jejich publikace uvádějí pro všechny jejich nauky nějaká zdůvodnění z Bible. Díky tomu mají SJ silnou víru, že na Bibli zakládá své učení výhradně jejich organizace, a proto na ni mohou plně spoléhat.

Jaci jsou svědkové Jehovovi

- SJ milují Boha a velice si váží Bible jako Božího slova. Jsou však zároveň naprosto oddáni své organizaci. Věří, že jejich poselství je otázkou života a smrti; proto se tolik nasazují v kazatelské službě.
- SJ jsou ve své podstatě velice upřímní, čestní, spolehliví, pracovití a zásadoví lidé.
- SJ jsou naprosto (ale nevědomě) zmanipulování organizací Strážná věž. Jednotlivý SJ nevěří, že by mohl Bibli rozumět bez organizace, mnozí se neodvažují číst si Bibli nezávisle na organizaci.

Základní nauky svědků Jehovových

- Bible je Boží slovo; považují je za pravdivé.
- Je jeden pravý Bůh jménem Jehova. Používáním jména Jehova se SJ odlišují ode všech „falešných“ církví křesťanstva.
- Ježíš Kristus není Bůh; je první bytostí stvořenou Jehovou Bohem přímo, proto mu nepatří žádná forma uctívání. Ježíš má v Bibli mnoho jmen: Slovo, Immanuel, Syn Boží, ale také archanděl Michael („kdo je jako Bůh?“). Vše ostatní bylo stvořeno skrze tohoto archanděla. Vzhledem k tomu, že i satan je nazýván „bohem“, lze i Ježíše považovat za „boha“. Ježíš nezemřel na kříži, ale na kůlu. (SJ používají následující texty: J 1,1; Ko 1,15-17; 1Te 4,16; Ju 9; Dn 10,13; 12,1; Zj 12,7-12)

- Svatý Duch není Bůh, ale pouze „činná síla“, kterou Jehova používá.
- Bůh není trojediný (dle SJ se jedná o pohanské učení).
- Do nebe má jít pouze 144 000 ze Zj 7,4; 14,1. „Ostatek“ z tohoto počtu, cca 8000, je nyní ještě na zemi. Jenom oni jednou ročně při Pánově večeri přijímají symboly v podobě vína a chleba.
- Zachránění budou pouze praví ctitelé Jehovy Boha (tedy SJ), nikoli přijetím Ježíše Krista, ale na základě víry a skutků (primárně kazatelské služby, což předně znamená distribuci literatury SJ).
- Přijímání krve ústy či nitrožilně (transfúze) porušuje Boží zákon (Sk 15,20).
- Praví ctitelé nemají slavit Vánoce, Velikonoce, narozeniny, jmeniny, atd., mají být neutrální vůči státu a nemají se zaplétat do politiky.
- Právě nyní žijeme v čase konce tohoto světa.
- Božím sdělovacím prostředkem v naší době je (dle Mat 24,45) jedině tzv. „věrný a rozvážný otrok“, tedy představitel organizace SJ.
- Vedoucím představitelům SJ se podařilo členům vstřípit myšleni, že Jehova Bůh stojí plně za Společností Strážná věž, takže cokoli se objeví v literatuře SJ, se považuje za vedené Bohem. Přestože tato literatura není „inspirovaná“ stejně jako Bible, je pro SJ závazná. Nesouhlasit nebo i jenom polemizovat s „věrným a rozvážným otrokem“ je stejné jako bouřit se proti Bohu. Proto každý SJ musí měnit svou víru na základě každé nově uveřejněné „pravdy“.
- Svědkové Jehovovi nemají skutečný osobní vztah k Pánu Ježíši. SJ nejsou zachraňováni vztahem ke Kristu; věří, že jsou zachraňováni poznáním a poslušností „pravdy“. Pravdou je pro ně jedině aktuální učení organizace.
- SJ zdůrazňují své poznání o Jehovovi

Bohu, kterého podvědomě, ale velice silně ztotožňují s organizací SJ. Jehovu považují SJ za svého nebeského Otce, organizaci (jejíž neviditelná část je v nebi a jejíž viditelná část je na zemi v podobě Společnosti Strážná věž) označují za manželku Jehovy Boha (dle Iz 54,1-6), a někdy ji označují za svou „Matku“.

O čem se SJ mluvit a nemluvit?

Je obvykle neplodné a nebudující mluvit o tématech jako peklo, duše, Trojice, svátky, krev atd. Všemi takovými náměty SJ něco **bereme**. Nejlepším **tématem je Ježíš Kristus**. (1K 2,2) Mluvíme-li o Kristu, svědkovi jedině **dáváme**. SJ pravidelně nacvičují řečnické techniky, jak odbočit od tématu a přednést, co si předem dobře připravili. S mírností se vracíme k jedinému tématu: Ježíš Kristus. Jakmile SJ získá Ježíše, nebudou pro něj ostatní věci ztrátou (Fp 3,7-8).

Jak se SJ mluvit

- Ne s cílem zvítězit v debatě, ale s cílem vydat láskyplné a vlídné svědectví o Pánu Ježíši. Vždy bude velice cenné vaše vlastní svědectví o vašem osobním vztahu k Pánu Ježíši. Kdy jste Ježíše přijali? Co to pro vás znamená? Jak se to odráží ve vašem životě? SJ vás asi moc nebudou chápat, protože tento pocit neznají a nezažívají – můžete tím u nich ale vzbudit touhu po Pánu Ježíši.
- Jednotliví SJ jsou v zajetí nebiblického učení své organizace. Takové zajatce vysvobozuje právě Pán Ježíš (Iz 61,1; Lk 4,18).
- SJ ale přesto mají živou víru v osobního Boha, které mnozí přinášejí značné osobní oběti. Zkusme je vyzvat k osobnímu vyprávění, jak jim Bůh v životě pomáhá. Lépe je poznáme z lidské stránky a můžeme na jejich vyprávění navázat svými zkušenostmi s Bohem, Ježíšem Kristem a Duchem svatým.

- Plodné setkání se uskuteční pouze tehdy, pokud budeme asertivní, důslední (tedy budeme trvat na tématu: Ježíš Kristus) a dobře se připravíme. Mírnost neznámá, že si necháme téma hovoru vzít z rukou. Důsledně prosazujeme evangelium o Pánu Ježíši.
- Rozhovor můžeme vždy kdykoli ukončit. Jestliže jsme souhlasili se setkáním, my určujeme téma hovoru a jeho délku. Pokud se (mnohdy oprávněně) obáváte neodbytnosti SJ, domluvte si schůzku na nějakém klidném veřejném místě, kde si můžete společně vypít čaj či kávu, popovídat si a odejít dle své úvahy.
- Pokud časem dojdete k závěru, že další kontakt postrádá smysl, není třeba v rozhovorech pokračovat. Možná své důvody vysvětlíte, nebo naopak usoudíte, že není vaší povinností nic vysvětlovat. Stačí říci: „Asi vás zklamu, ale v dalších rozhovorech si už nepřeji pokračovat.“ Stejně tak s omluvou můžete hned na místě zrušit už dříve domluvené setkání.
- V neposlední řadě nezapomínejme na modlitbu. Naše argumenty mohou, ale nemusí být přijaty. A pomáhat lze pouze lidem, kteří si uvědomují, že je někde chyba, a kteří o pomoc stojí. Je to však Bůh, kdo se dotýká lidských srdcí a mění je. Spoléhejme na Boží moc a Boží milost (Fp 2,13; Jk 5,16).

Jaký mít přístup ke SJ?

- SJ se považují za jedině pravé náboženství. Ostatní církve, včetně křesťanských, považují za falešné. Svým přesvědčením žijí a přinášejí mu osobní oběti v podobě času a hmotných prostředků. Jsou si svou vírou jisti a považují se za učitele.
- Každý SJ slyšel mnoho dovedně složených biblických důkazů o pravosti své víry, a proto bude potřebovat čas, aby vámi předkládané argumenty v klidu zvážil. Někdy vás může dráždit jejich nadřazený přístup, takže vést

s nimi rozhovor s cílem jim něco vysvětlit může vyžadovat trpělivost. Není dobré SJ konfrontovat. Nepřístupujeme k nim povýšeně, neponižujeme je.

- Dobře působí upřímné otázky. Společně na Boha, nikoli na svou argumentaci. Nechtějme, aby SJ v rozhovoru někde uznal, že se mylí, že to, čemu věří, není biblické. Pro SJ není snadné nesouhlasit s oficiálním učebním *Strážné věže*. Dovolme Duchu svatému působit změny. **Budme** (i svědkům) **svědky Ježíše Krista** až na sám konec země (Sk 1,8).
- Společnou modlitbu SJ pravděpodobně odmítnou, protože se s lidmi jiného vyznání nedomlívá. Přesto SJ můžeme požádat, aby se jako první pomodlil za některý z obecných cílů, například za příchod Božího království. Pak můžete zkusit nabídnout, že se nyní pomodlíte i vy. Bude-li souhlasit, mějte při oslovení Boha na mysli, že SJ se nepřipojí k přímé modlitbě k Ježíši, ale možná se připojí k modlitbě adresované Bohu skrze Ježíše Krista. V každém případě se za SJ pomodleme alespoň v tichosti.

Doklady o božství Ježíše Krista

Je důležité používat správně Písmo, ale nezapomínejme přitom jednat laskavě a lidsky. Nenechme se vtáhnout do souboje o biblické texty. Jde o duchovní boj, boj o duši člověka a ten lze vést jen duchovním způsobem – s láskou, pokorou, vlídností a modlitbami. Je dobré používat rozumný počet biblických veršů, ale zároveň dávejme najevo, že nás prostě těší samotný duchovní rozhovor s člověkem, který si udělal čas na to, aby přišel k našim dveřím. Snažme se, aby viděl a cítil, že o něj máme zájem, že mu nechceme nic **brát**, ale že mu chceme hodně **dát**, že mu chceme pomoci poznat Krista. Daleko lepší možností, než se zabývat jednotlivými texty (jak to dělají SJ), je mluvit o tom, v jakého Krista věřili jednotliví pisatelé Nového zákona.

Jan soustavně poukazuje na Ježíše jako na Boha (Jan 1,1; 1,18 *KMS*; 20,28; 1J 5,20). Jan používá na Ježíše titul *ho Theos* (J 20,28; srov. Mt 1,23), který i podle SJ patří jedině pravému Bohu. Další pasáže: J 14,14; Zj 5,8.13.14. Jedním z cílů Janova evangelia je prokázat, že Ježíš Kristus je Bůh. (Jan psal na konci prvního století, kdy odpadnutí bylo už značné.)

Pavel v řadě svých dopisů dokazuje, že Ježíš je Bůh (Ř 9,5; Ko 2,9; Tt 2,13; Žd 1,6. 8-9; dále 1T 3,16 dle *KB* a *NBK*, v *ČEP* viz poznámku.). Pavel nemůže mluvit sám proti sobě. Jeho nejednoznačnějšími vyjádřeními jsou patrně Ko 2,9 a Žd 1,6; ostatní texty musí být s těmito pasážemi v souladu, jinak by Pavel musel kázat dvojí druh učení, dvojí teologii, dvojího Krista.

Scénáře rozhovorů se SJ

Níže je několik scénářů k rozhovorům se SJ. *Setkání č. 2* a *č. 3* mohou vypadat velmi akademicky, ale SJ takto uvažují. Vše jsou ale pouze příklady. Je velmi vhodné začít scénářem *Setkání č. 1*, pořadí dalších námětů se můžete držet, ale třeba zvolíte svůj vlastní přístup. Možná rovnou předložíte jasné evangelium o odpuštění hříchů a spasení milostí a vírou v Ježíše Krista.

Setkání č. 1

Cíl: Pozvat SJ k sobě domů a sdílet s nimi čas v přátelském (možná i duchovním) rozhovoru. Povede-li vás tak Duch svatý, můžete si domluvit další společné setkání. Vyjádřete přání, aby na takové další setkání přišel již jenom jeden svědek.

Proč se příště setkat jen s jedním SJ

- Svědkové se obávají vyjádřit svůj skutečný názor v přítomnosti jiných SJ, a to z obavy, aby neměli problémy se sborovým dohledem, který sestává přinejmenším z nepříjemného dotazování dosazených sborových starších.

- Zabráníte situaci, kdy jeden svědek s vámi bude hovořit a druhý přítom bude vyhledávat další texty proti vašemu názoru, ale ve skutečnosti vám vůbec nebude naslouchat.
- V případě manželského páru je však pochopitelně zcela na místě věnovat se oběma.

Koho z dvojice pozvat: Spolehněte se na vedení Duchem svatým a na svou intuici. **Trvejte ale na tom, že příště již chcete mluvit pouze s jedním z nich.**

SJ mohou namítnout, že Ježíš učedníky vysílal po dvou nebo že apoštol Pavel měl spolupracovníky. Můžete jim poukázat třeba na to, že Filip, Apolos i sám Pavel (a mnozí další ze Starého i Nového zákona) s druhými lidmi mluvili sami (Sk 8,5.26; 18,26; 28,30). Uvidíte, že vám nakonec vyjdou vstříc. Velkou část „kazatelské služby“ u SJ vykonávají ženy. Při další návštěvě se musí cítit bezpečně. Je naprosto nemyslitelné, aby muž pozval k sobě domů ženu, či aby žena pozvala k sobě domů muže. Bezpečnou a solidní možností je setkání na nějakém veřejném místě, jako je knihovna, kavárna, park, atd. Po navázání důvěry mohou další setkání probíhat v domácnosti, a to vždy v přítomnosti osoby téhož pohlaví.

Vlastní rozhovor

Vy: Otevíráte dvěma SJ u vašich dveří, vyslechnete si jejich úvod, zvete je dál.

Vy: „Kolik lidí už vás dnes pozvalo dál?“

SJ: „Jste zatím první.“

Vy: „Nemáte to lehké. Co si dáte? Čaj, kávu? ... Mě osobně zajímáte jako lidi. Byl bych moc rád, kdybyste mi mohli říci, proč jste se každý z vás stal SJ a jak dlouho jím jste.“

SJ: „Vy věříte v Boha? Čtete si Bibli? Jste v nějaké církvi?“

Vy: Můžete říci, k jaké církvi se hlásíte. Anebo se rozhodnete momentálně jen stručně uvést: „Mám svou víru a Bibli si čtu. Teď by mě ale moc zajímalo, proč a jak dlouho jste SJ.“

SJ: Určitě se oba rádi o svůj příběh podělí a možná přítom zmíní i některé doktrinární záležitosti a budou vám klást různé otázky.

Vy: Na nic z toho nemusíte reagovat. Univerzální odpovědí může v různých obměnách být: „To bych si musel více promyslet.“ Během vyprávění každého z nich se snažte klást doplňující otázky, abyste je lépe poznali.

SJ: Možná vám budou chtít předvést, jak se pomocí literatury SJ dá „studovat Bible“.

Vy: „Spíše bych dal přednost rozhovoru pouze na základě Bible. Teď mě ale každopádně zajímá váš osobní příběh.“

Vy: [Na konci se můžete obrátit na jednoho z nich, možná toho, kdo je SJ kratší dobu.] „Budu rád, když se někdy ještě zastavíte. Některé věci by mě zajímaly.“

SJ: „Mohli bychom přijít třeba hned pozítří.“

Vy: „Neberte si to nijak osobně, ale já bych se rád příště sešel už jen tady s panem/paní XY.“ **[Důležité:** Možná navrhnete setkání na nějakém bezpečném, veřejném místě. Viz výše.] Pokud jste muž a zvete ženu: „Příště vás budeme očekávat s mou manželkou. (Ještě lépe, když pozvání vysloví sama manželka.) Hodně by nás zajímalo téma: Co je třeba, aby byl člověk Bohem zachráněn?“

[Při domluvě mějte na mysli, že se možná budete chtít na další návštěvu trochu připravit.]

Setkání č. 2

Cíl: Vést SJ k přemýšlení, že první křesťané vzývali Ježíše Krista.

Proč: SJ zastávají názor, že „vzývat“ lze výhradně a pouze Jehovu Boha.

Jak: Zkuste začít přátelským popovídáním o tom, co vás jako lidi zajímá a spojuje. Následný rozhovor o Bibli se pak může točit kolem těchto biblických pasáží a jejich kontextu: 1K 1,2; Sk 9,14.21; 2K 12,8; Zj 22,17.20; Zj 5,13.14.

Vlastní biblický rozhovor

Vy: „Co je tedy třeba, aby byl člověk Bohem zachráněn?“

SJ: Možná začne nějaké jiné téma, které si předem dobře připravil.

Vy: „To je určitě také zajímavé téma. Ale pro mě je teď důležitá otázka co dělat, abych byl zachráněn. Prý je nutné vzývat jméno Jehovy Boha.“

SJ: „Ano, říká to JI 2,32, což je citováno ve Sk 2,21 a hlavně v Ř 10,13.“

Vy: [Nyní nevysvětľujte, že v žádných textech v NZ nemá být jméno Jehova, ale výraz Pán, z řeckého *Kyrios*.] „Dobrá. Co ale znamená vzývat Jehovu Boha?“ [Kladte další otázky, dokud SJ nevysvětlí, že ‚vzývat‘ znamená: uctívat, modlit se k tomuto Bohu.] „Máme vzývat i Ježíše? Máme ho uctívat a modlit se i k němu?“

SJ: „Ne, vzývat, a uctívat máme jenom Jehovu Boha a jenom k němu se máme modlit.“

Vy: „Přečtěme si 1K 1,2. Jak si tedy vysvětľujete tento text?“

SJ: „Slovo ‚vzývat‘ zde asi není úplně stejné řecké slovo jako v Ř 10,13.“

Vy: „Může to tak být. Pak by mě zajímalo, jak si vysvětlit příběh z 2K 12,7-10.“ [Přečtete společně celý úsek.] „Mně to tu připadá, že se Pavel modlil přímo ke Kristu.“

SJ: „Pán tady určitě znamená Jehovu Boha.“

Vy: „No nevím. V 9. verši na začátku Pán říká: ‚Má moc se zdokonaluje ve slabosti.‘ a na konci téhož verše je to blíže určeno jako ‚Kristova moc‘. Ten Pán je v celém kontextu evidentně Ježíš Kristus. Pavel se tady jednoznačně modlil ke Kristu. [Nechťjme, aby to SJ uznal. Nechejme působit samotné Písmo.]

Chtěl bych se ještě vrátit do Skutků a rád bych, abyste mi řekl, jak tomu rozumíte. Ve Sk 7,54-60 je kamenován Štěpán, Skutky 8,1-4 a 9,1-2 ukazují na Saula jako na pronásledovatele. Skutky 9,10-21 mluví o obrácení Saula. [Všechny pasáže je třeba číst celé!]

Podle Sk 9,14 chtěl Saul spoutat ty, kdo ‚vzývají tvé jméno‘. A ve Sk 9,21 se učedníci v Damašku diví, že se obrátil muž, ‚jenž plnil v Jeruzalémě ty, kteří vzývají toto jméno‘. Jaké jméno tady bylo vzýváno? – Kontext jednoznačně mluví o jménu Ježíše Krista.“

SJ: „Asi i tady bude pro vzývání nějaké jiné řecké slovo než v Ř 10,13.“

Vy: „Přečtěme si Zj 22,17.20. Co říkáte na tyto krátké modlitby k Ježíši Kristu? ... Ve Zj 5,8 vidíme Beránka, tedy Ježíše, a je zde přímo řečeno, že kadidlo znamená modlitby svatých. A pak ve Zj 5,13-14 vidíme na trůnu patrně Otce a Beránka a ve verši 14 jsou oba uctívání uvedenými starci či staršími.“

SJ: „Ti starší zde uctívají jenom Otce.“

Vy: „Pokud to nečtu s názorem daným už předem, tak se to uctívání vztahuje jednoznačně na oba.“

SJ: „Ale Ježíš každopádně nikdy neřekl, že se máme modlit k němu. U Mt 6,9 řekl, že se máme modlit pouze k Otci.“

Vy: Jan 14,14 *ČEP* „Budete-li *mne* o něco prosit ve jménu mém, já to učiním.“

SJ: „Náš překlad říká: ‚Jestliže poprosíte o cokoli v mém jménu, chci to udělat.‘ Není logické, abychom Ježíše prosili v jeho jménu.“

Vy: „Nevím, nevím, do jaké míry je Bible o lidské logice. Stejně znění jako v *ČEP* je i v *NBK* a *KMS* – jen si to tu sám ověřte...“

No, už toho dnes bylo hodně. Chtěl bych vás požádat o laskavost. Podívejte se doma na toho J 14,14 do různých překladů. Ale hlavně – mohl byste do příště zjistit, zda v textech Ř 10,13; 1K 1,2; Sk 9,14.21 jsou u slova ‚vzývat‘ opravdu použity odlišné řecké výrazy? Já se na to také zaměřím. A na příště by mě zajímalo ještě jedno téma: Kdo je podle svědků Jehovových Ježíš Kristus. Údajně SJ učí, že Ježíš je archanděl Michael.“

Setkání č. 3

Cíle: 1) Pro výraz „vzývat“ je vždy použito stejné řecké slovo *epikaleomai*.
2) Ježíš nemůže být archanděl.

Proč: Vzývat Ježíše je naprosto biblické a tato skutečnost je velmi zásadní.

Jak: Je vhodné se nejprve vrátit k tomu, co vás oba zajímá a spojuje. V následném biblickém rozhovoru se držte uvedených pasáží (a jejich kontextu): *epikaleomai* 1K 1,2; Sk 9,14.21; 1Te 4,16; Dn 10,13; 12,1; Ju 9.

Vlastní biblický rozhovor

Vy: „Tak, jak jste pokročil ve zkoumání slova ‚vzývat‘, pokud jde o Jehovu Boha a o Ježíše Krista?“

SJ: „Nic moc jsem k tomu nenašel.“

Vy: „Z www.davar3.net jsem si zdarma stáhnul biblický program Davar a k tomu i řecký Nový zákon. Ve všech těch textech je pro výraz ‚vzývat‘ vždy stejné slovo *epikaleomai*. Co z toho vyplývá? První křesťané jednoznačně vzývali Ježíše Krista... Dival jste se doma na J 14,14 do různých překladů, třeba do velké studijní Bible SJ?“

SJ: „Ve velké studijní Bibli SJ je to v poznámce stejně jako v ČEP, NBK a KMS.“

Vy: „Dnes by mě tedy zajímalo, kdo je Ježíš. Údajně jsou důkazy, že je to archanděl Michael.“

SJ: „Jméno tohoto Michaela je v Bibli jen pětkrát (Dn 10,13; 12,1; 1Te 4,16; Ju 1,9; Zj 12,7). Michael znamená ‚Kdo je jako Bůh‘... V 1Te 4,16 je hlas Ježíše popsán jako ‚hlas archanděla‘ a Juda 9 ukazuje, že tento archanděl je Michael. Krom toho Ju 9 v PNS říká ‚Když však měl archanděl Michael rozpor s Dáblem a přel se o Mojžíšovo tělo, neodvážil se nad ním utračnými výrazy vynést soud, ale řekl: Kéž tě Jehova přísně napomene.‘ Ježíš coby Michael zde tedy říká, že jenom Jehova smí Dábla napomenout. Podle Zj 12,7-12 bude Ježíš coby Michael spolu se svými anděly vést válku se satanem.“

Vy: „A kolik je v Bibli archandělů?“

SJ: „Archanděl znamená něco jako hlavní, vrchní, všem nadřizený anděl. Lidé sice mluví o archandělovi Gabrielovi, ale v Bibli takhle označen není. Je tedy jenom jeden archanděl, a to archanděl Michael.“

Vy: „Zkusme se na to podívat znovu. Ju 9 má v originále *Kyrios* (neexistuje rukopis, kde by zde bylo jméno Jehova), takže přesněji řečeno uvedl: ‚Kéž tě Pán přísně napomene.‘ Jaký Pán? To už bychom museli spekulovat. Jsou ale jen tyto dvě možnosti: Jehova a Kristus, obě dvě jsou zde legitimní. Michael se neodvážil satana napomenout, ale Pán Ježíš demony, a tím i satana přísně napomínal několikrát: Mt 16,23; 17,18; Mk 9,25. Jak zní Daniel 10,13 ve vašem překladu?“

SJ: „Ale jedenadvacet dní mi kladl odpor kníže královské říše Persie, a pohled, přišel mi na pomoc *Michael, jeden z nejpřednějších knížat*.“

Vy: „Podle Dn 10,13 je Michael *jedním z nejpřednějších*, ale rozhodně není jediný, je jedním z několika sobě rovných. Kristus tedy rozhodně nemůže být archanděl Michael.“

Pokud pomoci 1Te 4,16 chceme dokázat, že Kristus je archanděl, pak dle stejného textu je Ježíš i Boží trubkou, což je jistě absurdní. Pavel to asi více vysvětluje ve svém dalším dopise do Tesaloniky. Ve 2Te 1,7 říká: ‚Ale vám, kdo trpíte soužení, úlevou spolu s námi *při zjevení Pána Ježíše* (nikoli archanděla) *z nebe s jeho mocnými anděly*.‘ A je-li Ježíš pouhý archanděl, jak potom rozumět příkazu ze Žd 1,6 ‚Když však opět přivádí svého Prvorozeného na obydlenu zemi, říká: Ať mu vzdají poctu všichni Boží andělé.‘ Výraz ‚vzdát poctu‘ je v řečtině *proskyneo*, které doslova znamená *uctívat* (stejně jako u Mat 4,10) Je nemyslitelné, aby andělé uctívali jiného anděla (nebo mu vzdávali poctu), byť by byl v postavení archanděla. Krom toho Žd 2,5 říká ‚Budoucí obydlenu zemi, o které mluvíme, totiž nepodřídil andělům.‘ (Ale

Synovi, z kontextu.) Ježíš tedy nemůže být archanděl.“

SJ: „Asi bych si to musel více prostudovat a promyslet.“

Vy: „To chápu. Plně pochopit, kdo je Ježíš Kristus, je podle mě absolutně zásadní. ... Rád bych vám řekl, co pro mě znamená osobní vztah s Ježíšem. [Nyní můžete vydat své osobní svědectví o Ježíši Kristu jako o svém Pánu a Bohu. Jak jste uvěřil, jak vás Ježíš změnil a dále vás mění. Žádný SJ nemá skutečný osobní vztah k Pánu Ježíši. Vaše svědectví na něj může způsobit opravdu velmi silně.]

Pokud byste chtěl příští týden znovu přijít, mohl byste mi pak ukázat, kdo je Ježíš Kristus podle apoštola Jana (ten přeci Ježíše znal osobně) a podle apoštola Pavla (ten zase napsal nejvíce knih Nového zákona).“ [Pro **Setkání č. 4**, viz, Doklady o božství Ježíše Krista.]

A co naši známe?

Kdo z našich známých je v kontaktu se SJ? Kdo s nimi studuje Biblii? Kdo z nich se chce stát SJ? Kdo se jim stal nedávno? Před mnoha lety? Pokusme se s těmito lidmi mluvit. Začneme třeba způsobem „Setkání č. 1“. Zjistíme, co se jim na SJ líbí. Prokažme jim křesťanskou lásku a vydejme jim svědectví o našem Pánu Ježíši Kristu! (Sk 1,8)

Malý slovníček

Výrazy používané SJ často znamenají něco odlišného, než na co jste zvyklí!

Babylón, velký Babylón – Veškerá náboženství kromě náboženství SJ. B~ bude zničen; Zj 18,4.

Bůh – Jehova; nikoli Ježíš, nikoli Duch svatý.

Ježíš Kristus – První bytost stvořená Jehovou Bohem coby archanděl Michael.

Jině ovce, pozemská třída, velký zástup – Lidé, kteří po Armageddonu budou na zemi.

Odpadliví, odpadlík – odvrácení se od jakéhokoliv článku učení SJ. SJ nesmí mluvit s „odpadlíky“, ani od nich nic číst.

Pomazání, malé stádo, nebeská třída – Skupina 144 000 (Zj 14,1); jen oni mají být v nebi. Na zemi je dnes pouze „ostatek“ z této skupiny (cca 8000).

Pravda, nová pravda – Označení pro měnící se, ale aktuálně závazné doktríny organizace SJ.

Svatý duch – Boží činná síla, nikoli Bůh.

Teokracie – Vláda Boha. V současnosti: Způsob hierarchického řízení organizace SJ.

Vedoucí sbor – Cca 10-20 „pomazaných“, nejvyšší část „VRO“; určuje veškeré nauky a je pro SJ nejvyšší autoritou.

Věrný a rozvážný otrok (VRO) – Termín z Mt 24,45-47, kde Ježíš mluví o naší osobní odpovědnosti. Jehova VRO údajně svěřil veškerou autoritu nad pozemskými věcmi. VRO rozhoduje o veškerých naukách SJ. Pro řadové členy je VRO totožný s „vedoucím sborem“ svědků Jehovových.

Vyloučení – U SJ s takovou osobou již nadále nikdo nesmí mluvit, ani jí zdravít. Důvod vyloučení se nikdy neoznamuje. Vyloučený je ve stejné pozici jako odpadlík. Nemůže dalším SJ přinášet Krista.

Zkratky

ČEP – Český ekumenický překlad; **KB** – Bible kralická; **KMS** – Překlad Křesťanské misijní společnosti (Český studijní překlad; Nová smlouva); **NBK** – Nová Bible kralická; **NWT** – The New World Translation of the Holy Scriptures (vydali SJ); **PNS** – Překlad nového světa Svatých písem (český překlad z anglického NWT, vydali SJ); **SJ** – svědkové Jehovovi; svědek Jehovův

Další tipy

- www.straznavez.cz/PrVyborny/jj.htm přináší osobní svědectví o vyloučení od SJ za vzývání Ježíše Krista. Při rozhovorech se SJ lze postupovat obdobně.
- www.rozcesti.org – další materiály a další přístupy pro rozhovory se SJ.

S laskavou pomocí řady dalších spolupracovníků sestavil: Jan Janča, M.Ed.

redigoval: PhDr. Zdeněk Vojtišek, Th.D.

- ◆ ... ale plní Ducha zpívejte společně žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. Zpívejte Pánu, chvalte ho z celého srdce a vždycky za všechno vzdávejte díky Bohu a Otci ve jménu našeho Pána Ježíše Krista. V poddanosti Kristu se podřízujte jedni druhým.“

Být naplněn Duchem svatým znamená být pod neustálou kontrolou Ducha; každá myšlenka a čin našeho vědomého konání má být v podřízenosti Bohu. Je to cesta závislosti na vedení Ducha svatého, v protikladu přirozenosti našeho těla. Proto nám apoštol Pavel připomíná, abychom byli střízliví a bdělí (16-17):

- ◆ ... nepromarněte tento čas, neboť nastaly dny zlé. Proto nebud'te nerozumní, ale hleďte pochopit, co je vůle Páně.

Vedlejší účinek, důsledek nebo důkaz toho, že jsme naplněni Duchem svatým, je radost, zpěv a chvály. Druhý viditelný výsledek je, že máme srdce, které děkuje Bohu za vše, což znamená, že naše reptání a nespokojenost odhaluje, že se svým negativním postojem zarmucujeme a hasíme působení Ducha svatého v nás.

2. Bůh si přeje, abychom Mu vzdávali dík za vše. Kdyby Pavel řekl, vzdávejte dík často a za většinu věcí, jistě by to bylo realističtější a snadnější. Nestačí děkovat často a za většinu toho, co je v našich silách? Autor nám nedává na vybranou – máme děkovat za vše, bez výjimek. Řecké výraz „vše“ znamená vše – bez výjimky; za všech okolností znamená včetně nepříjemných zkoušek. Nepříjemná zpráva pro nás je to, že apoštol Pavel nás nejen nabádá, ale ukazuje, že podle těchto slov lze skutečně žít a jednat!

- ◆ **Římanům 5:3–5:** *A nejen to: chlubíme se i utrpením, vždyť víme, že z utrpení roste vytrvalost, z vytrvalosti osvědčenost a z osvědčenosti naděje. A naděje neklame, neboť Boží láska je*

vylita do našich srdcí skrze Ducha svatého, který nám byl dán.

Pavel a Silas, i když byli neprávem bití a skončili ve vězení, se nejen modlili,

- ◆ *ale zpěvem oslavovali Boha; ostatní vězňové je poslouchali. (Sk 16,25)*

Když byl Pavel uvězněn v Římě, když byl pomlouván tamními křesťany, psal Filipenským a opakovaně je vyzýval, aby se za všech okolností a bez ustání radovali v Pánu (Fp 1:3–4, 18, 25; 3:1; 4:4, 10). Ze stejného vězení psal Efezským:

- ◆ ... a vždycky za všechno vzdávejte díky Bohu a Otci ve jménu našeho Pána Ježíše Krista. (Ef 5:20)

Zdálo by se, že by Pavel měl být pod přímou Boží ochranou. Vždyť to byl Boží apoštol poslaný k pohanům. Bylo ještě mnoho míst, kde chtěl kázat evangelium. Sloužil Bohu věrně a oddaně, prošel mnohými zkouškami a často byl v nebezpečí smrti. Přesto mnohokrát neměl ani ty nejzákladnější potřeby nutné k přežití:

- ◆ ... *Namáhal jsem se usilovněji, ve vězení jsem byl vícekrát, ran jsem užil do sytosti, smrti jsem často hleděl do tváře. Od Židů jsem byl pětkrát odsouzen ke čtyřiceti ranám bez jedné, třikrát jsem byl trestán holí, jednou jsem byl kamenován, třikrát jsem s lodí ztroskotal, noc a den jsem jako trosečník strávil na širém moři. Častokrát jsem byl na cestách – v nebezpečí na řekách, v nebezpečí od lupičů, v nebezpečí od vlastního lidu, v nebezpečí od pohanů, v nebezpečí ve městech, v nebezpečí v pustinách, v nebezpečí na moři, v nebezpečí mezi falešnými bratřími, v námaze do úpadu, často v bezesných nocích, o hladu a žízni, v častých postech, v zimě a bez oděvu. A nadto ještě na mne denně doléhá starost o všechny církve. (2 K 11:23–28)*

Cožpak si Pavel nezasloužil alespoň trochu uznání? Vydal sám sebe a čeho se dočkal? Přes to všechno nereptal

26 ZÁPAS O DUŠI

a v okovech z římského vězení chválil Boha. Možná v duchu namítnete, jak mohu děkovat, když uhodí zemětřesení, když hurikán zabije tisíce lidí? Co když jsou mezi oběťmi i moji nejbližší? Co když přijdu o dítě nebo manžela? Co když se někdo z mých blízkých stane obětí hrozného zločinu? Mám děkovat i za to, když je mladá žena znásilněna nebo zavražděna? Jak můžeme děkovat Bohu, když slyšíme nebo v televizi vidíme teroristické útoky, při nichž hynou nevinní lidé? Vždyť Bůh nenávidí hříchy? Jak můžeme za vše Bohu děkovat? Není pláč a smutek vhodnější reakcí než děkování?

Ne, nikdy bychom neměli děkovat Bohu za hříchy, který nenávidí, ale máme tím více příležitostí děkovat za vše, čeho jsme všichni ušetřeni. I my máme hříchy nenávidět:

◆ *Vy, kdo milujete Hospodina, mějte v nenávisti zlo, on střeží duše svých věrných, svévolníkům je z rukou vytrhuje. (Ž 97:10)*

Odpovídající reakci najdeme v Písmu, které jasně učí, že máme vyjadřovat soustrast a spoluúčast. Bůh nám připravuje příležitost jak postiženým pomocí nebo je povzbudit:

◆ *Radujte se s radujícími, plačte s plačícími. Mějte porozumění jeden pro druhého. Nesmýšlejte vysoko, ale věnujte se všedním službám. Nespoléhejte na svou vlastní chytrost. Nikomu neodplácejte zlým za zlé. Vůči všem mějte na mysli jen dobré. Je-li možno, pokud to záleží na vás, žijte se všemi v pokoji. (Ř 12:15–18)*

I když víme, že Bůh není autorem zla, můžeme Mu děkovat, že i zlo je součástí „všech věcí“, které pracují pro dobro jeho vyvolených:

◆ *Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha, kdo jsou povoláni podle jeho rozhodnutí. (Ř 8:28)*

Jak víme, z utrpení roste vytrvalost, z vytrvalosti osvědčenost a z osvědčenosti naděje pro Jeho děti. Nemoci, smrt, přírodní katastrofy jsou výsledkem pádu člověka, nám patří Jeho zaslíbení a naděje, proto Mu můžeme děkovat i uprostřed nejtěžších zkoušek. Mohlo by být hůř.

Skeptici budou křesťany vždy zesměšňovat a namítat „Jak může Bůh plný lásky dopustit, aby trpěly a umíraly nevinné děti, proč dopouští na světě tolik nepravosti a zla“? Na to odpovídám otázkou: „Jak by se změnila celková situace, kdyby byl Bůh odstraněn (nebo ustoupil do pozadí) z dění světa“? Když z veskerého dění odstraníme Boha, zůstane krutý svět plný násilí, beznaděje, života bez cíle a nesmyslnosti bytí, kde slabí jsou pokořeni silnými. V takovém světě není místo pro naději ani soud, který oddělí zlo a dobro, který potrestá všechny zloduchy a zůstane svět, kde silnější zahubí slabšího; svět nekontrolovaného zla, kde jedni při troše štěstí dopadnou o něco lépe než druzí. Takový pohled na svět nenabízí žádné řešení! Písmo však říká, že Bůh existuje a proto máme naději v Božím řešení a záměrech. Bůh stvořitel působí tak, že vše spěje ke zdárnému konci. Proto máme jistotu věčného života a naději, že On nám dá dostatek síly, abychom přestáli každou zkoušku. Proto chceme Bohu děkovat za všech okolností.

Z vlastní zkušenosti mohu říci, že je obtížnější projevat vděčnost a děkovat za zdánlivě bezvýznamné frustrace a nepříjemnosti než za ty významné. Když jde opravdu do tuhého, uvědomuji si, že se mnou jedná sám Bůh. Zastavím se, začnu se modlit, snažím se pochopit, o co jde, jak bych se měl chovat a co bych se měl naučit. Když však jde o drobné nepříjemnosti každodenního života, zapomínám, že i těch se Bůh účastní.

Proč mě rozčiluje pomalý řidič, když právě spěchám? Proč jsem rozladěn z dětského pláče, když právě zítra potřebuji být plný sil a soustředění? Proč mě neustále někdo vyrušuje, když musím dokončit důležitý úkol? V takových případech si musím připomínat, že se mám učit děkovat, abych reagoval ve složitější situaci bez reptání. Všichni víme, že to není snadné ani automatické.

3. Vzdávat díky za vše a za všech okolností musí být součástí promyšleného chování a reakcí.

A. Máme být zaměřeni na to, jak se podrobovat Bohu Otcí s radostí. Vždy jsem měl rád žalm 57, kde David popisuje svoji kritickou situaci, ale nevolá k Bohu „zachraň můj život“.

◆ *Mezi lvy být musím, s těmi uléhám, kdo srší ohněm, s lidmi, jejichž zuby jsou kopí a šípy, jejichž jazyk je ostrý meč. (5)*

Jeho reakce z lidského hlediska neodpovídá situaci:

◆ *Mé srdce je připraveno, Bože, mé srdce je připraveno, budu zpívat, propěvovat žalmy. Probud' se, má slávo! Probud' se už, citaro a harfo, ať jitrěnku vzbudím. Panovníku, chci ti mezi lidmi vzdávat chválu, mezi národy ti budu zpívat žalmy; vždyť tvé milosrdenství až k nebi sahá, až do mraků tvoje věrnost. (8–11)*

Všimli jste si jak promyšleně a rozhodně David jedná? Vyzařuje z něj důvěra. Když se někdo skrývá před nepřítelem, zpěv je to poslední co by šťvaného člověka napadlo. Přesto říká, „budu zpívat žalmy“, chci vzdávat slávu. Nikdo nemůže vzdávat díky za vše, pokud nebude jednat promyšleně. Důvod, proč apoštol Pavel nebo král David vzdávali Bohu slávu, i když jim šlo o život, je ten, že Bůh stál v jejich životech na prvním místě. Věděli, že smrtí vše nekončí, za hrobem je věčnost, kde budou odměněni neviní a spravedlivě od-

souzeni všichni viníci. Čišela z nich naprostá důvěra v Boží konání.

(2) Zaměřte se na Boží svrchovanost. „Vždycky za všechno“ v Ef 5:20 a v Ef 1:11 poukazují na Boží svrchovanost, který rozhodnutím své vůle působí všechno. Je to stejné všechno jako v Ef 1:22, kdy Bůh „Všechno podrobil pod jeho (Kristovy) nohy“ a ustanovil jej svrchovanou hlavou církve. Tak jako jsme viděli v Řimanům 8:28–30:

◆ *Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha, kdo jsou povoláni podle jeho rozhodnutí. Které předem vyhlédl, ty také předem určil, aby přijali podobu jeho Syna, tak aby byl prvorozený mezi mnoha bratřími; které předem určil, ty také povolal; které povolal, ty také ospravedlnil, a které ospravedlnil, ty také uvedl do své slávy.*

Rád bych upozornil na falešné učení nazvané „otevřený teismus“, jehož zastánci popírají Boží absolutní svrchovanost a všemohoucnost. Tvrdí, že Bůh je během tragédií, které se dějí, stejně zmaten a rozhněván jako my. Takovým postojem se očividně snaží hájit Boha, ale pak nám nezbyvá nic jiného, než věřit, že každá událost je výsledkem náhody, nebo že Satan je mocnější než Bůh. Z takového závěru neplyne nikomu naděje ani útěcha.

Jedinou útěchu a nadějí, kterou máme a známe, i když se stanou zlé věci, je ta naděje, kterou máme u Boha, který je Pánem každé situace. Člověk míní, Pán Bůh mění:

◆ *Vy jste proti mně zamýšleli zlo, Bůh však zamýšlel dobro; tím, co se stalo, jak dnes vidíme, zachoval naživu četný lid. (Gn 50:20)*

Dostatečnou a jedinou útěchou pro nás, ať jde o malé rozladění nebo velké neštěstí, je skutečnost, že Bůh ve své svrchované moci vede vše ke konečnému cíli sjednocení. Jeho zdánlivé otálení

28 ZÁPAS O DUŠI

nemusi být pro naše dobro, ale je pro dobro těch, kteří patří k Božím vyvoleným. Lidská moudrost nezná každé Boží tajemství:

◆ *Abyste nespolehali na svou vlastní moudrost, chtěl bych, bratří, abyste věděli o tomto tajemství: Část Izraele propadla zatvrzení, avšak jen do té doby, pokud nevejde plný počet pohanů. (Ř 11:25)*

Místo spekulací, reptání a mudrování, místo toho, abychom se zaměřovali na sebe, současnost a stav světa, máme poznávat Otce, Syna i Ducha:

(3) Zaměřte se na Boží lásku.

Apoštol Pavel říká, že máme Bohu děkovat, ale tím vše nekončí, dodává, že také máme děkovat Otci ve jménu našeho Pána Ježíše Krista. Skrze víru v Pána Ježíše Krista známe Boha jako Otce. David se vyjádřil následovně:

◆ *Jako se nad syny slitovává otec, slitovává se Hospodin nad těmi, kdo se ho bojí. (Ž 103:13)*

Protože Bůh je milující Otec, který prokazuje láskyplné slitování svým dětem, můžeme si být jisti, že soužení a nepříjemné události, které v našem životě dopustí, nejsou výsledkem Boží vrtošivosti a zlomyslnosti, ale právě naopak. Bůh je dopouští ze své lásky, abychom se stejně jako jeho Syn naučili poslušnosti v utrpení, abychom byli proměněni k Jeho podobě (Žd 5:8). Věříme tomu, že nás Bůh provází pozemským životem a připravuje na život nebeský.

Měli bychom mít na paměti, že i pozemští otcové se dívají na mnohé dění z jiné perspektivy než děti. Jejich děti vidí a vnímají vše kolem z perspektivy hned teď. „Chci čokoládu,“ zatímco matka nebo otec řekne, teď ne, ale až po obědě. Dětem často chybí soudnost. Neuvědomují si nebezpečí, které jim hrozí, ani následky svého činu. Když byly ponechány samy sobě na pos-

pas, bez dohledu a vedení milujících rodičů nebo odpovědných vychovatelů, mohly by si vážně ublížit. Milující rodiče mají dlouhodobou a výchovnou perspektivu, která má vždy na mysli dobro dítěte. Vyžadují, aby šlo spát, když si chce hrát. Vyžadují, aby jedlo zdravě, aby se učilo, i když se mu nechce, aby mělo dostatek pohybu, a to vše proto, že rodiče předem znají následky neznalosti a neuváženosti. I když pro dítě není většina rodičovského omezení příjemná, z dlouhodobého hlediska je vše, co vyžadují, pro dobro dítěte.

Stejně tak náš nebeský Otec má na mysli především naše dobro a věčnost. My jsme ti, kdo nevidí za přítomnost. Ne vždy nám odhalí, proč činí to, co činí, ale žádá nás, abychom Mu důvěřovali jako milujícímu Otci, i když s námi nekonzultuje každý svůj krok a nemusíme chápat důvody Jeho jednání. Z důvodů naší nevědomosti a Jeho všemohoucnosti, děkujeme Bohu za všech okolností. Buďme vděční za všechno dění Boží svrchovanosti a láskyplnosti. Dívat se s nadějí do budoucnosti není výsledkem lidské bezvýchodnosti, ale podřízenosti, důvěry a poslušnosti.

(4) Soustřed' se na Boží požehnání, především na Jeho spasení.

Skutečnost, že může být nazýván náš „Pán Ježíš Kristus“ a „Bůh Otec“ nás uvádí do reality, že spasení nám bylo darováno – dáno shůry. Byli jsme adoptováni do Boží rodiny, stali jsme se Jeho dětmi, bez jakéhokoliv vlastního přičinění. Stali jsme se nejen dětmi, ale i služebníky. „Ježíš se nás nikdy neptá na náš souhlas, zda uděláme to, co nám řekne, anebo jestli půjdeme, kam nás pošle. Bůh z nás pro své potěšení činí chléb, který se láme, a víno, které se vylévá. ... Běda duši, která se rozhodne jít jinam, než kam jí volá Boží hlas.“ (Oswald Chambers, To nejlepší pro Jeho slávu, 2. 2.)

Vírou přijímáme, že v otázce spasení jsme nemohoucí, byli jsme mrtvi v hříchu, pod mocí Satana, byli jsme děti ďáblovy. Proto poslal svého Syna jako obět smíření za naše hříchy:

◆ **1 Janův 3:1-3:** *Hleďte, jak velikou lásku nám Otec daroval: byli jsme nazváni dětmi Božími, a jsme jimi. Proto jsme světu cizí, že nepoznal Boha. Milovaní, nyní jsme děti Boží; a ještě nevyšlo najevo, co budeme! Víme však, až se zjeví, že mu budeme podobní, protože ho spatříme takového, jaký jest. Každý, kdo má tuto naději v něho, usiluje být čistý, tak jako on je čistý.*

I když jsme vzdorovali, Bůh nás nenechal na pospas:

◆ *I vy jste byli mrtvi pro své viny a hříchy, v nichž jste dříve žili podle běhu tohoto světa, poslušni vládce nadzemských mocí, ducha, působícího dosud v těch, kteří vzdorují Bohu. I my všichni jsme k nim kdysi patřili; žili jsme sklonům svého těla, dali jsme se vést svými sobeckými zájmy, a tím jsme nutně propadli Božímu soudu tak jako ostatní.*

(Ef 2:1-3)

Nezapomínejme na to, že dokud jsme žili podle svého, sami sobě, Bůh o své vlastní vůli v našich životech jednal:

◆ *Ale Bůh, bohatý v milosrdenství, z velké lásky, již si nás zamiloval, probudil nás k životu spolu s Kristem, když jsme byli mrtvi pro své hříchy. Milostí jste spaseni! Spolu s ním nás vzkrísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši, aby se nadcházejícím věkům prokázalo, jak nesmírné bohatství milosti je v jeho dobrotě k nám v Kristu Ježíši.* (Ef 2:4-7)

Apoštol Pavel to vyjádřil následovně:

◆ *On neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všechno?* (Ř 8:32)

Přečtěte si tuto celou a úžasnou kapitolu, která začíná tím, že *nyní však není žádného odsouzení pro ty, kteří jsou v Kristu Ježíši*, a končí tím, že *ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu*. Proto můžete být naplněni nekončící vděčností, i když se nacházíme uprostřed těžkostí. Ještě zbývá další vědomé rozhodnutí:

B. Za vše děkovat a radostně se podřizovat Bohu. Když se setkáme se zkouškami, naše hříšná přirozenost v nás vyvolává vzdorovitost. Reagujeme slovy nebo myšlenkami: „Tak to tedy ne, tohle si nezasloužím! Bože, cožpak se dostatečně nenamáham, cožpak nevidíš co pro Tebe dělám? Sešli zkoušky a trápení na ty zlé, ne na mě!“ Nebo se začneme litovat: „Proč právě já? Tolik se snažím a takhle jsem pochodil. To vše za moji věrnost a teď tohle!“

Obojí přístup je důsledkem osobní pýchy. Smýšlíme o sobě výš, než bychom měli. Máme tendenci připomínat a vyvyšovat své zásluhy. Očekáváme uznání. Měli bychom být odměněni, pochváleni, ochráněni od zlého, ne zkoušeni.

Další nebezpečnou myšlenkou, která se může do naší mysli vloudit, je bohorovný postoj, když jsme přesvědčeni, že víme lépe než Bůh, co je pro nás nejlepší. Místo toho, abychom se podřizovali Boží vůli, Jeho svrchovanému rozhodnutí a vševědoucímu působení, skrze Jeho láskyplnou péči o nás i uprostřed bouří a nebezpečí, vychloubáme se lidskou schopností řešit složité problémy bez Boha. Na druhé straně nestačí rezignovat na dění kolem nás, nasadit tvář mučedníka, skřípat zuby a zachmuřeně se podřídít. Podřídít se musíme radostně, Ef 5:19–20 nás nabádá:

- ◆ *Zpívejte Pánu, chvalte ho z celého srdce a vždycky za všechno vzdávejte díky Bohu a Otci ve jménu našeho Pána Ježíše Krista.*

Radostné díky, poslušnost a podřízenost jsou zrcadlem dobrého Božího jména. Jestliže reptáme, vyjadřujeme nespokojenost, jsme nevrlí, hrubí a jednáme jako svět. Lidé kolem nás neuvidí zrcadlení Boží laskavosti a milosrdenství skrze nás. Posuzují-li Boha podle našich reakcí a reptání, uvidí, že Bůh reptalů je buď zlomyslný nebo krutý. Zajisté je ani na okamžik nenapadne, když vidí naši chmurnou, depresivní náladu a chování, že „by rádi poznali takového Boha, aby mohli být stejně nešťastní a nespokojení jako my“. Naše podřízenost a přijetí všech okolností s pokojem a optimistickým pohledem do budoucna je výsledkem toho, že víme, že nás Bůh miluje a činí vše, abychom se podobali Božímu Synu. Nakonec ještě jednu poznámku:

4. Děkujeme a chvalme Otce za vše skrze Ježíše Krista. Všechna Boží požehnání přicházejí skrze Ježíše Krista:

- ◆ *... v něm nás již před stvořením světa vyvolil, abychom byli svatí a bez poskvrny před jeho tváří. Ve své lásce nás předem určil, abychom rozhodnutím jeho dobroty byli skrze Ježíše Krista přijati za syny a chválili slávu jeho milosti, kterou nám udělil ve svém Nejmilejším. V něm jsme vykoupeni jeho obětí a naše hříchy jsou nám odpuštěny pro přebohatou milost, kterou nás zahrnul ve vsí moudrosti a prozíravosti ... (Ef 1:3-10)*

Z Jeho vůle se nám dostalo „podílu na předem daném poslání“ (11), v Něm nám byla „vtisknuta pečeť zaslíbeného Ducha svatého jako závdavek našeho dědictví na vykoupení těch, které si Bůh vydobyl k chvále své slávy (13–14). Vše je v Něm, skrze Jeho jméno poukazuje na vše, co pro nás vykonal tím, že:

- ◆ *... nám dal poznat tajemství svého záměru, svého milostivého rozhodnutí, jímž si předsevzal, že podle svého plánu, až se naplní čas, přivede všechno na nebi i na zemi k jednotě v Kristu. (9–13)*

Když děkujeme Bohu ve jménu našeho Pána Ježíše Krista, znamená, že Mu děkujeme za to, že Ježíš dobrovolně opustil slávu nebes, aby přišel a zemřel za naše hříchy:

- ◆ *Proto ho Bůh vyvýšil nade vše a dal mu jméno nad každé jméno, aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno – na nebi, na zemi i pod zemí – a k slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán. (Fp 2:9-11)*

Protože jsme naplněni Duchem svatým, máme děkovat bez ustání za vše Otci skrze Pána Ježíše, který zemřel za naše hříchy. Každé zlo, které světem vládne, je výsledkem pádu člověka, tedy i naší minulosti.

Závěr

Komentátor Matthew Henry byl jednou okraden. Kdo by mohl po takové události děkovat Bohu? Henry si večer zapsal do deníčku: „Děkuji, Bože, za to, že jsem nebyl nikdy dříve přepaden. Za druhé, Bože, děkuji, že si lupič vzal jen moji peněženku, ne můj život. Za třetí, i když mi vzal vše, nebylo toho moc. Za čtvrté, děkuji za to, že jsem byl oloupen já, že jsem nebyl sám lupičem.“

Pokud máte tendenci, stejně jako já, někdy reptat a být nespokojení, prostě Boha o pomoc na každý den, aby vás naučil, jak s pomocí Ducha svatého vzdávat Bohu a Otci díky za vše ve jménu našeho Pána Ježíše Krista. Teprve pak se osvědčíte jako Boží děti a služebníci:

- ◆ *Všechno dělejte bez reptání a bez pochybování, abyste byli bezúhonní a ryzí, Boží děti bez poskvrny uprostřed pokolení pokriveného*

a zvráceného. V něm sviťte jako hvězdy, které osvěćují svět, držte se slova života, abych se vámi mohl pochlubit v den Kristův, že jsem nadarmo neběžel ani se nadarmo nenamáhal. (Fp 2:14-16)

Otázky k zamyšlení:

1. Je možné vyjadřovat děkování a bolest současně? Je správné prožívat ztrátu celý život (např. ztrátu dítěte)?
2. Je pokrytecké děkovat, když vděčnost necítíte? Jak můžete změnit své pocity?
3. Proč je chybou pochybovat nebo popírat Boží svrchovanost na rovině problematiky zla a zkoušek?
4. Proč je reptání nebezpečný hřích? (Ř 1:21, 1 K 10:10)

– Steven J. Cole, 2008 –

PÍSMO, KTERÉ ČETL JEŽÍŠ

Židovský kánon

Když mluvíme o vztahu Ježíše k Písmu, musíme vědět, co držel Ježíš v ruce a o čem mluvil. V době, kdy Ježíš Kristus chodil a učil v judské provincii římského císařství, měli Židé ucelený kánon Písma. Tento kánon byl pro Židy mnohem více než jen souhrn jednotlivých knih. Byl vnímán jako Bohem inspirovaný celek. Dle svého obsahu bylo toto Písmo děleno do tří částí: Zákon (Torah), Proroci (Naviim) a Spisy (Ketuvim). Sám Ježíš o těchto částech mluví a jednou je zmiňuje dokonce všechny tři najednou (Lukáš 24:44).

Celé písmo se skládalo z 24 knih a jejich rozdělení mělo následující charakter:

- A. Zákon (5 knih) – 5 knih Mojžíšových
- B. Proroci (8 knih)
 1. Ranní proroci (4 knihy) – Jozue, Soudců, Samuel, Královská
 2. Pozdní proroci (4 knihy)
 - a) Velcí proroci (3 knihy) – Izajáš, Jeremjáš, Ezechiel

b) Malí proroci (1 kniha) – Dvanáct proroků: Ozeáš, Joel, Ámos, Abdijáš, Jonáš, Micheáš, Nahum, Abakuk, Sofonjáš, Ageus, Zacharjáš, Malachiáš

C. Spisy (11 knih)

1. Poetické (3 knihy) – Žalmy, Přísloví, Job
2. Pět svitků (5 knih) – Píseň, Rút, Pláč, Kazatel, Ester
3. Historické (3 knihy) – Daniel, Ezdráš-Nehemjáš, Paralipomenon

Toto rozdělení bylo široce rozšířeno a akceptováno. Někteří autoři té doby, jako např. Josephus, se zmiňují pouze o 22 knihách kánonu. Ale zde šlo pouze o jiné rozdělení týchž knih, které obsahoval kánon o 24 knihách. Takže lze říct, že v tomto případě jde o naprosto stejný kánon, který se liší pouze v rozdělení jednotlivých knih.

Nutno připomenout, že Septuaginta, řecký překlad Starého zákona, obsahuje kromě již zmíněných 24 knih také apokryfní knihy. Někteří vědci tedy usuzují, že musel existovat i rozšířený židovský kánon, který kromě zmíněných 24 knih obsahoval i knihy apokryfní. Nicméně, neexistuje záznam, který by potvrdil zařazení těchto knih do jakéhokoli kánonu. Alfréd Edersheim vysvětluje: „Starozákonní kánon se prakticky vyskytoval pouze v Palestině. Tento kánon byl přijat alexandrijskými překladateli a protože na rozdíl od Palestiny tito helénisté měli volnější přístup k ‚inspiraci‘ a chyběla jim přísná ostražitost vzhledem k textu, tak došlo k přidávání a změnám textu a nakonec i k přidání apokryfních textů do řecké Bible.“ Důležitým faktem také zůstává, že Ptolemaius Filadelfius, který inicioval přeložení Písma, nebyl Žid a šlo mu více o literaturu než o Boží slovo. To mohlo být významným důvodem pro zařazení apokryfů do Septuaginty.

Zdá se tedy, že je poměrně jednoznačné, že Židé v Palestině v zásadě

akceptovali pouze kánon tvořený 24 knihami. G. Douglas Young studoval podrobně tuto problematiku a dochází k závěru: „Neexistuje žádný důvod, aby-chom věřili, že by se sbírka knih, o kterých hovoří Ježíš a které považuje za Písmo, lišila v čemkoli od sbírky knih, kterou měli Židé. ... Když porovnáme Josepha, starší Talmud a další zdroje, například písemnosti sardského biskupa Melita, pak dokážeme přesně identifikovat rozdělení jednotlivých knih do tří částí židovského kánonu u v Kristově době. ... A tak sbírka knih tvořící židovský kánon rostla postupně v průběhu let tak, jak byly jednotlivé knihy psány. Ale všichni Židé přijali pouze 24 knih, našich 39, jako Písmo. Těchto 24 knih neobsahovalo žádné apokryfní knihy. Toto byl židovský kánon v Kristově době, kánon, který Kristus přijal, kánon, který přijala křesťanská církev.“ Tímto citátem profesora Younga můžeme zakončit tuto část s vědomím, že v době Ježíše Krista na území Palestiny existoval jeden obsahově ucelený a sjednocený židovský kánon Písma.

Kopie a překlady Písma

Ježíš se ve své době mohl setkat se třemi základními texty. Tím prvním byl klasický hebrejský text. Tento text byl nejuznávanější a v palestinských synagogách se používal pouze ten. Na druhé straně nutno říci, že tento text byl značně dražší než jiné texty a pro většinu Židů tedy nedostupný, jelikož jeho manuální kopírování se řídilo velmi přísnými pravidly.

V Ježíšově době byl tomuto textu silným konkurentem již zmíněný řecký překlad Starého zákona – Septuaginta. Je to první známý překlad Bible, který vznikl někdy v období 250–160 př. Kr. Cílem tohoto překladu bylo zpřístupnit Písmo helenizovaným Židům, kteří měli problém se svou mateřštinou. Pravděpodobným místem vzniku byla Alexandrie v Egyptě. Pseudonymní Aristeeův dopis z druhého

století před Kristem uvádí, že skupina 72 rabínů přeložila Písmo do řečtiny na žádost řeckého vládce Egypta, Ptolemaia Filadelfia. Zjednodušeně můžeme říci, že Septuaginta je překladem silně ovlivněným hebrejštinou. Velmi často jednoduše imituje hebrejský syntax. Přestože Septuaginta vznikla, aby sloužila Židům žijícím mimo území Palestiny, rozšířila se velmi rychle i na jejím území. V Ježíšově době to byla asi nejrozšířenější verze Písma, a to především proto, že byla podstatně levnější.

Třetím textem, se kterým se Ježíš mohl setkat, je takzvaný Samařský Pentateuch. Byla to kopie prvních pěti knih Mojžíšových, kterou si vytvořili Samařané v době, kdy jim byl odepřen přístup k židovským náboženským obřadům. Kupodivu, Samařský Pentateuch se v některých místech více podobá řecké Septuagintě než židovské texty. Je ale nepravděpodobné, že by Ježíš byl v aktivním styku s tímto textem, jelikož byl jen řídce rozšířen a navíc pouze mezi Samařany.

Otázka Ježíšova citování textů Písma

Mohli bychom strávit spoustu času tím, že budeme studovat, jak Ježíš citoval Písmo. Na toto téma bylo napsáno mnoho knih a není to cílem tohoto studia. Cílem této práce není lingvistické studium Ježíšových citací, ale historické studium Jeho postoje k Písmu, a proto následuje jen základní a zjednodušené vysvětlení této problematiky.

Evangelia nám ukazují Ježíše jako osobu gramotnou, která uměla číst (Mt 5:18; L 4:16; L 16:17). Nejsme však schopni určit, v jakých jazycích byl Ježíš schopen číst.

Nejen, že Ježíš byl schopen číst Písmo, On je také velmi dobře znal. Nemalou zásluhu na tom určitě měli rodiče. Evangelia nám ukazují Marii jako ženu, která rovněž znala Písmo. Snad nejlépe je to viditelné na jejím chvalozpěvu (L 1:46-

55). Zároveň je nezbytné podotknout, že předávání znalosti Božího slova z rodičů na děti bylo vcelku zásadní součástí života v židovských rodinách.

Ježíšova znalost Písma se projevila už v Jeho útlém věku při návštěvě Jeruzaléma (Lk 2:41,52). Samozřejmě, ještě mnohem zjevnější se tato skutečnost stala v době Jeho služby, která je doslova plná odkazů na Písmo. Není problém souhlasit s Lightnerem, který o Ježíši tvrdí: „Byl dokonale obeznámený s celým Starým zákonem jak v jeho hebrejské, tak i řecké formě a bezpochyby znal velkou část Písma z paměti.“

A teď už k otázce Ježíšových citací. V první řadě je třeba připomenout, že evangelia jsou napsána v řeckém jazyce, který se používal v prvním století a který se nazývá koiné. Je však velmi nepravděpodobné, že by Ježíš používal tento jazyk ať už k vyučování nebo k rozhovorům. Většina odborníků se přiklání k názoru, že Ježíš mluvil aramejsky. Nebylo by však neobvyklé, kdyby texty citoval hebrejsky nebo dokonce řecky. To znamená, že Ježíšovy citace byly často autory evangelií překládány.

Jednoduchým pozorováním citovaných textů lze zjistit, že Ježíš často necituje Písmo doslovně. Tento fakt někteří kritikové rádi používají k tomu, aby dokázali, že ani Ježíš neakceptoval verbální inspiraci Písma. Wayne A. Grudem nám však připomíná, na co nesmíme zapomínat: „Musíme pamatovat, že existuje rozdíl mezi přesností a pravdivostí. Hájit naprostou pravdivost Písma určitě není stejné jako hájit v každém bodě technickou přesností, protože výrok může být nepřesný a přesto kompletně pravdivý.“ Grudem nám tímto ukazuje na to, co je podstatné při těchto Ježíšových citacích. Důležitá není technická přesnost, ale pravdivost těchto výroků.

Podívejme se na jeden příklad, kdy Ježíš vynechává část textu. V Matouši

11:5 a dále Ježíš vynechává část věty o Božím soudu nad pohany, který je ve starozákonním textu Izajáše 35:5–6 a 61:1 uveden. Toto je situace, kdy Ježíš opravdu necituje doslovně, ale to nic nemění na pravdivosti Jeho výroků. Ježíš se v této situaci nezajímá o pohany, jde mu pouze o Židy, a proto si dovolí vynechat část textu, který v dané situaci „nepotřebuje.“ Jeho citace není přesná, ale je pravdivá. Ježíš nic nemění a vynechání této části neznamená, že v Písmu je něco, co tam nepatří.

Pinnock vysvětluje toto Ježíšovo jednání: „Neodhalujeme Ježíšův nízký náhled na Písmo, ale spíše radikální interpretační metodu, která přetíná tradiční zažitě čtení ... Ježíš považoval za nezbytné použít šokovou terapii, aby lidé uslyšeli zásadní Boží poselství, které bylo překryto a zaměněno lidskou tradicí. Ježíše hněval přístup k textu, který lidem zastíral vnitřní principy Božího zjevení a jeho mesiášského naplnění.“

Roger Nicole uvádí šest základních důvodů, proč mnohé novozákonní citace Starého zákona nejsou technicky přesné. Nicole nestudoval pouze Ježíšovy citace, ale citace pisatelů Nového zákona a došel k těmto závěrům: „1. Pisatelé Nového zákona museli citáty překládat. 2. Pisatelé Nového zákona neměli stejná pravidla pro citace jako ta, která jsou dnes nezbytná při pracích vědeckého charakteru. 3. Pisatelé Nového zákona občas své citáty parafrázovali. 4. Pisatelé Nového zákona často pouze připomínají texty Starého zákona bez záměru citovat je. 5. Autoři Nového zákona někdy zaznamenávají citáty, které řekl někdo jiný. 6. Vyskytují se i další principy, jejichž aplikace musí být omezená.“

Mohli bychom tady psát dlouze o literárních faktorech, například že novozákonní řečtina nepoužívala uvozkovky, že někdy Ježíš cituje z hebrejských

textů, jindy z řeckých a jindy jde o kombinaci obojího, atd. Chci však uzavřít tuto kapitolu konstatováním Lightnera: „Všechna slova koncového produktu jsou inspirována, ať už jsou celkovými a přesnými citacemi nebo ne... Duch Boží musí mít naprostou svobodu k tomu, aby měnil a vybíral výrazy, které použil ve Starém zákoně.“

– Michal Klus – 2. část (1. část v ZOD 98).

Další články a kázání najdete na <http://www.klus.estranky.cz/clanky/kazani>

VÝKLADOVÉ KÁZÁNÍ

- má nějaké opodstatnění?

Mluvíme-li o kázání, musíme říci, že kázání v současnosti prochází světovou krizí. Není to příliš populární prostředek komunikace. Je nahrazováno mnoha jinými, zábavnějšími a atraktivnějšími formami. Přesto kázání stále zůstává Bohem přikázanou formou komunikace evangelia.

Proto je nutné, abychom mluvili o kázání, přemýšleli o něm, učili se kázat, hledali příležitosti, kdy můžeme kázat evangelium. Jak je psáno:

◆ *Ale jak mohou vzývat toho, v něhož neuvěřili? A jak mohou uvěřit v toho, o kom neslyšeli? A jak mohou uslyšet, není-li tu nikdo, kdo by ho zvěstoval? (Ř 10:14)*

Dnes se společně podíváme na výkladové kázání, na jeho místo v životě církve, na jeho opodstatnění – jestli vůbec existuje nějaký mandát pro to, abychom v církvi používali právě výkladové kázání. Ale dříve než to uděláme, musíme se nejprve podívat do historie kázání a ukázat si některé používané formy kázání.

Z historie kázání a forem kázání

V historii církve i Božího lidu ve Starém zákoně vidíme celou řadu forem kázání. Nejprve se podíváme na rozdělení kázání podle toho, kdy je použité.

Jedná se o dva druhy kázání – „příležitostné“ a „systematické“.

Příležitostné kázání

Kázání při určité příležitosti. Tento typ kázání nacházíme často v prorockých knihách. Proroci povstávali a puze-ní Duchem Svatým reagovali na určité události v Božím lidu. Tento typ kázání má své místo mezi kázáními. Často je třeba reagovat na nějaké aktuální věci, které se vyskytnou, poskytnout věřícím vodítko do situací, které přicházejí. V současné době to může být krize, která zmítá celým světem a je povinností pastýřů, ukázat lidem, jak mají jednat, co mají dělat, na koho se obracet a v koho vkládat důvěru v čase takovéto krize. Ale může to být také konkrétní situace sboru, kdy se sbor potýká s nějakými těžkostmi, nebo prochází nějakým napětím, či čimkoliv jiným a starší sboru by měli tyto věci zohlednit také ve svých kázáních a ve vyučování.

Jsou ještě další typy příležitostných kázání – kázání, která jsou kázána při různých příležitostech, jako jsou Vánoce, Velikonoce, Letnice, mohou být významné události v životech lidí nebo celého národa (jako jsou např. volby), a další.

Systematické kázání

Pravidelné kázání převážně stejné skupině posluchačů. Toto je například kázání apoštola Pavla ze Skutků 19, kdy v Efezu každý den kázal v přednáškové síni filozofa Tyranna. Takto kázal celé dva roky, „*takže všichni obyvatelé provincie Asie mohli slyšet Slovo Páně*“ (Sk 19:10).

Toto je typické každotýdenní kázání v církvi. Kázání, které má určitou kontinuitu, patří do kontextu, má celkovou souvislost a přináší posluchačům porozumění Boží vůli.

Když se později apoštol Pavel setkal se staršími církve v Efezu, tak jim připomíná, že svým kázáním obsáhl „celou radu Boží“:

- ◆ *Proto vám v tento den prohlašuji před Bohem, že mou vinou nikdo neza-
hyne, neboť jsem vám oznámil celou
Boží vůli a nic jsem nezamlčel. (Sk
20:26–27)*

Další dva typy kázání jsou rozdělené podle jejich obsahu. Mohou to být kázání kázaná jak při různých příležitostech, tak pravidelně, systematicky (ačkoliv v prv-
ním případě je to trochu složitější). Jedná se o kázání tematické a kázání výkladové.

Tematické kázání

Tematické kázání je kázáním, které má své pevné místo v církvi. Krásným příkladem pro nás může být kázání Pána Ježíše Krista v horní místnosti po poslední večeři, kterou měl se svými učedníky. Záznam z tohoto kázání najdeme v Janově evangeliu, v kapitolách 13–16. Celé toto kázání bylo věnováno „jinému“ Přímluvci – Duchu svatému. V těchto čtyřech kapitolách najdeme nejucele-
nější biblické vyučování o Duchu Svatém. A jsou samozřejmě další příklady. Řadu z nich nalezneme v Pavlových epištolách.

Je jedna důležitá věc, kterou je nutné zdůraznit, když mluvíme o tematickém kázání – totiž skutečnost, že tento typ kázání musí být hluboko zakotven v kvalitní systematické teologii. Jestliže chceme kázat o nějakém tématu, tak musíme znát vše, co o tom Písmo učí. A v tom je nám velkou pomocí právě systematická teologie, která systematizuje a dává do vzájemných souvislostí všechno o daném před-
mětu z celého Písma.

Když se podíváme na některé velké kazatele v historii, kteří používali právě tento způsob kázání, uvidíme, že většina z nich, byli muži, kteří byli pevně zakotvení v systematické teologii. Ať již se jedná o puritánské kazatele, jako byl Jonathan Edwards, nebo kazatele typu Johna Wesleyho, George Whitefielda či C. H. Spurgeona – všichni byli horlivými studenty

Písma a teologie. A jejich kázání byla plná obojího.

Výkladové kázání.

Také výkladové kázání mělo své místo po celou historii Božího lidu.

Ve starověku byl dobrým vykladačem Písma kazatel Jan Zlatoústý, který žil ve čtvrtém a na začátku pátého století. V průběhu přibližně posledních dvou desetiletí 4. století systematicky vyložil Genesis a Žalmy a z nového zákona Matouše, Jana, Skutky a všechny Pavlovy listy. Později je třeba zmínit především reformátory, kteří se snažili vystavit své sbory vlivu čistého a mocného Slova Božího, takže na poli výkladu Písma odvedli neskutečný díl práce.

Dobrym příkladem je popis z knihy Nehemjáš:

- ◆ *Všechen lid se shromáždil jednomyslně na prostranství před Vodní branou a vyzvali znalce Zákona Ezdráše, aby přinesl knihu Mojžišova zákona, který vydal Hospodin Izraeli. (2)Kněz Ezdráš tedy přinesl Zákon před shromáždění mužů i žen, všech, kteří byli schopni rozumět, aby jej slyšeli, prvního dne měsíce sedmého. (3)Četl z něho na prostranství před Vodní branou od svítání až do poledne mužům i ženám, těm, kteří byli schopni rozumět. Všechen lid pozorně naslouchal slovům z knihy Zákona. [...] (7)Nato [...], levití, vysvětlovali lidu Zákon, zatímco lid stál na svém místě. (8)Četli z knihy Božího zákona po oddílech a vykládali smysl, aby lid rozuměl tomu, co četli. (Neh 8:1–8)*
- ◆ *I rozešel se všechen lid, aby jedli a pili a posílali dárky; uspořádali velmi radostnou slavnost, **protože porozuměli slovům**, která jim byla zvěstována. (Neh 8:12)*

Tady vidíme dokonce biblický příklad výkladového kázání. Všimněte si charakteristiky, která je uvedena v samotném textu: četli z knihy Božího zákona

(viz 1 Tm 4:13 – kde Pavel vyzývá Timotea, aby se ujal předčítání) – tedy jak je důležité, abychom při společných shromážděních nahlas četli Boží Slovo. Pro nevěřící lidi, kteří mohou přijít do církve, je to často jediná příležitost, kdy mohou slyšet nebo číst Boží Slovo (a žel totéž platí také o některých křesťanech).

Dále vykládali Písmo – nezůstali pouze u čtení, ani nešli do jiných částí Písma, ale vykládali Písmo tak, že lid rozuměl tomu, co je psáno. To že opravdu rozuměli, můžeme vidět ve dvanáctém verši a v následujících. Lidé pochopili, co říká Boží Slovo a jednali podle toho.

Můžeme zde tedy na biblickém příkladě vidět, že výkladové kázání má své opodstatnění v Božím lidu – nejenom v novozákonní církvi. Ovšem tento typ kázání má také řadu odpůrců v církvi, jak si ukážeme za chvíli.

Je celá řada dalších míst v Bibli, kde si můžeme ukázat používání výkladového kázání. Ukázkovým příkladem může být Petrovo kázání ve Skutcích 2 – Petr přečetl (nebo spíše z paměti citoval) text z proroka Joele a potom ho vložil a aplikoval na to, co jeho posluchači viděli a čeho byli svědky a nakonec v tom všem jasně ukázal na Pána Ježíše Krista.

Nebo příklad Pána Ježíše, který:

- ◆ ... začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma. (L 24:27)

Definice výkladového kázání a její vysvětlení

Ačkoliv mnozí kazatelé prohlašují svá kázání za výkladová, často bývá pravdou opak. Situace v Božím lidu je natolik zoufalá, že kazatel dnes může, poté, co vystoupí za kazatelnu, říkat lidem v podstatě cokoliv. A to je velké pokušení každého kazatele a mnozí tomuto pokušení podléhají, takže se můžeme dozvědět mnoho o kazateli,

o filmech, které viděl, knihách, které četl, můžeme slyšet politické komentáře, psychologické rozbory, vtipy a zábavné historky, atd.

A dost možná je to právě kázání těch, kdo se prohlašují za vykladače Božího Slova, co dělá výkladovému kázání medvědí službu. Na druhé straně ovšem je to právě kázání, které vykládá Boží Slovo, které jediné může nejlépe zprostředkovat sílu a moc Boží autority.

Co to ale je výkladové kázání? Tematické kázání se zabývá nějakým konkrétním subjektem, jak ale definovat výkladové kázání?

Musíme souhlasit s dr. Robinsonem (H.W. Robinson – Biblická kázání, Biblos, 1993), že nelze zcela přesně definovat výkladové kázání, ale je třeba se o to alespoň pokusit, abychom vůbec mohli nějakým způsobem mluvit o výkladovém kázání a používat ho. Použijí tedy definici, kterou navrhuje dr. Robinson ve své knize Biblická kázání.

Výkladové kázání je sdělování biblické koncepce odvozené a přenesené skrze (historické, literární a gramatické) studium určitého oddílu Písma v jeho kontextu a její aplikace nejprve na osobu kazatele a potom na posluchače.

Napohled trochu složitá definice, ale pojďme si jí trochu rozebrat a tím také přiblížit.

Začneme ale trochu od lesa. Abychom dospěli k nějakým závěrům, musíme se v rychlosti podívat na některé věci, které se týkají inspirace Bible.

Základním stavebním kamenem Božího Slova jsou jednotlivá slova, protože slova jsou základními nositeli významu. Mohli bychom sice namítnout, že to jsou písmena, neboť Ježíš říká, že nepomine ani čárka ze zákona (L 16:17), ale tomu třeba rozumět v kontextu, kdy čárka hebrejské abecedy, o níž zde Ježíš mluví je nositelem významu podobně jako některá česká slůvka – jako

jsou předložky a spojky. V češtině jsou to slova neplnovýznamová, tzn., že se stávají nositeli plného významu teprve ve spojení s plnovýznamovým slovem.

Kdybychom to převedli na českou situaci, tak bychom interpretovali Ježíšova slova tak, že z Bible nelze odstranit ani předložku či spojku – každé slůvko má svůj význam a Bohem určené místo. Jako konzervativní evangelikální křesťané mluvíme o slovní inspiraci Bible. Tedy o tom, že Bůh inspiroval každé slovo, které se nachází v originálním textu Bible. Přesto to většinou nebude tak, že bychom vykládali jednotlivá slova – slovo za slovem.

Slova totiž nestojí sama o sobě, ale spojujeme je do vět, které jsou základními nositeli myšlenek. Ale ani jednotlivé myšlenky textu ještě nejsou naším cílem. Podívejme se na klasickou větu z NZ:

◆ *A on odhodil peníze v chrámě a utekl; šel a oběsil se. (Mt 27:5)*

Myslím, že nikdo z nás tento text nevezme jako hlavní myšlenku kázání, ale trochu odtáhne zoom a uvidí celý příběh Jidášovy zrady a teprve z tohoto příběhu bude brát hlavní myšlenku kázání. Použije myšlenku, která je zasazená do kontextu dalších myšlenek.

Vidíme, že věty – ač nesou určitou myšlenku, se skládají do větších celků, které vyjadřují hlavní myšlenku celého oddílu. Typické je to například pro příběhy nebo pro podobnosti. Ale platí to také o dalších textech v Písmu. Určitou výjimkou jsou zde části knihy Přísloví, kde jsou úseky, kde je jedno přísloví za druhým a každé z nich nese samostatnou zvláštní myšlenku.

Takže je zde vždy jedna hlavní myšlenka určitého celku a jsou zde dílčí myšlenky vyjádřené větami (verši), které tuto hlavní myšlenku nějak rozvíjejí. A jsou zde ještě větší celky – a těmi jsou celé pasáže (kapitoly) a potom knihy.

Tohle rozdělení můžeme dobře vidět v listech apoštola Pavla, kdy většinou najdeme nějakou osobní část, potom věroučnou část a nakonec praktickou část, která dovádí věrouku do praxe. To je jasně patrné například v listu Římanům, kdy prvních 11 kapitol listu je teologických a následuje pět kapitol zaměřených na praktickou teologii - tedy na to, jak na základě těch předchozích kapitol máme žít.

Můžeme si to ukázat na konkrétním příkladu prvního listu do Tesaloniky.

Téma celého listu do Tesaloniky bychom mohli shrnout slovy: Povzbuzení k očekávání.

První kapitola, která se zabývá spasením tesalonických, mluví o jejich vyvolení (v. 2-5), jejich následování Krista (v. 6-8) a jejich obrácení k Bohu (v. 9-10).

V dalších dvou kapitolách popisuje Pavel svou službu v Tesalonice. Mluví o způsobu své služby (2:1-12), výsledcích této služby (2:13-16), radosti z této služby (2:17-20), o tom, jak byla tato služba znovu obnovena (3:1-8) a nakonec se modlí za tuto službu v Tesalonice (3:9-13).

Ve čtvrté kapitole napomíná tesalonické k životu v pravdě tím, že jim dává konkrétní příkazy (4:1-2), vede je k sexuální čistotě (4:3-8), k zodpovědné práci (4:9-12) a k zaslíbení naděje tváří tvář smrti (4:13-18).

Poslední kapitola je věnovaná životu ve světle Kristova návratu. Zabývá se životem ve světle Dne Páně (5:1-11), mluví o postojích ke křesťanským pracovníkům (5:12-13) a nakonec Pavel udílí řadu jednoduchých instrukcí (5:14-28).

Před kazatelem se tak otevírá celá řada možností: kázat dvě kázání na celý list – o tom, co Bůh dělal v našich životech (kapitoly 1-3) a o tom, jak má v důsledku toho vypadat náš život (kapitoly 4-5), nebo 4 kázání: 1. o spasení (kap. 1), 2. o službě (kap. 2-3),

3. o životě v pravdě (kap. 4) a 4. o životě ve světle Kristova návratu (kap. 5) – vše s tímto důrazem (každá kapitola mluví o Kristově druhém příchodu).

A nebo může jít kazatel po těch nejmenších oddílech (vypsanych výše), verš po verši a vyložit důkladně celý list. Pokaždé by měli posluchači pochopit tuto osnovu celého listu, protože to je něco, co jim pomůže Božímu Slovu lépe porozumět.

Toto skutečný základ výkladového kázání. Když se nám podaří v našich kázáních předat tuto biblickou koncepci našim posluchačům a dovést je k aplikaci, tak máme velkou naději, že zde brzy budeme mít silné věřící, kteří budou umět sami čerpat z Božího Slova. Duch Svatý je bude uvádět do veškeré pravdy, tak jak to Pán zaslíbil.

Samozřejmě, že Duch Svatý uvádí všechny věřící do pravdy, ale výkladové kázání je prostředkem, který může použít daleko mocněji a rozsáhleji než jiné druhy kázání. Jsou kázání, kdy kazatel skáče s jednoho místa Bible do druhého bez jakékoliv jasnější souvislosti a to vede jeho posluchače k jedinému závěru: „*ten náš kazatel je tak vzdělaný, skvělý a biblicky zakotvený – já bych to nikdy takhle nedokázal. On vezme Bibli a jde sem a tam a zase zpátky – to já nikdy nemohu umět. Vidím, že Bible je opravdu složitá kniha a možná, když jí budu mnoho let studovat, tak tomu maličko porozumím. Ale možná to vlastně ani nemá cenu.*“

Takové kázání – a může to být problémem i kvalitních tematických kázání, nakonec bude odvádět posluchače od horlivého studia Písma.

Naopak kvalitní výkladové kázání povede lidi k tomu, že uvidí tuto biblickou koncepci, která je vdechnutá Božím Duchem a protože ji kazatel ukáže přímo v textu, tak lidé, když přijdou domů, budou moci udělat úplně přesně totéž.

A povede je to k větší touze znát Boží Slovo, studovat ho, zkoumat ho, čerpat z něj, rozumět mu v kontextu a uvádět ho do svého života. A to je ten nejúspěšnější prostředek, který Bůh ustanovil pro růst věřících.

A tak potřebujeme zůstat v celém textu a hledat smysl větších celků, abychom mohli pochopit jednotlivé věty a verše.

Dovolu mi jeden příklad: Mnoho lidí rádo a často cituje Ježíšova slova znamenáná v J 8,32: *Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými.* Když se však zeptáte, co to znamená pravda v tomto verši, tak dostanete celou řadu různých odpovědí. Ale nechme promluvit samotné Boží Slovo v jeho kontextu:

◆ *Ježíš řekl Židům, kteří mu uvěřili: „Zůstanete-li v mém slovu, jste opravdu mými učedníky. Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými.“*
(J 8:31-32)

Ježíš řekl, jak máme dosáhnout toho, abychom byli poznali pravdu a byli svobodní – musíme zůstat ve slově. A v tom nám je ohromnou pomocí právě výkladové kázání.

Některé výhody výkladového kázání

Na základě naší definice můžeme říci, že je tady několik bodů, které odlišují výkladové kázání od jakéhokoliv jiného.

1. Důraz na vlastní text

Výkladové kázání vychází z textu. Sděluje hlavní myšlenku textu v jeho kontextu. Jistě znáte příběhy o kazatelích, kteří kázali na každé nebo i jediné slovo z určitého textu. Takové kázání může být dobré a prospěšné, ale neřekne nám nic o vlastním textu. Nijak nám ho nepřiblíží, neudělá ho srozumitelným. Výkladové kázání zdůrazňuje text Písma. Vychází z něj, staví na něm, vykládá ho a aplikuje ho. Učí to, co je možné nalézt v textu – nikoliv to co tam není, což je velmi častý hřích kazatelů. Totiž že vykládají z textu něco, co tam není, jinými slovy vkládají do textu Božího Slova své vlastní myšlenky

a nápady. Výkladové kázání není spekulací o tom, co možná v textu je, ale není to vlastně vidět (různé skryté významy a poselství, která jsou ale z textu jen těžko odvoditelná a pro běžného čtenáře nedostupná).

Jan Amos Komenský ve své knize „O kazatelství“ píše, že první prostředek k pohnutí srdcí je „mluviti písemně“. A hned to vysvětluje, že tedy, pokud je to možné, *aby mysl kazatele i jeho slova byla slovy a frázemi samých Písem svatých i příklady a historiemi týchž Písem, a to pro příčiny dvě:*

1) *Že tak poroučí Duch Boží; a Pán Bůh, posílaje Ezechiele k lidu, řekl: Jdi a mluv jim slovy mými (Ezech. 3, 4), a k Jeremiášovi podobně (k. 29): Aj vložil jsem slova má v ústa tvá.*

2) *Že žádného mistrovnějšího a mocnějšího řečnění není nad řeč Ducha svatého v Písmech a být nemůže. Žádného člověka řeč tak hluboko a ostře jako řeč Boží nepronikne na věky (Žid 4, 12). Chce-li kdo sličnými lidskými frázemi a přírovnostmi mluviti, řečnování to v jeho uších bude zůstávati, k srdci neprostopuje; protože srdce lidské, ač se v něčem kochá, jímá se však žádnému nedá jenom svému všemohoucímu Stvořiteli.*

2. Aplikace, která vychází přímo z biblického textu

Toto je jedna z nejsilnějších stránek výkladového kázání, protože učí posluchače odvozovat jasné aplikace přímo z textu. Při tomto způsobu kázání je naprosto jasné, že autorita kazatele je daná přímo Božím Slovem a aplikace, které kazatel přináší, nejsou jeho výmysly nebo domněnky údajně založené na Písmu, ale zjevně vychází z textu Písma. Posluchači tomu rozumí a mohou text Božího Slova stejným způsobem aplikovat také sami.

3. Systematický výklad textu

Výkladové kázání nemusí nutně znamenat, že budeme procházet celou bib-

lickou knihou verš za veršem, kapitolu za kapitolou. Osobně jsem však přesvědčen, že to je ten nejlepší způsob, jak to můžeme dělat. Není však jediný. Můžeme vybrat každý týden jiný text z Písma, ale pokud chceme tento text vykládat, musíme se držet principů výkladového kázání.

Nebo se můžeme zabývat nějakou osobou z Písma – i tehdy může být řeč o výkladovém kázání, protože budeme vykládat všechny oddíly Bible, kde se o této osobě hovoří.

4. Celá rada Boží

Když procházíme celými knihami Bible, můžeme mít jistotu, že zvěstujeme posluchačům celou radu Boží. Nemůžeme se totiž zabývat jenom svými oblíbenými tématy, ale musíme probírat celý text a každý text Písma. To ovšem může být také velká nevýhoda tohoto typu kázání.

Mezi další výhody bychom mohli zařadit například skutečnost, že dopředu víme, z jakého textu se bude kázat. Pomáhá to uniknout zbytečným spekulacím o tom, co bude obsahem nedělního kázání (případně proč právě toto bylo obsahem kázání) a zároveň se každý posluchač může aktivně připravit na nedělní shromáždění. To potom zpětně vede k tomu, že každý může daleko snáze aplikovat Boží Slovo do vlastního života.

Nevýhody výkladového kázání

Zmíňme se alespoň v krátkosti o několika námitkách proti výkladovému kázání, tak jak s nimi přicházejí odpůrci tohoto typu kázání.

1. Je to těžké a příliš náročné pro lidi.

To je jedna z nejčastějších námitek. Je to moc hutné, říkají lidé. Za celý týden se na nás valí množství informací a musíme vstřebávat mnoho podnětů a potom ve shromáždění další spousta slov.

Je to tak. Ale nelze poctivě vykládat Bibli a přinést jenom nějakou kašičku

40 ZÁPAS O DUŠI

pro kojence. John MacArthur v rozhovoru věnovaném kázání říká, že kvalitní výklad Písma se nedá odbýt v pětadvaceti nebo třiceti minutách. Máme-li rozkrýt text, vysvětlit ho a porozumět mu, ukázat další podobná místa z Písma, vyvodit jasně aplikace a někdy také přidat učení, které z textu vyplývá, tak jen obtížně budeme schopni se vejít do méně než čtyřiceti minut. Na druhé straně nelze kvalitní kázání hodnotit podle jeho délky.

Co tedy říci na výše uvedenou námitku? Myslím, že stejný problém řešil autor listu Židům:

◆ *Za takovou dobu už byste měli být sami učitelé, a zatím opět potřebujete, aby vás někdo učil abecedě Boží řeči; potřebujete mléko, ne hutný pokrm. Každý, kdo potřebuje mléko, protože nepřivykl slovu spravedlnosti, je jako nemluvně. Hutný pokrm je pro vyspělé, pro ty, kdo mají cvičením své smysly vypěstovány tak, že rozeznají dobré od špatného. (Žd 5:12-14)*

Tento problém zjevně není problémem pouze našeho století, či naší generace. Totéž řešil i Komenský ve výše uvedené knize: *“Slova a fráze Písma jsou tvrdá, pro posluchače je srozumitelnější, když se používá naprosto běžný jazyk a slova”,* zněla námitka. Komenský odpovídá, že je to vina kazatelova, nejsou-li posluchači zvyklí na slova Písma. *“Kazatel by neměl dělat nic jiného než posluchačům Bibli Svatou slovy i skutky ve známost uvádět.”*

2. S touto první námitkou souvisí další - že **výkladové kázání předpokládá a vyžaduje studium Bible.** A to nejen od kazatele, ale také od posluchačů. A studium není nic jednoduchého. Bible přirovnává studium Bible k těžké práci (Př 2:1-5).

To není nic pro nás – západní kulturou a pohodlím změkčilé a zlenivělé křesťany. Kde jsou ty doby, kdy v lavicích církví seděli lidé, kteří opravdu znali Pís-

mo, protože ho nejen četli, ale také důkladně studovali, přemýšleli nad ním a žili ho.

Která církev slyšela (a uslyší!!) od Pána slova chvály?

◆ *Vím o tvých skutcích. Hle, otevřel jsem před tebou dveře, a nikdo je nemůže zavřít. Neboť ačkoli máš nepatrnou moc, zachoval jsi mé slovo a mé jméno jsi nezapřel. (Zj 3:8)*

◆ *Protože jsi zachoval mé slovo a vytrval, zachovám tě i já v hodině zkoušky, která přijde na celý svět a prověří obyvatele země. (Zj 3:10)*

Možná církev s malou mocí nepatrným vlivem v okolním světě, ale církev, která je věrná a oddaná Božimu Slovu.

3. S nutností studia Písma souvisí také další **těžkost – držet se textu.** Vykládáme-li text postupně, potom nutně dojdeme k místům, která bychom si nikdy ke kázání dobrovolně nevybrali. A potom musíme v kontextu vysvětlit slova, která často používáme bez jejich kontextu. Musíme se zabývat věcmi, s nimiž možná sami zápasíme. Vyžaduje to, abychom si dělali jasno o věcech, které jsou těžké a složité a my je ne příliš rádi slyšíme. I toto je negativum výkladového kázání. Nedá se uhnout a přeskochit něco nepopulárního. Na druhé straně je to ohromná výhoda a skutečný lék na to, co je v těchto časech opravu populární:

◆ *Neboť přijde doba, kdy lidé nesnou zdravé učení, a podle svých choutek si seženou učitele, kteří by vyhověli jejich přáním. Odvrátí sluch od pravdy a přikloní se k bájím. (2 Tm 4:3-4)*

Závěr

Podívejme se na závěr na několik příkladů z historie. Reformátoři se zabírali Písmem s takovou pílí a hloubkou, že nás to velmi zahanbuje. Martin Luther ve Wittenbergu zorganizoval vyučování prostřednictvím kázání takto: v neděli by-

la tři shromáždění: od pěti do šesti na Pavlovy listy, od devíti do deseti na evangelia, a odpoledne se pokračovalo v dopoledním tématu nebo se probíral katechismus (základy víry a teologie). V pondělí a v úterý byla kázání na témata z katechismu, ve středu na Matoušovo evangelium, čtvrtky a pátky byly věnovány apoštolským listům a v sobotu večer se kázalo z Janova evangelia.

Jan Kalvín kázal v Ženevě v neděli dvakrát a každý druhý týden v pracovní dny každý večer. V týdnu se věnoval Starému zákonu a v neděli Novému zákonu nebo Žalmům. Jeho kázání zapisoval těsnopisem placený stenograf a potom je přepisoval zase zpět do běžného písma.

Během patnácti let v Ženevě tak Kalvín vyložil knihy Genesis, Deuteronomium, Soudců, Jób, některé Žalmy, knihy Samuelovy, 1. Královskou a všechny velké i malé proroky. Z Nového zákona pak evangelia, Skutky, listy Korintským, Galatským, Efezským, Tesalonickým a pastorální epístoly. Stejně postupovali také další reformátoři.

Později můžeme zmínit kazatele, jako byl Matthew Henry z Chesteru, který během pětadvaceti let své služby probral dvakrát celou Bibli a pětkrát Žalmy, nebo Alexander Maclaren z Manchesteru, který vyložil celou Bibli, z posledního století např. Martyn Lloyd-Jones. Dodnes se používá a je velmi oblíbený komentář, který vznikl z kázání Matthew Henryho.

Jak naložíme s biblickými vzory, o nichž jsme mluvili dříve nebo s těmito velikány církevních dějin? Myslím, že jedinou přijatelnou odpovědí musí být náš aktivní návrat k Písmu. Nejenom k jeho čtení, ale k jeho pečlivému studiu a výkladu.

Kazatel Steve Cole ve svém výkladu k listu Židům napsal: „*Je to pro nás ostuda, že pokud jde o znalost Bible, nemožou se evangelikální křesťané většinou*

ani zdaleka měřit se svědky Jehovovými. Jistě, oni znají Bibli nesprávně a převracejí pravdu. Ale dokážete jim to vyvrátit na základě Bible? Žijeme v době, která pohrdá doktrínami a dává přednost zážitkům a pocitům. Jestliže ale naše zkušenosti nestojí na pevné pravdě, tak visí ve vzduchu! Základem našeho života musí být pravdy Božího slova. Všechny praktické oddíly listů Římanům, Efezským, Koloským a Židům navazují na pasáže, které představují solidní učení.“

Proto vás chci povzbudit, abyste používali nějaký plán pro systematické čtení Bible a společně s ním také nějaký plán pro soukromé studium Bible. Společně s výkladovým kázáním budou tyto prostředky milosti působit na naší mysl a proměňovat naši mysl i naše jednání ke slávě našeho Pána Ježíše Krista.

– Jaroslav Kernal –

Přednáška ze Zimní minikonference o Božím Slově (nahrávky najdete na www.cirkevusti.cz/zimni-minikonference-o-bozim-slove)

RÁDIO 7, FM 107,7

V minulém čísle jsme vás informovali o tom, že se modlíme za získání licence pro vysílání Rádía 7 v Banské Bystrici (viz ilustrační foto na titulní stránce minulého čísla). Náš Pás se znovu prokázal jako Ten, který je věrný a tak se s vámi můžeme s radostí podělit o proslov ze slavnostního zahájení vysílání v Banské Bystrici a několik reakcí k téže události.

HLE, OTEVŘEL JSEM PŘED TEBOU DVEŘE

Drazí bratři a sestry, drazí přítomní, vážení posluchači Rádía 7. Je mi ctí, že mohu být zde s vámi v Banské Bystrici, při této slavnostní příležitosti. Sešli jsme se jako

Kristova církev především proto, abychom poděkovali našemu Pánu Bohu, že v tomto městě a v tomto regionu otevřel nové dveře k hlásání evangelia prostřednictvím rozhlasové služby Rádía 7.

Je to úžasná Boží milost v době, v níž žijeme. V dnešních dnech totiž převažují špatné zprávy o finanční a ekonomické krizi, o zavírání továren, propouštění pracovníků, o nejistotě a nestabilitě světa. Uprostřed těžkostí máme jedinečnou příležitost hlásat dobrou novinu o tom, že Bůh člověka miluje, nabízí spasení v Pánu Ježíši Kristu, přináší jistotu a stabilitu života i v nejisté a nestabilní době skrze víru v Pána Ježíše Krista. Jde o velmi důležitou oblast služby, skrze pověření, které jsme dostali od našeho Pána Ježíše Krista. Každé pověření v sobě skrývá jakési tajemství úspěchu, ale i určitá rizika. Možná se sami ptáte, jak můžeme v naší době naplňovat misijní a evangelizační poslání? Když přemýšlím o tom, že nám Bůh dnes otevírá dveře nových možností a příležitostí ke službě skrze novou rozhlasovou stanici Rádio 7, přicházejí mi na mysl slova, jimiž Pán Ježíš Kristus hovoří k církevnímu sboru ve Filadelfii:

◆ **Zjevení Janovo 3:7-13:** ... *Toto prohlašuje ten Svatý a Pravý, který má klíč Davidův; když on otvírá, nikdo nezavře, a když on zavírá, nikdo neotevře: „Vím o tvých skutcích. Hle, otevřel jsem před tebou dveře, a nikdo je nemůže zavřít. Neboť ačkoli máš nepatrnou moc, zachoval jsi mé slovo a mé jméno jsi nezapřel. Hle, dávám do tvých rukou ty, kdo jsou ze synagógy satanovy; říkají si židé, a nejsou, ale lžou. Hle, způsobím, že přijdou a padnou ti k nohám; a poznají, že já jsem si tě zamiloval. Protože jsi zachoval mé slovo a vytrval, zachovám tě i já v hodině zkoušky, která přijde na celý svět a prověří*

obyvatele země. Přijdu brzy; drž se toho, co máš, aby tě nikdo nepřipravil o vavříň vítěze. Kdo zvítězí, toho učiním sloupem v chrámě svého Boha a chrám již neopustí; napíšu na něj jméno svého Boha a jméno jeho města, nového Jeruzaléma, který sestupuje z nebe od mého Boha, i jméno své nové. Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím.“

1. Tajemství úspěchu tohoto sboru.

Z tohoto textu vidíme několik věcí, které dotvářejí pozadí života víry a služby tohoto sboru; objevujeme věci, které se podepsaly na tom, že církev rozvinula svoje misijně evangelizační službu a dobrá novina zasáhla své okolí. Chci vás, všichni drazí přítomní, povzbudit těmito slovy ve vaší misijní rozhlasové službě a poukázat na určité skutečnosti, na nichž evangelizační služba církvi stojí:

a. Věděli, kým Pán Ježíš je (3,7).

Věděli, že je svatý a tedy oddělený od všeho nesvatého, proto i my žijme svatým životem; věděli, že je pravda, a proto i oni sami žili pravdou Jeho slova; věděli, že je Ten, kdo má „klíče“ a tedy i veškerou vládu, a autoritu a pod Jeho vládou a autoritou žili.

b. Věděli, co Ježíš koná (3,8).

Poznali, že je to On, kdo jim otevřel dveře pro evangelium; že je to On, kdo připravuje příležitosti, jak ovlivnit svět; že to nejsou jejich zásluhy, ale Boží milost. V této milosti stáli a sloužili. A to je výzva i pro nás. Naše misijní působení by mělo vycházet ze stejných motivů; potřebujeme být odezvou toho, čím je pro nás Pán Ježíš, z lásky k Němu a k lidem ...

c. Věřící věděli, že Pán Ježíše má „klíč“, že vlastně On sám je klíčem života, klíčem všech událostí světa, klíčem k dějinám lidstva. Věděli, že lidé v Něm mohou najít odpovědi na nejniternější otázky svého bytí. V tom spočívalo tajemství jejich služby. Z to-

hoto povědomí potřebuje růst i naše misijní služba. Dnes jsme jako církev v pokušení zvěstovat lidem kolem nás nejrůznější věci, máme tendenci to, co máme sdělit, přizpůsobit tomu, co lidé chtějí slyšet. Pán Ježíš musí být středobodem naší zvěsti. Potřebujeme zvěstovat Krista jako toho, kdo má nejen klíče života, ale i pekla a smrti (Zj 1,18).

2. Byly jim otevřeny oči víry – uviděli příležitost pro zvěstování evangelia, kterou dostali od Pána a uchopili ji. Otevřeli se službě světu. „*Otevřené dveře*“ v Písmu vždy znamenají příležitost, kterou Bůh dává ke zvěstování evangelia: Sk 14,27; 2 Kor 2,12; Kol 4,3. Jeho slova poukazují na kontrast mezi církví uzavřenou do sebe a církví zaměřenou od sebe ven. Církev uzavřená do sebe žije konzumní mentalitou. Jsme spotřebitelé, vše je připraveno pro naplnění našich duchovních potřeb. Církev orientovaná od sebe ven:

- a. věří, že máme vůči světu závazek;
- b. přemýšlí o příležitostech ke zvěstování evangelia a že je třeba využít Boží milosti;
- c. připomínají se zde skutky – což znamená, že svoji víru uváděli ve skutky.

Sbor ve Filadelfii byl evangelizačně misijní sbor. Bůh otevřel dveře evangeliu a oni skrze otevřené dveře uviděli příležitost, kterou jim Bůh připravil a chopili se jí. Svým zaměřením se otevřeli světu a stali se církví sloužící. Zvěstovali dobrou novinu o Ježíši Kristu svému okolí. Byli svatí a tedy oddělení od světa, co se týká životního stylu, ale nebyli izolováni od světa, co se týká životních hodnot. Proto si všimli lidí a jejich potřeb a nenechali je na pospas zahynutí. Do tmy světa přinášeli zvěstováním Slova světlo; uprostřed špatných zpráv jejich dnů přinášeli dobré zprávy. Šířili kolem sebe dobrý vliv a dobrou novinu. To je výzva i pro nás, pro církev našich dnů.

3. Riziko sboru a jejich služby. Filadefský církevní sbor byl asi malý a skromný sbor. I když byl obklopený lidmi, kteří víru v Krista neměli, zachovali si věrnost k Pánu Ježíši Kristu. I když se zdá, že jim Ježíš nemá co vytknout, přece jsou tu slova, jedna zmínka o „*nepatrné moci*“, která nám jakoby chce říci něco víc.

Byl to asi malý sbor, s omezenými prostředky a kapacitou. Hrozilo jim, že podlehnou zdání vlastní neschopnosti a pokušení malosti. Výpověď o „*nepatrné moci*“ hovoří o tom, že je patrně přepadl pocit slabosti a bezvýznamnosti. Věřící ve Filadelfii měli, jak se zdá, sklon uvěřit tomu, že pole působnosti je obrovské, ale jejich možnosti jsou nepatrné; příležitosti jsou přemnohé, ale jejich síla je slabá; služby je mnoho, ale jejich schopnosti jsou bezvýznamné. Cítili se malí, neschopní a nedostačující.

Jejich prvotní optimismus je opustil. Propadli jakési skryté panice; zachvátil je syndrom malosti a slabosti. Pán Ježíš jakoby citoval jejich vlastní slova. Stále mluvíte o tom, že máte jen malou moc, málo sil, málo času, málo peněz, málo znalostí, málo schopností, málo lidí, kteří jsou ochotní se do služby zapojit ... Pokušení malosti a slabosti je trvalým rizikem pro Kristovu církev. Proto Pán Ježíš používá podobenství o malém stádečku, o hořčičném semínku, aby povzbudil svoji církev ke službě, aby nepropadla pokušení bezvýznamnosti. V nebeském království platí totiž jiná měřítka a normy než v našem světě, normy, které jsou pro myšlení a logiku člověka paradoxní. Proto, když se cítili být malým stádečkem a když je v této malosti přemáhal strach, Pán Ježíš je povzbudil:

◆ **Lukáš 12:32:** „*Neboj se, malé stádečko. Vašemu Otci se zalíbilo dát vám království.*“

44 ZÁPAS O DUŠI

I kdyby byli maličtí jako hořčičné semínko, na pohled malé, bezmocné a slabé, Pán Ježíš jim říká, že si nemají dělat starosti, i když mají nepatrnou moc:

◆ **2 Korintským 12:9:** „*Moje milost ti stačí. Má moc se plně projeví uprostřed slabosti.*“

Velikost a síla v Božích očích nespočívá v tom, co se navenek jeví jako velké a mocné, ale v tom, v čem je skryt život. I když se zdá, že z toho mála, z toho hořčičného semínka našich snah nic nebude, když je v něm víra v Krista a Kristův život, tato malá moc vyroste ve velký strom požehnané služby, v jehož stínu najdou mnozí odpočinutí a pokoj:

◆ **Matouš 13:31-32:** „*Nebeské království je podobné hořčičnému zrnku, které člověk vzal a zasal na svém poli. To zrno je sice nejmenší ze všech semen, ale když vyroste, je větší než jiné byliny a je z něj strom, takže ptáci přiletí a uhnízdí se v jeho větvích.*“

Kdo stojí ve službě Kristova života je účastníkem velkého díla. Uprostřed našich životních zápasů víry a služby, uprostřed našeho strachu, obav a kalkulací, nás chce Pán Ježíš povzbudit, abychom pokračovali v misijní a evangelizační službě, i prostřednictvím rozhlasu. Říká nám: ... to nic, že stojíte na začátku služby, nestrachujte se, že se vám zdá, že jsme malí a bezvýznamní, že máte malý dosah ... já jsem s vámi. Odevzdejte to málo síly, málo moci, málo energie, málo prostředků Pánovi do služby, věrně stůjte ve službě hlásání dobré noviny a On to málo rozmnoží, jako těch několik bochníků chleba a rybiček (Mt. 15,34). Vejděte do otevřených dveří nových Božích příležitostí a držte se toho, co již máte. Máte Pána Ježíše Krista, držte se Ho, protože v Něm máte vše, co potřebujete pro službu, život víry a zbožnosti.

◆ **1 Petrův 1:3:** *Požehnaný buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista,*

kteří nám ve svém velikém milosrdenství daroval nový život, když vzkřísil Ježíše Krista z mrtvých. Povolal nás k živé naději ...

Máte Boží slovo, které je Duch a život, máte to nejúžasnější proročké slovo, které má moc osvětlovat temnotu:

◆ **2 Petrův 1:19:** *Navíc tu máme nesmírně spolehlivé slovo proroků a vy děláte dobře, že se ho držíte jako lampy zářící v temnotách, dokud se nerozbřeskuje den a ve vašich srdcích nezveje jitřenka.*

4. Zvěstujte toto Slovo. Představte Krista jako toho, kdo je klíč k těžkostem našich nesnadných dnů; klíč k otázkám lidského bytí; klíč k přítomnosti, budoucnosti a věčnosti člověka. Hlásejte tuto novinu lidem vaší generace.

To je výzva pro Kristovu církev, pro věřící na prahu třetího tisíciletí. Mějme proto otevřené uši, co dnes říká Duch Boží mně, tobě, co říká nám, Kristově církvi. Bylo nám svěřeno velké poslání – naplníme je i touto službou skrze rozhlas ke slávě a cti našeho Pána a pro záchranu lidí, které nám Bůh posílá do cesty. Modlím se, aby Pán Bůh tuto rozhlasovou službu požehnal pro svoji slávu.

– ThDr. Darko Kraljik, –
www.baptist.sk/Hurbanovo

PARTNERSTVÍ

◆ *...či nehořelo v nás naše srdce, keď nám cestou hovoril... (Lk 24:32)*

Myšlienka rozhlasového vysielania v Banskej Bystrici vznikla, keď v r. 1993 v tomto meste na UMB založili Katedru evanjelikalnej teológie a misie. Odvtedy prebiehali rôzne stretnutia a rokovania v snahe túto myšlienku aj uskutočniť. No až takmer po 15 rokoch, keď sme prestávali vidieť odpoveď na naše modlitby a vzdávali sme sa nádeje, Boh začal konať. Boh takto koná často. To my sa musíme vzdať vlastných predstáv, až

potom môže On začať konať podľa Jeho predstáv.

V roce 2008 otvoril Boh dvere pre slovenského partnera HCJB GLOBAL. Mohli sme vypracovať frekvenčný prieskum na výber vhodnej frekvencie. Dnes, pri spätnom pohľade žasneme, ako Boh viedol naše kroky. Išli sme na vec metódou: pod lampou býva tma. Pri hľadaní frekvencie sme našli škáročku v blízkosti silného maďarského vysielateľa. Lenže bolo treba nájsť spôsob, ako presvedčiť úrady, že použitie tejto frekvencie nebude rušené, ani rušivé. Prebehlo množstvo rôznych meraní. V tejto fáze nám veľmi aktívne pomohlo technické centrum HCJB GLOBAL v USA.

Vypracovali sme veľa simulácií pokrytia signálom i prípadného rušenia. Vyzbrojení týmito argumentmi sme požiadali úrady o pridelenie vysielacej frekvencie. A ... nič sa nedialo. Až keď sme sa už vzdali nádeje, po polroku čakania, 17. júna 2008 sme dostali odpoveď. Pridelili nám tú nami nájdenú frekvenciu – tesne v blízkosti maďarského vysielateľa. Hneď sme rozbehli technický projekt – výstavbu vysielateľa. V spolupráci s talianskou firmou sme

celé tri mesiace hľadali anténový systém vhodný do tejto lokality. Náš návrh komplikovali obavy rušenia silného maďarského vysielateľa. Nechceli sme spôsobiť medzinárodný konflikt ...

Boh však otvoril dvere aj teraz. Vyhladli sme si najvyššie položenú budovu v meste. Zatiaľ na nej neboli nainštalované žiadne antény, ani mobilných operátorov, ktoré vidíme na mnohých iných budovách. Vypracovali sme projekt a poslali ho na schválenie. Výsledku sme sa trochu obávali, pretože pôvodne nám bola pridelená iná kóta, vzdialená asi dva kilometre západným smerom. Zmenu sme však prekonzultovali a nakoniec nám ju schválili. Mohli sme rozbehnúť vlastnú stavbu stožiaru. Snažili sme sa všetko spraviť ešte pred nástupom zimy, aby sme na jar nestrácali čas. Vianoce nám však znepríjemnil letecký úrad, pretože sa zistilo, že stožiar zasahuje do letového koridoru letiska Sliač. Museli sme teda urobiť nové geodetické merania, vypracovať ďalšie plány a podať ďalšie žiadosti. Nebolo nám všetko jedno. Jediné, čo nás držalo a posilňovalo, bola viera, že Boh kráča s nami, že aj takýmto spôsobom nás vychováva. Učí nás v každej

Nakladateľství **Poutníkova četba** Vám přináší novou publikaci ✂

ZNAMENITÁ ŽENA – Martha Peace

- Kniha Vám pomůže čerpat informace o poslání ženy z Bible.
- Jak být křesťanskou manželkou podle Božího srdce?
- Jak se žena může stát požehnáním pro svého manžela i rodinu?
- Jak v souladu s Biblií zvládat obtížné životní situace jako jsou konflikty, hněv, osamělost, zármutek, strach?

Autorka knihy, Martha Peace, je po 29 let šťastně udaná, je aktivní členkou křesťanské církve, kde vede biblické studium pro ženy, dlouhodobě působí jako poradkyně pro ženy, děti a dospívající.

248 stran, formát A5, pevná vazba, cena 275,- Kč

46 ZÁPAS O DUŠI

chvíli dôverovať jemu, a nie našim plánom a schopnostiam. V polovici januára prišla priaznivá odpoveď. Mohli sme pokračovať inštalovaním antén.

Konečne, po viac ako ročnom úsilí hľadania technického a finančného zabezpečenia celého projektu, sa mohlo začať skúšobné vysielanie. Stalo sa tak v nádherný mrazivý deň – 31. januára 2009 o 16.00 hod. Teplomer ukazoval -5°C. Ruky nám krehli pri dotyku s kovom stožiara, keď sme upevňovali antény a káble. Naše srdce však horelo. Cítili sme sa, ako keď Pán Ježiš išiel s učeníkmi do Emauz, rozprával sa s nimi a karhal ich neveru... Prial by som si, aby táto skúsenosť poslúžila na povzbudenie nielen nám, iniciátorom a realizátorom projektu, ale aj všetkým vám, keď sa ocitnete v podobnej situácii. Kráčate po ceste s Pánom Ježišom, počúvate ho, a pritom ste plní sklamaní pri pohľade na okolnosti, a tak vlastne ani neviete, že On kráča s vami. Nepozerajte sa vtedy nikdy na seba ani na okolnosti!

Naša vďačnosť patrí Bohu. Za milosť a výsadu, že sme mohli kráčať s ním na ceste realizácie jeho plánu.

Ďakujeme českému zastúpeniu HCJB GLOBAL a br. Pavlovi a s. Klárke

Steigerovým, a európskemu vedeniu HCJB GLOBAL a br. Erikovi Moorovi za financovanie tohto projektu. Boh ich použil ako svoje nástroje pri naplnení tejto myšlienky.

☪ ☪

Moja osobná vďaka patrí manželke Ľubke za časové strádanie, trpezlivosť, modlitby a porozumenie pre toto projekt. Vďaka patrí br. Danovi Jankovičovi a Radkovi Hudecovi za ochotu a nezištnú pomoc pri stavbe antén, Ivanovi Barkovi za pomoc pri grafických návrhoch.

Ďakujeme aj p. Gollubičovi, predsedovi bytového spoločenstva PIENINKA, za jeho veľkú ústretovosť a neobvyklé porozumenie pre toto dielo.

Ďakujeme všetkým, ktorí tento projekt niesli na modlitbách, hlavne Ivetke Ševčíkovej, ktorá bola pre nás veľkým povzbudením. Sme vďační Bohu za mnohých ďalších nemenovaných a neznámych bratov a sester, za ich pomoc a podporu. Boh však o každom z nich vie.

☪ ☪

Na záver by som chcel ešte spomenúť troch darcov z USA a poďakovať sa im za ich vytrvalé modlitby a finančné dary: Evanjelikálny zbor v kalifornskej Madere, vdova a vozičkárka Gerdona W. a európs-

✂ Objednávám nasledujúci tituly:

ks

	Znamenitá žena <i>Martha Peace</i>	275 Kč
	Proměňující milost <i>Jerry Bridges</i>	249 Kč
	Navzdory temnotě <i>Gordon J. Keddie</i>	180 Kč
	Můžeme důvěřovat Bibli? <i>R. J. Sheehan</i>	230 Kč
	Evoluce - fakta nebo fikce? <i>J. Blanchard</i>	50 Kč
	Kniha knih	30 Kč
	Vzdálení živému Bohu <i>John Benton</i>	130 Kč
	Velkolepé dílo <i>Stan Evers</i>	185 Kč
	Co se děje, když se modlím? <i>B. Palmer</i>	120 Kč
	Dá-li Bůh <i>John Flavel</i>	95 Kč

Vložte prosím do obálky, **připojte svou adresu** a zašlete na:

POUTNIKOVA ČETBA
Žandov 85
Chlumec u Ústí n. L.
403 39

Při objednávce nad 350,- Kč neučtujeme poštovné a balné.

tel.: +420 472 741 623, poutnik@poutnikovacetba.cz, www.poutnikovacetba.cz

ka kancelária HCJB Global. Hlavne vďaka ich obetavosti sa tento projekt stal skutočnosťou.

– Milan Hudec –

✉ Milí Steigerovci, Pavel a Klárka, bolo mi potešením po dlhšom čase vás opäť stretnúť. Ešte raz vďaka za vašu prítomnosť na slávnostnej bohoslužbe pri príležitosti začatia vysielania Radia 7 v Banskej Bystrici ako aj za vaše angažovanie sa ohľadne financií na nákup vysielacej techniky. Bez vás by sme nemali čo v sobotu startovať. Nech vám to Pán Ježiš mnohonásobne odplatí. Poďakujte v našom mene všetkým trom sponzorom. Ak uznáte za vhodné, aby som sa poďakoval aj ja, som pripravený. Je to skutočne priekopnícky čin. Je to prvá protestantská (evanjelická) FM stanica v celom stredoeurópskom regióne.

Verím, že Pán požehná svoje Slovo vysielané prostredníctvom tohto média a že bude zároveň nástrojom, ktorý podporí miestne cirkevné zbory v ich evangelizačnom úsilí.

Ak Pán dá, máme túžbu do roku 2015 naštartovať na Slovensku 7 rozhlasových staníc (každý rok jednu). V prílohe posielam mapu Slovenska so 7 hviezdičkami.

– Luboš Vyhnanek, TWR SK –

ZMRZLINA, DOJNÁ KRÁVA A VOLBY

Skvellá analogie učiteľky z Nashville: „Kdo by se staral o krávu, když nám jde o zmrzlinu?“

Učila jsem občanskou výchovu třetáky a ti mi skutečně otevřeli oči. Presidentské volby se blížily, kampaně nabíraly na obrátkách a některé děti o toto dění projevovaly zájem. Rozhodla jsem se, že si uděláme třídní presidentské volby. Děti si měly vybrat své kandidáty. Ti si měli připravit volební proslov a třída by měla

volit. Abychom celý proces zjednodušili, zástupci byli jmenováni žáky. Společně jsme hovořili jaké vlastnosti a kvality by kandidáti měli mít. Žáci navrhli řadu možných kandidátů a z nich byli nominováni Jakub a Olivie. Třída během výběru odvedla skvělou práci.

Oba kandidáti byli dobrými žáky. Myslela jsem si, že Jakub bude zvýhodněn, protože měl ve všem rodičovskou podporu. Nikdy jsem nepoznala matku Olivie. Když nastal den kandidátského projevu, Jakub hovořil jako první. Měl konkrétní návrhy a představu, jak by se mohla naše třída stát lepším místem výuky. Zakončil slibem, že bude pracovat s plným nasazením, aby splnil své sliby. Všichni mu zatleskali. Posadil se na své místo a před žáky předstoupila Olivie.

Řekla, „Pokud zvolíte mě, dostanete všichni zmrzlinu“. Posadila se a celá třída jákala. „Ano! Ano! My chceme zmrzlinu.“ Mohla říci více, ale nemusela. K volebnímu vítězství to stačilo. Následovala diskuze a otázky. Jak zaplatíš za zmrzlinu? Nebyla si jistá. Zaplatí za ní rodiče nebo třída? Nevěděla. A třída? Tu to také nezajímalo. Vše, co měli na mysli, bylo, že dostanou zmrzlinu. Jakubův projev byl zapomenut, Olivie získala naprostou většinou hlasů.

Vítězství 52 % amerických voličů je výsledkem stejného nadšení jako devítiletých dětí – prostě chtějí dojnou krávu. Zbývajících 48 % si uvědomuje, že krávu bude muset nejen žít, ale také bude odklízet hnůj, který kráva vyprodukuje.

– Internet –

OMLUVA

V minulém čísle ZODu jsme uveřejnili článek Ohrožená reformace bez uvedení autora. Autorem je Jaroslav Mervart a tímto se mu omlouváme. Originál článku a další zajímavé články naleznete na www.mvt.sk/hbv/index.html (Hlas z Božej vinice).

**Objednávky časopisu, knih, nahrávek
a případné připomínky adresujte na:
zapasodusi@gmail.com**

Nebo na adresu:

**Zápas o duši
Veleslavínova 14
400 11 Ústí nad Labem**

**Dobrovolné příspěvky můžete poslat poukázkou
Variabilní symbol je na Vaší etiketě**

Název účtu:

ZOD - HCJB World Radio

Číslo účtu:

KB Praha 1, Pobočka Pohořelec 22
96538621 / 0100

<http://www.hcjb.cz> nebo <http://zod.reformace.cz>

**Pokud máte přístup na webové stránky • Sledujte denní zpravodajství
z křesťanského světa • Můžete poslouchat nebo si stáhnout několik
set audio pořadů nejen z produkce HCJB, ale i z produkce TWR •
Přečtěte si všechny ZODY od roku 1989 • Přečtěte si desítky úvah •
Podívejte se na vznikající složku s elektronickými knihami •
Ve složce o Ekvádoru najdete mnoho zajímavostí •
Chystáme pro vás video a další novinky**

**HCJB online vysílání na <<http://www.radio7.cz>>
každé pondělí od 8:30 do 9:00**

**HCJB online vysílání na <<http://www.lumen.sk>>
každou neděli od 10:45 do 11:00**

ZÁPAS O DUŠI © vydává ZOD - Zápas o duši, HCJB World Radio
Hošťálkova 1b, 169 00 Praha 69

Šéfredaktor: Jaroslav Kernal, DiS.

Redakční rada: Dr. Ing. Radovan Hynek, Mgr. Petr Papež, Klára Steigerová,
Ing. Pavel Steiger, RNDr. Jan Suchý, Ph.D.

Tiskne PBTisk s. r. o., Dělostřelecká 344, 26101 Příbram
Vychází čtyřikrát do roka. **NEPRODEJNÉ!**